

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej

Skrócone śródroczne
skonsolidowane sprawozdanie finansowe
za okres 9 miesięcy zakończony
30 września 2021 roku

Spis treści

Wybrane dane finansowe	4
1. Wybrane skonsolidowane dane finansowe Grupy PZU	4
2. Wybrane jednostkowe dane finansowe PZU (wg PSR)	4
3. Wybrane jednostkowe dane finansowe Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń na Życie Spółki Akcyjnej (wg PSR)	5
4. Podsumowanie skonsolidowanych wyników kwartalnych.....	5
Śródroczny skonsolidowany rachunek zysków i strat.....	7
Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	8
Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	9
Śródroczne sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	10
Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	13
Informacje uzupełniające do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	15
1. Wstęp.....	15
2. Informacje o PZU i Grupie PZU	19
3. Struktura akcjonariatu	35
4. Skład Zarządu, Rady Nadzorczej i Dyrektorzy Grupy	36
5. Podstawowe zasady (polityka) rachunkowości i kluczowe szacunki i osądy	38
6. Znaczące zdarzenia mające wpływ na istotną zmianę struktury pozycji sprawozdania finansowego	45
7. Korekty błędów lat ubiegłych.....	45
8. Istotne zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego	45
9. Noty uzupełniające do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	45
10. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań i zobowiązań warunkowych	84
11. Aktywa i zobowiązania warunkowe	85
12. Komentarz do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	85
13. Zarządzanie kapitałem własnym.....	88
14. Sprawozdawczość dotycząca segmentów.....	89
15. Komentarz do sprawozdawczości według segmentów i działalności inwestycyjnej	100
16. Wpływ zdarzeń jednorazowych na wyniki operacyjne	110
17. Informacje na temat zmian sytuacji gospodarczej i warunków prowadzenia działalności, które mają istotny wpływ na wartość godziwą aktywów i zobowiązań finansowych	110
18. Stanowisko Zarządu dotyczące wcześniej publikowanych prognoz wyników	114
19. Emisje, wykupy i spłaty dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych.....	115
20. Niespłacenienie lub naruszenie istotnych postanowień umowy kredytu lub pożyczki	115
21. Dywidendy.....	115
22. Sprawy sporne	115
23. Ocena pozycji spółek Grupy PZU przez agencje ratingowe.....	118
24. Transakcje z podmiotami powiązаныmi	119
25. Pozostałe informacje	120

Kwartałna jednostkowa informacja finansowa PZU (wg PSR)	121
1. Śródroczny bilans	121
2. Śródroczne zestawienie pozycji pozabilansowych.....	123
3. Śródroczny rachunek techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych.....	124
4. Śródroczny ogólny rachunek zysków i strat	125
5. Śródroczne zestawienie zmian w kapitale własnym	126
6. Śródroczny rachunek przepływów pieniężnych	128
7. Wprowadzenie	130
8. Podstawowe zasady (polityka) rachunkowości.....	130
9. Zmiany zasad (polityki) rachunkowości.....	130

Wybrane dane finansowe

1. Wybrane skonsolidowane dane finansowe Grupy PZU

Dane ze skonsolidowanego rachunku zysków i strat	mln zł 1 stycznia - 30 września 2021	mln zł 1 stycznia - 30 września 2020	mln EUR 1 stycznia - 30 września 2021	mln EUR 1 stycznia - 30 września 2020
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	18 250	17 291	4 004	3 893
Składki zarobione netto	17 372	17 317	3 811	3 898
Przychody z tytułu prowizji i opłat	3 460	3 037	759	684
Wynik netto na działalności inwestycyjnej	7 073	6 272	1 552	1 412
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(11 964)	(11 352)	(2 625)	(2 556)
Zysk brutto	5 242	2 676	1 150	602
Zysk przypisywany właścicielom jednostki dominującej	2 430	1 191	533	268
Zysk przypisywany właścicielom udziałów niekontrolujących	1 464	367	321	83
Podstawowa i rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)	863 341 351	863 326 940	863 341 351	863 326 940
Podstawowy i rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/ euro)	2,81	1,38	0,62	0,31

Dane ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej	mln zł 30 września 2021	mln zł 31 grudnia 2020	mln EUR 30 września 2021	mln EUR 31 grudnia 2020
Aktywa	396 433	378 974	85 569	82 121
Kapitał podstawowy	86	86	19	19
Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej	17 440	18 777	3 764	4 069
Udziały niekontrolujące	24 275	24 626	5 240	5 336
Kapitały, razem	41 715	43 403	9 004	9 405
Podstawowa i rozwodniona liczba akcji zwykłych (w szt.)	863 342 581	863 349 616	863 342 581	863 349 616
Wartość księgową na akcję zwykłą (w zł/ euro)	20,20	21,75	4,36	4,71

Dane ze skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych	mln zł 1 stycznia - 30 września 2021	mln zł 1 stycznia - 30 września 2020	mln EUR 1 stycznia - 30 września 2021	mln EUR 1 stycznia - 30 września 2020
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	5 814	28 821	1 275	6 488
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(724)	(26 126)	(159)	(5 881)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(2 974)	(1 847)	(652)	(416)
Przepływy pieniężne netto, razem	2 116	848	464	191

2. Wybrane jednostkowe dane finansowe PZU (wg PSR)

Dane z bilansu	mln zł 30 września 2021	mln zł 31 grudnia 2020	mln EUR 30 września 2021	mln EUR 31 grudnia 2020
Aktywa	47 290	44 665	10 207	9 679
Kapitał podstawowy	86	86	19	19
Kapitały, razem	16 374	17 689	3 534	3 833
Podstawowa i rozwodniona liczba akcji zwykłych (w szt.)	863 523 000	863 523 000	863 523 000	863 523 000
Wartość księgową na akcję zwykłą (w zł/ euro)	18,96	20,48	4,09	4,44

Dane z technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych oraz ogólnego rachunku zysków i strat	mln zł 1 stycznia - 30 września 2021	mln zł 1 stycznia - 30 września 2020	mln EUR 1 stycznia - 30 września 2021	mln EUR 1 stycznia - 30 września 2020
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	9 604	9 013	2 107	2 029
Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	947	1 044	208	235
Wynik netto na działalności inwestycyjnej ¹⁾	1 916	948	420	213
Wynik netto	2 269	1 430	498	322
Podstawowa i rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)	863 523 000	863 523 000	863 523 000	863 523 000
Podstawowy i rozwodniony wynik na jedną akcję zwykłą (w zł/ euro)	2,63	1,66	0,58	0,37

¹⁾ Uwzględniono pozycję „Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności”.

3. Wybrane jednostkowe dane finansowe Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń na Życie Spółki Akcyjnej (wg PSR)

Dane z bilansu	mln zł 30 września 2021	mln zł 31 grudnia 2020	mln EUR 30 września 2021	mln EUR 31 grudnia 2020
Aktywa	29 901	28 512	6 454	6 178
Kapitały, razem	3 805	4 486	821	972

Dane z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie oraz ogólnego rachunku zysków i strat	mln zł 1 stycznia - 30 września 2021	mln zł 1 stycznia - 30 września 2020	mln EUR 1 stycznia - 30 września 2021	mln EUR 1 stycznia - 30 września 2020
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	6 654	6 519	1 460	1 468
Wynik techniczny ubezpieczeń na życie	816	1 519	179	342
Wynik netto na działalności inwestycyjnej	542	756	119	170
Zysk netto	534	1 185	117	267

4. Podsumowanie skonsolidowanych wyników kwartalnych

Wynik finansowy netto Grupy PZU w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2021 roku wyniósł 3 894 mln zł i był wyższy o 149,9% od wyniku netto za analogiczny okres roku poprzedniego. Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej wyniósł 2 430 mln zł wobec 1 191 mln zł w 2020 roku (wzrost o 1 239 mln zł).

Wskaźnik ROE przypadający jednostce dominującej (PZU) za okres od 1 stycznia do 30 września 2021 roku wyniósł 17,9%, co oznacza wzrost o 8,6 p.p. w porównaniu do analogicznego okresu poprzedniego roku.

Wpływ na działalność Grupy PZU w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2021 roku w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego miały następujące elementy:

- wzrost składki przypisanej brutto, w tym w szczególności ubezpieczeń pozakomunikacyjnych w segmencie klienta masowego i korporacyjnego, ubezpieczeń unit-linked oferowanych we współpracy z bankami, produktów ochronnych indywidualnych w kanale bankowym oraz rozwój sprzedaży w spółkach bałtyckich, w tym ubezpieczeń zdrowotnych oraz majątkowych;
- wyższy wynik na działalności inwestycyjnej, w tym wzrost wyceny akcji spółki z branży logistycznej w efekcie wejścia na giełdę;
- wyższe wyniki związane z działalnością bankową, w analogicznym okresie ubiegłego roku jednorazowy efekt odpisu z tytułu utraty wartości wartości firmy powstałej w wyniku nabycia Alior Banku (746 mln zł) i Banku Pekao (555 mln zł) oraz niższe niż przed rokiem koszty ryzyka związane z zawiązaniem dodatkowych rezerw na oczekiwane straty kredytowe;
- spadek rentowności w ubezpieczeniach grupowych i indywidualnie kontynuowanych, jako efekt wzrostu szkodowości z tytułu zgonów ubezpieczonych i współubezpieczonych w grupowym portfelu ochronnym oraz w ubezpieczeniach kontynuowanych;
- nieznacznie niższy wynik na ubezpieczeniach indywidualnych przy rosnącym portfelu produktów bankowych inwestycyjnych i wyższym poziomie kosztów działalności ubezpieczeniowej;

- niższa rentowność w segmencie ubezpieczeń masowych – wpływ spadku składki zarobionej netto, szczególnie odczuwalny na portfelu ubezpieczeń OC komunikacyjnych, przy wyrównanym poziomie kosztu szkód;
- wyższy wynik na ubezpieczeniach w segmencie klienta korporacyjnego, będący wypadkową niższej szkodowości portfela ubezpieczeń pozakomunikacyjnych, w tym ubezpieczeń szkód spowodowanych żywiołami, odpowiedzialności cywilnej oraz różnych ryzyk finansowych przy jednoczesnym spadku rentowności ubezpieczeń komunikacyjnych.

Śródroczny skonsolidowany rachunek zysków i strat

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	Nota	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	9.1	5 908	18 250	5 600	17 291
Udział reasekuratorów w składce ubezpieczeniowej przypisanej brutto		(145)	(591)	(73)	(347)
Składki ubezpieczeniowe przypisane netto		5 763	17 659	5 527	16 944
Zmiana stanu rezerwy składki ubezpieczeniowej netto		92	(287)	338	373
Składki zarobione netto		5 855	17 372	5 865	17 317
Przychody z tytułu prowizji i opłat	9.2	1 234	3 460	1 054	3 037
Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	9.3	2 398	7 073	2 341	8 011
Pozostałe przychody netto z inwestycji	9.4	36	290	194	380
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	9.5	(10)	516	212	27
Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	9.6	(422)	(1 305)	(532)	(2 607)
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	9.7	119	499	(92)	461
Pozostałe przychody operacyjne	9.8	373	1 125	351	1 020
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych		(4 019)	(12 205)	(4 162)	(11 770)
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych		125	241	101	418
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	9.9	(3 894)	(11 964)	(4 061)	(11 352)
Koszty z tytułu prowizji i opłat	9.10	(326)	(865)	(275)	(753)
Koszty odsetkowe	9.11	(86)	(283)	(197)	(1 003)
Koszty akwizycji	9.12	(875)	(2 498)	(819)	(2 466)
Koszty administracyjne	9.12	(1 685)	(5 141)	(1 595)	(4 930)
Pozostałe koszty operacyjne	9.13	(870)	(3 026)	(824)	(4 464) ¹⁾
Zysk z działalności operacyjnej		1 847	5 253	1 622	2 678
Udział w wynikach finansowych netto jednostek wycenianych metodą praw własności		(3)	(11)	(1)	(2)
Zysk brutto		1 844	5 242	1 621	2 676
Podatek dochodowy	9.14	(474)	(1 348)	(358)	(1 105)
Zysk netto z działalności kontynuowanej		1 370	3 894	1 263	1 571
Strata z działalności zaniechanej		-	-	(9)	(13)
Zysk netto, w tym:		1 370	3 894	1 254	1 558
- zysk przypisywany właścicielom jednostki dominującej		759	2 430	890	1 191
- zyski (straty) przypisywane właścicielom udziałów niekontrolujących		611	1 464	364	367
Podstawowa i rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych	9.15	863 340 728	863 341 351	863 328 971	863 326 940
Podstawowy i rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w złotych)	9.15	0,88	2,81	1,03	1,38

¹⁾ W tym odpisy z tytułu utraty wartości wartości firmy powstałych w wyniku nabycia Alior Banku (746 mln zł) i Pekao (555 mln zł) oraz wartości niematerialnych zidentyfikowanych podczas nabycia Alior Banku (161 mln zł).

Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	Nota	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Zysk netto		1 370	3 894	1 254	1 558
Inne całkowite dochody	9.14	(605)	(1 878)	112	1 314
Podlegające późniejszemu przeniesieniu do rachunku zysków i strat		(550)	(1 921)	189	1 327
Wycena instrumentów dłużnych		(196)	(895)	184	629
Wycena należności od klientów z tytułu kredytów		1	(35)	4	6
Różnice kursowe z przeliczenia		48	20	14	73
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych		(403)	(1 011)	(13)	619
Niepodlegające późniejszemu przeniesieniu do rachunku zysków i strat		(55)	43	(77)	(13)
Wycena instrumentów kapitałowych		(55)	43	(77)	(13)
Dochody całkowite netto, razem		765	2 016	1 366	2 872
- dochody całkowite przypisywane właścicielom jednostki dominującej		526	1 691	914	1 721
- dochody całkowite przypisywane właścicielom udziałów niekontrolujących		239	325	452	1 151

Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

Aktywa	Nota	30 września 2021	31 grudnia 2020
Wartość firmy	9.16	2 782	2 776
Wartości niematerialne	9.17	3 227	3 206
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		2 844	2 511
Inne aktywa	9.18	606	753
Odroczone koszty akwizycji		1 638	1 550
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	9.31	2 023	2 101
Rzeczowe aktywa trwałe	9.19	4 111	4 188
Nieruchomości inwestycyjne		2 318	2 493
Jednostki wyceniane metodą praw własności	9.20	98	72
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	9.21	603	590
Należności od klientów z tytułu kredytów	9.22	212 004	197 288
Pochodne instrumenty finansowe	9.23	4 808	6 339
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	9.24	142 617	140 922
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie		82 105	66 864
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		50 751	64 248
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		9 761	9 810
Należności	9.25	6 633	6 246
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych		10 121	7 939
Aktywa, razem		396 433	378 974

Kapitały i zobowiązania	Nota	30 września 2021	31 grudnia 2020
Kapitały			
Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej		17 440	18 777
Kapitał podstawowy	9.29	86	86
Pozostałe kapitały		15 609	17 093
Niepodzielony wynik		1 745	1 598
Wynik z lat ubiegłych		(685)	(314)
Zysk netto		2 430	1 912
Udziały niekontrolujące		24 275	24 626
Kapitały, razem		41 715	43 403
Zobowiązania			
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	9.31	49 553	48 471
Zobowiązania podporządkowane	9.32	6 423	6 679
Zobowiązania z tytułu własnych dłużnych papierów wartościowych	9.33	6 651	7 532
Zobowiązania wobec banków	9.34	7 707	9 751
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	9.35	260 387	241 975
Pochodne instrumenty finansowe	9.23	5 790	6 281
Inne zobowiązania	9.36	15 798	12 434
Rezerwy	9.37	1 348	1 378
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		975	949
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami zakwalifikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	9.21	86	121
Zobowiązania, razem		354 718	335 571
Kapitały i zobowiązania, razem		396 433	378 974

Śródroczne sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej										Udziały niekontrolujące	Kapitał własny, razem
	Kapitał podstawowy	Pozostałe kapitały						Niepodzielony wynik		Razem		
		Akcje własne	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Skumulowane inne dochody całkowite			Wynik z lat ubiegłych	Zysk netto			
					Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	Różnice kursowe z przeliczenia					
Nota	9.29										2.4	
Stan na 1 stycznia 2021 roku	86	(9)	15 848	295	891	3	65	1 598	-	18 777	24 626	43 403
Wycena instrumentów kapitałowych	-	-	3	-	9	-	-	-	-	12	31	43
Wycena instrumentów dłużnych	-	-	-	-	(461)	-	-	-	-	(461)	(434)	(895)
Wycena należności od klientów z tytułu kredytów	-	-	-	-	(7)	-	-	-	-	(7)	(28)	(35)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	-	-	-	-	(302)	-	-	-	-	(302)	(709)	(1 011)
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-	-	19	-	-	19	1	20
Inne całkowite dochody netto, razem	-	-	3	-	(761)	-	19	-	-	(739)	(1 139)	(1 878)
Zysk (strata) netto	-	-	-	-	-	-	-	-	2 430	2 430	1 464	3 894
Całkowite dochody razem	-	-	3	-	(761)	-	19	-	2 430	1 691	325	2 016
Pozostałe zmiany, w tym:	-	3	(1 048)	305	(5)	-	-	(2 283)	-	(3 028)	(676)	(3 704)
Podział wyniku finansowego	-	-	(1 044)	305	-	-	-	739	-	-	(674)	(674)
Dywidenda PZU	-	-	-	-	-	-	-	(3 022)	-	(3 022)	-	(3 022)
Transakcje na akcjach własnych	-	3	(3)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Transakcje z udziałowcami niekontrolującymi	-	-	(6)	-	-	-	-	-	-	(6)	(2)	(8)
Sprzedaż przeszacowanych nieruchomości i pozostałe	-	-	5	-	(5)	-	-	-	-	-	-	-
Stan na 30 września 2021 roku	86	(6)	14 803	600	125	3	84	(685)	2 430	17 440	24 275	41 715

Śródroczne sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym (kontynuacja)

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej										Udziały niekontrolujące	Kapitał własny, razem
	Kapitał podstawowy	Pozostałe kapitały						Niepodzielony wynik		Razem		
		Akcje własne	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Skumulowane inne dochody całkowite			Wynik z lat ubiegłych	Zysk netto			
					Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	Różnice kursowe z przeliczenia					
Nota	9.29										2.4	
Stan na 1 stycznia 2020 roku	86	(7)	13 113	(324)	294	1	(41)	3 047	-	16 169	23 119	39 288
Wycena instrumentów kapitałowych	-	-	(4)	-	1	-	-	-	-	(3)	61	58
Wycena instrumentów dłużnych	-	-	-	-	453	-	-	-	-	453	453	906
Wycena należności od klientów z tytułu kredytów	-	-	-	-	3	-	-	-	-	3	14	17
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	-	-	-	-	146	-	-	-	-	146	376	522
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-	-	106	-	-	106	(2)	104
Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2	(7)	(5)
Inne całkowite dochody netto, razem	-	-	(4)	-	603	2	106	-	-	707	895	1 602
Zysk (strata) netto	-	-	-	-	-	-	-	-	1 912	1 912	618	2 530
Całkowite dochody razem	-	-	(4)	-	603	2	106	-	1 912	2 619	1 513	4 132
Pozostałe zmiany, w tym:	-	(2)	2 739	619	(6)	-	-	(3 361)	-	(11)	(6)	(17)
Podział wyniku finansowego	-	-	2 741	620	-	-	-	(3 361)	-	-	-	-
Transakcje na akcjach własnych	-	(2)	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Transakcje z udziałowcami niekontrolującymi	-	-	(10)	-	-	-	-	-	-	(10)	(2)	(12)
Sprzedaż przeliczanych nieruchomości i pozostałe	-	-	6	(1)	(6)	-	-	-	-	(1)	(4)	(5)
Stan na 31 grudnia 2020 roku	86	(9)	15 848	295	891	3	65	(314)	1 912	18 777	24 626	43 403

Śródroczne sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym (kontynuacja)

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej									Razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny, razem
	Kapitał podstawowy	Pozostałe kapitały						Niepodzielony wynik				
		Akcje własne	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Skumulowane inne dochody całkowite			Wynik z lat ubiegłych	Zysk netto			
					Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	Różnice kursowe z przeliczenia					
Stan na 1 stycznia 2020 roku	86	(7)	13 113	(324)	294	1	(41)	3 047	-	16 169	23 119	39 288
Wycena instrumentów kapitałowych	-	-	(4)	-	(28)	-	-	-	-	(32)	19	(13)
Wycena instrumentów dłużnych	-	-	-	-	309	-	-	-	-	309	320	629
Wycena należności od klientów z tytułu kredytów	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2	4	6
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	-	-	-	-	177	-	-	-	-	177	442	619
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-	-	74	-	-	74	(1)	73
Inne całkowite dochody netto, razem	-	-	(4)	-	460	-	74	-	-	530	784	1 314
Zysk (strata) netto	-	-	-	-	-	-	-	-	1 191	1 191	367	1 558
Całkowite dochody razem	-	-	(4)	-	460	-	74	-	1 191	1 721	1 151	2 872
Pozostałe zmiany, w tym:	-	(1)	2 747	620	(6)	-	-	(3 361)	-	(1)	-	(1)
Podział wyniku finansowego	-	-	2 741	620	-	-	-	(3 361)	-	-	-	-
Transakcje na akcjach własnych	-	(1)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Transakcje z udziałowcami niekontrolującymi	-	-	(1)	-	-	-	-	-	-	(1)	-	(1)
Sprzedaż przeszacowanych nieruchomości i pozostałe	-	-	6	-	(6)	-	-	-	-	-	-	-
Stan na 30 września 2020 roku	86	(8)	15 856	296	748	1	33	(314)	1 191	17 889	24 270	42 159

Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	Nota	1 stycznia - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2020
Zysk brutto		5 242	2 676
Korekty		572	26 145
Zmiana stanu należności od klientów z tytułu kredytów	9.38	(4 059)	(2 708)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu depozytów	9.38	3 108	23 677
Zmiana wyceny aktywów wycenianych w wartości godziwej		(499)	(461)
Przychody i koszty odsetkowe		(1 990)	(1 972)
Zrealizowane zyski/straty z działalności lokacyjnej i odpisy z tytułu utraty wartości		673	2 307
Wynik z tytułu różnic kursowych		190	23
Zmiana stanu odroczonej kosztów akwizycji		(88)	65
Amortyzacja wartości niematerialnych i rzeczowych aktywów trwałych		1 003	997
Zmiana stanu udziału reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych		78	248
Zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych		1 082	73
Zmiana stanu należności	9.38	175	672
Zmiana stanu zobowiązań	9.38	318	662
Przepływy z tytułu kontraktów inwestycyjnych		6	1
Nabycia i odkupienia jednostek uczestnictwa oraz certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych		155	120
Podatek dochodowy zapłacony		(1 235)	(1 396)
Dotacja od BFG związana z nabyciem Idea Banku		193	-
Zwiększenie środków pieniężnych związane z nabyciem Idea Banku		1 097	-
Pozostałe korekty		365	3 837
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		5 814	28 821
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy		478 318	620 767
- zbycie nieruchomości inwestycyjnych		169	12
- wpływy z nieruchomości inwestycyjnych		218	187
- zbycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowych aktywów trwałych		94	19
- zbycie udziałów i akcji		926	546
- realizacja dłużnych papierów wartościowych		260 324	255 858
- zamknięcie transakcji z przyrzeczeniem odsprzedaży		152 180	200 851
- zamknięcie lokat terminowych w instytucjach kredytowych		42 875	142 291
- realizacja pozostałych lokat		20 141	19 606
- odsetki otrzymane		1 314	1 228
- dywidendy otrzymane		47	139
- zwiększenie stanu środków pieniężnych z tytułu nabycia jednostek i zmiany zakresu konsolidacji		1	-
- pozostałe wpływy z lokat		29	30

Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych (kontynuacja)

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	Nota	1 stycznia - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2020
Wydatki		(479 042)	(646 893)
- nabycie nieruchomości inwestycyjnych		(171)	(89)
- wydatki na utrzymanie nieruchomości inwestycyjnych		(100)	(108)
- nabycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowych aktywów trwałych		(732)	(912)
- nabycie udziałów i akcji		(484)	(474)
- nabycie udziałów i akcji w jednostkach zależnych		(4)	-
- zmniejszenie stanu środków pieniężnych z tytułu sprzedaży jednostek i zmiany zakresu konsolidacji		(6)	-
- nabycie dłużnych papierów wartościowych		(255 482)	(281 877)
- otwarcie transakcji z przyrzeczeniem odsprzedaży		(154 722)	(201 064)
- otwarcie lokat terminowych w instytucjach kredytowych		(45 733)	(142 944)
- nabycie pozostałych lokat		(21 585)	(19 400)
- pozostałe wydatki na lokaty		(23)	(25)
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(724)	(26 126)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy		72 608	63 232
- wpływy z tytułu kredytów i pożyczek	9.38	751	1 218
- wpływy z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych	9.38	2 871	5 922
- otwarcie transakcji z przyrzeczeniem odkupu	9.38	68 986	56 092
Wydatki		(75 582)	(65 079)
- dywidendy wypłacone właścicielom udziałów niekontrolujących		(674)	-
- spłata kredytów i pożyczek	9.38	(1 030)	(530)
- wykup własnych dłużnych papierów wartościowych	9.38	(4 037)	(8 736)
- zamknięcie transakcji z przyrzeczeniem odkupu	9.38	(69 519)	(55 431)
- odsetki od kredytów i pożyczek	9.38	(21)	(105)
- odsetki od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	9.38	(80)	(61)
- wydatki z tytułu leasingu	9.38	(221)	(216)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		(2 974)	(1 847)
Przepływy pieniężne netto, razem		2 116	848
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		7 939	7 788
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		66	101
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu, w tym:		10 121	8 737
- o ograniczonej możliwości dysponowania		43	29

Informacje uzupełniające do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Wstęp

Oświadczenie o zgodności

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej (odpowiednio „skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe” oraz „Grupa PZU”) sporządzono zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa” zatwierdzonego przez Komisję Unii Europejskiej oraz zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu w sprawie informacji bieżących i okresowych.

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe powinno być czytane łącznie ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy PZU za 2020 rok.

Kwartalna jednostkowa informacja finansowa jednostki dominującej

Zgodnie z §62 ust. 1 Rozporządzenia w sprawie informacji bieżących i okresowych częścią skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest kwartalna jednostkowa informacja finansowa jednostki dominującej Grupy PZU – PZU.

W myśl art. 45 ust. 1a Ustawy o rachunkowości, sprawozdania finansowe emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na jednym z rynków regulowanych krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego mogą być sporządzane zgodnie z MSSF.

Z uwagi na fakt, że Walne Zgromadzenie PZU nie podjęło decyzji, o której mowa w art. 45 ust. 1c Ustawy o rachunkowości, w sprawie sporządzania sprawozdań finansowych zgodnie z MSSF, sprawozdania jednostkowe PZU sporządza się zgodnie z PSR, określonymi w Ustawie o rachunkowości oraz w wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych, m.in.:

- Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 12 kwietnia 2016 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz. U. z 2016 roku, poz. 562);
- Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (t.j. Dz. U. z 2017 roku, poz. 277).

W sprawach nieuregulowanych Ustawą o rachunkowości oraz wydanymi na jej podstawie aktami wykonawczymi, stosuje się odpowiednio Krajowe Standardy Rachunkowości lub MSSF.

Okres objęty skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzono za okres 9 miesięcy od 1 stycznia do 30 września 2021 roku.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej.

Waluta funkcjonalna i prezentacji

Walutą funkcjonalną i prezentacji PZU jest polski złoty. O ile nie zaznaczono inaczej, wszystkie kwoty przedstawione w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wykazane są w milionach złotych.

Walutą funkcjonalną spółek z siedzibą na Litwie, Łotwie i w Szwecji jest euro, spółek mających siedzibę na Ukrainie – hrywna ukraińska, a spółki w Wielkiej Brytanii – funt brytyjski.

Kursy walut

Dane finansowe zagranicznych jednostek zależnych przelicza się na polskie złote:

- aktywa i zobowiązania – po średnim kursie ustalonym przez NBP obowiązującym na koniec okresu sprawozdawczego;
- pozycje rachunku zysków i strat oraz innych całkowitych dochodów – po średniej arytmetycznej średnich kursów ustalanych przez NBP na daty kończące każdy miesiąc okresu sprawozdawczego.

Waluta	1 stycznia – 30 września 2021	1 stycznia – 30 września 2020	30 września 2021	31 grudnia 2020
euro	4,5585	4,4420	4,6329	4,6148
funt brytyjski	5,2795	5,0055	5,3653	5,1327
hrywna ukraińska	0,1394	0,1471	0,1500	0,1326

Założenie kontynuowania działalności

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzono przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę PZU w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. w okresie co najmniej 12 miesięcy po zakończeniu okresu sprawozdawczego. Na dzień podpisania skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdzono istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Grupę PZU w okresie 12 miesięcy po zakończeniu okresu sprawozdawczego na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia dotychczasowej działalności. Przyjmując to założenie, Zarząd PZU uwzględnił w swojej ocenie wpływ czynników obarczonych niepewnością, a w szczególności pandemii COVID-19 na sytuację makroekonomiczną i własną działalność.

Działalność zaniechana

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2021 roku jednostki Grupy PZU nie zaniechały prowadzenia jakiegokolwiek istotnego rodzaju działalności.

Sezonowość lub cykliczność działalności

Działalność Grupy PZU nie podlega istotnej sezonowości lub cykliczności.

Słowniczek pojęć

Poniżej wyjaśniono najważniejsze pojęcia i skróty użyte w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Nazwy spółek

Balta – Apdrošināšanas akciju sabiedrība „BALTA”.

Alior Bank – Alior Bank SA.

Grupa Kapitałowa Alior Banku – Alior Bank wraz z jednostkami zależnymi wymienionymi w punkcie 2.2.

Grupa Kapitałowa Pekao – Pekao wraz z jednostkami zależnymi wymienionymi w punkcie 2.2.

Idea Bank – Idea Bank SA.

LD – Akcinė bendrovė „Lietuvos draudimas”.

Link4 – Link4 Towarzystwo Ubezpieczeń SA.

Pekao – Bank Pekao SA.

PFR – Polski Fundusz Rozwoju Spółka Akcyjna.

PZU, jednostka dominująca – Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna.

PZU Finance AB – PZU Finance AB (publ.) in liquidation.

PZU LT GD – Uždaroji akcinė bendrovė „PZU Lietuva gyvybės draudimas”.

PZU Ukraina – PRJSC IC „PZU Ukraine”.

PZU Ukraina Życie – PRJSC IC „PZU Ukraine Life Insurance”.

PZU Życie – Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie Spółka Akcyjna.

TFI PZU – Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU Spółka Akcyjna.

TUW PZUW – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Polski Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych.

Xelion – Dom Inwestycyjny Xelion sp. z o.o.

Pozostałe definicje

BFG – Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

BGK – Bank Gospodarstwa Krajowego.

CIRS – swap walutowo-procentowy (ang. *Cross-currency interest rate swap*).

COR – wskaźnik mieszany, liczony dla sektora ubezpieczeń majątkowych i pozostałych ubezpieczeń osobowych (dział II). Jest to stosunek kosztów ubezpieczeniowych związanych z obsługą ubezpieczeń i wypłatą odszkodowań (tj. kosztów odszkodowań, akwizycji i administracji) do składki zarobionej netto przypadającej na dany okres; spadek wartości wskaźnika oznacza poprawę efektywności (ang. *Combined Operating Ratio*).

FRA – umowa forward na stopę procentową (ang. *Forward rate agreement*).

GOOZPDO – główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych w rozumieniu MSSF 8 – Segmenty operacyjne.

IBNR – ang. *Incurring But Not Reported* lub II rezerwa – rezerwa na szkody i wypadki zaistniałe i niezgłoszone.

IBOR – ang. *Interbank Offered Rate* – referencyjna stawka oprocentowania kredytów na rynku międzybankowym.

IRS – swap stopy procentowej (ang. *Interest rate swap*).

Jednostkowe sprawozdanie finansowe PZU za 2020 rok – roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej za 2020 rok, sporządzone zgodnie z PSR, podpisane przez Zarząd PZU 24 marca 2021 roku.

KNF – Komisja Nadzoru Finansowego.

Marża wyniku na ubezpieczeniach na życie – rentowność segmentów ubezpieczeń na życie liczona jako stosunek wyniku z działalności operacyjnej do składki przypisanej brutto; wzrost wartości wskaźnika oznacza poprawę efektywności.

MSSF – Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzone przez Komisję Europejską, które na 30 września 2021 roku zostały opublikowane i weszły w życie.

NBP – Narodowy Bank Polski.

POCI – aktywa finansowe nabyte lub udzielone z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (ang. *purchased or originated credit-impaired financial assets*).

PSR – ustawa z 29 września 1994 roku o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2021 roku, poz. 217) oraz przepisy wydane na jej podstawie.

ROE przypadający jednostce dominującej – zwrot na kapitałach własnych liczony jako stosunek urocznionego zysku netto przypisanego właścicielom jednostki dominującej do średniej arytmetycznej skonsolidowanego kapitału własnego z wyłączeniem udziału mniejszości na początek i koniec okresu sprawozdawczego; wzrost wartości wskaźnika oznacza poprawę efektywności (ang. *Return on Equity*).

Rozporządzenie w sprawie informacji bieżących i okresowych – rozporządzenie Ministra Finansów z 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2018 roku, poz. 757 z późn. zm.).

RMSR – Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości.

Rozporządzenie CRR – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe – skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2020 roku.

TSUE – Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

UKNF – Urząd Komisji Nadzoru Finansowego.

UOKiK – Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumenta.

Ustawa o BFG – ustawa z 10 czerwca 2016 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (t.j. Dz. U. z 2020 roku poz. 842 z późn. zm.).

Ustawa o działalności ubezpieczeniowej – ustawa z 11 września 2015 roku o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (t.j. Dz. U. z 2021 roku poz. 1130 z późn. zm.).

Ustawa o zasadach rozwiązywania stosunków pracy – ustawa z 13 marca 2003 roku o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (t.j. Dz. U. z 2018 roku poz. 1969).

Wskaźnik dźwigni finansowej – iloraz długu do sumy długu oraz kapitałów własnych Grupy PZU przypisanych właścicielom jednostki dominującej pomniejszonych o saldo wartości firmy i wartości niematerialnych i prawnych przypisanych właścicielom jednostki dominującej. Wskaźnik kalkulowany na podstawie kategorii wykazanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy PZU z wyłączeniem sektora bankowego.

Wskaźnik kosztów administracyjnych – iloraz kosztów administracyjnych i składki zarobionej netto (dla sektora ubezpieczeń majątkowych i pozostałych ubezpieczeń osobowych) lub składki przypisanej brutto (dla sektora ubezpieczeń na życie); spadek wartości wskaźnika oznacza poprawę efektywności.

Wskaźnik kosztów akwizycji – iloraz kosztów akwizycji (z uwzględnieniem prowizji reasekuracyjnych) i składki zarobionej netto (dla sektora ubezpieczeń majątkowych i pozostałych ubezpieczeń osobowych) lub składki przypisanej brutto (dla sektora ubezpieczeń na życie); spadek wartości wskaźnika oznacza poprawę efektywności.

Wskaźnik szkodowości – iloraz odszkodowań i świadczeń ubezpieczeniowych netto i składki zarobionej netto (dla sektora ubezpieczeń majątkowych i pozostałych ubezpieczeń osobowych); spadek wartości wskaźnika oznacza poprawę efektywności.

Wskaźnik Koszty/Dochody (sektor bankowy) – iloraz kosztów administracyjnych i sumy dochodów operacyjnych z wyłączeniem: opłaty BFG, podatku od innych instytucji finansowych i wyniku netto z realizacji i odpisów z tytułu utraty wartości inwestycji; spadek wartości wskaźnika oznacza poprawę efektywności; ang. *C/I Cost/Income*).

ZWZ PZU – Zwyczajne Walne Zgromadzenie Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej.

2. Informacje o PZU i Grupie PZU

2.1 Podstawowe informacje o Grupie PZU

Podstawowe informacje o grupie	
Nazwa jednostki sprawozdawczej	Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna
Zmiana nazwy jednostki sprawozdawczej	nazwa jednostki sprawozdawczej nie uległa zmianie
Forma prawna	Spółka Akcyjna
Siedziba	Al. Jana Pawła II 24, 00-133 Warszawa
Państwo rejestracji	Polska
Adres rejestracji biura jednostki	Al. Jana Pawła II 24, 00-133 Warszawa
Podstawowe miejsce prowadzenia działalności gospodarczej	Polska
Podstawowy przedmiot działalności	pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe (65.12 wg Polskiej Klasyfikacji Działalności i Europejskiej Klasyfikacji Działalności)
Krajowy Rejestr Sądowy	Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, rejestr przedsiębiorców - numer 0000009831
Nazwa jednostki dominującej	brak jednostki dominującej
Nazwa jednostki dominującej najwyższego szczebla	brak jednostki dominującej najwyższego szczebla

2.2 Jednostki Grupy PZU oraz jednostki stowarzyszone

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				30 września 2021	31 grudnia 2020	
Jednostki ubezpieczeniowe objęte konsolidacją						
1	Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA	Warszawa	nd.	nd.	nd.	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. https://www.pzu.pl/grupa-pzu/spolki/pzu-sa
2	Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie SA	Warszawa	18.12.1991	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia na życie. https://www.pzu.pl/pl/grupa-pzu/spolki/pzu-zycie
3	Link4 Towarzystwo Ubezpieczeń SA	Warszawa	15.09.2014	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. https://www.link4.pl/
4	Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Polski Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych	Warszawa	20.11.2015	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. https://www.tuwpuw.pl/
5	AB „Lietuvos draudimas”	Wilno (Litwa)	31.10.2014	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. http://www.ld.lt/
6	AAS „BALTA”	Ryga (Łotwa)	30.06.2014	99,9989%	99,9949%	Ubezpieczenia majątkowe. http://www.balta.lv/
7	PRJSC IC „PZU Ukraine”	Kijów (Ukraina)	01.07.2005	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia majątkowe. http://www.pzu.com.ua/
8	PRJSC IC „PZU Ukraine Life Insurance“	Kijów (Ukraina)	01.07.2005	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia na życie. http://www.pzu.com.ua/
9	UAB PZU „Lietuva gyvybes draudimas”	Wilno (Litwa)	26.04.2002	99,34%	99,34%	Ubezpieczenia na życie. https://pzugd.lt/
Jednostki objęte konsolidacją – Grupa Kapitałowa Pekao						
10	Bank Pekao SA	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usługi bankowe. https://www.pekao.com.pl/
11	Pekao Bank Hipoteczny SA	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usługi bankowe. http://www.pekaobh.pl/
12	Pekao Leasing sp. z o.o.	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usługi leasingowe. http://www.pekaoleasing.com.pl/
13	Pekao Investment Banking SA	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usługi maklerskie. http://pekaoib.pl/
14	Pekao Faktoring sp. z o.o.	Lublin	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usług faktoringowe. https://www.pekaofaktoring.pl/
15	Pekao Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	Warszawa	11.12.2017	20,02%	20,02%	Tworzenie, reprezentowanie i zarządzanie funduszami inwestycyjnymi. https://pekaotfi.pl/
16	Centrum Kart SA	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usługi finansowe pomocnicze. http://www.centrumkart.pl/
17	Pekao Financial Services sp. z o.o.	Warszawa	07.06.2017	46,81% ¹⁾	46,81% ¹⁾	Agent transferowy. http://www.pekao-fs.com.pl/pl/
18	Pekao Direct sp. z o.o.	Kraków	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usługi call – center. https://www.pekaodirect.pl/
19	Pekao Property SA w likwidacji	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Działalność deweloperska.
20	FPB – Media sp. z o.o. w upadłości	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Działalność deweloperska.
21	Pekao Fundusz Kapitałowy sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Doradztwo gospodarcze.

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				30 września 2021	31 grudnia 2020	
Jednostki objęte konsolidacją – Grupa Kapitałowa Pekao – ciąg dalszy						
22	Pekao Investment Management SA	Warszawa	11.12.2017	20,02%	20,02%	Zarządzanie aktywami. https://pekaotfi.pl/o-nas/pekao-investment-mangement
23	Dom Inwestycyjny Xelion sp. z o.o. ²⁾	Warszawa	11.12.2017	20,02%	20,02%	Pośrednictwo finansowe. https://www.xelion.pl/
24	PeUF sp. z o.o. ³⁾	Warszawa	20.07.2021	20,02%	20,02%	Pomocnicza działalność finansowa.
Jednostki objęte konsolidacją – Grupa Kapitałowa Alior Banku						
25	Alior Bank SA	Warszawa	18.12.2015	31,94%	31,93%	Usługi bankowe. https://www.aliorbank.pl/
26	Alior Services sp. z o.o.	Warszawa	18.12.2015	31,94%	31,93%	Pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych.
27	Alior Leasing sp. z o.o.	Wrocław	18.12.2015	31,94%	31,93%	Usługi leasingowe. https://www.aliorbank.pl/wlasna-dzialalnosc/alior-leasing.html
28	Meritum Services ICB SA	Gdańsk	18.12.2015	31,94%	31,93%	Usługi informatyczne.
29	Alior TFI SA	Warszawa	18.12.2015	31,94%	31,93%	Usługi asset management i zarządzanie subfunduszami Alior SFIO. https://www.aliortfi.com/
30	Absource sp. z o.o.	Kraków	04.05.2016	31,94%	31,93%	Działalność usługowa w zakresie informatyki.
31	AL Finance sp. z o.o. (dawniej Serwis Ubezpieczeniowy sp. z o.o.) ⁴⁾	Katowice	30.01.2017	31,94%	31,93%	Działalność brokerska.
32	Corsham sp. z o.o.	Warszawa	04.02.2019	31,94%	31,93%	Doradztwo gospodarcze.
33	RBL_VC sp. z o.o.	Warszawa	07.11.2019	31,94%	31,93%	Działalność związana z zarządzaniem funduszami (venture capital)
34	RBL_VC sp. z o.o. ASI SKA	Warszawa	17.04.2020	31,94%	31,93%	Działalność trustów, funduszy i podobnych instytucji finansowych.
Jednostki objęte konsolidacją – Grupa PZU Zdrowie						
35	PZU Zdrowie SA	Warszawa	02.09.2011	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. https://www.pzu.pl/pl/grupa-pzu/spolki/pzu-zdrowie
36	Centrum Medyczne Medica sp. z o.o.	Płock	09.05.2014	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. https://www.plock.pzuzdrowie.pl/
37	Sanatorium Uzdrowskie „Krystynka” sp. z o.o.	Ciechocinek	09.05.2014	99,09%	99,09%	Usługi szpitalne, rehabilitacyjne, sanatoryjne. http://www.sanatoriumkrystynka.pl/
38	Przedsiębiorstwo Świadczeń Zdrowotnych i Promocji Zdrowia ELVITA – Jaworzno III sp. z o.o.	Jaworzno	01.12.2014	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. https://www.jaworzno.pzuzdrowie.pl/
39	Przedsiębiorstwo Usług Medycznych PROELMED sp. z o.o.	Łaziska Górne	01.12.2014	57,00%	57,00%	Usługi medyczne. http://www.proelmed.pl/
40	Centrum Medyczne Gamma sp. z o.o.	Warszawa	08.09.2015	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. http://www.cmgamma.pl/
41	Centrum Medyczne św. Łukasza sp. z o.o.	Częstochowa	09.01.2018	100,00%	100,00%	Usługi medyczne https://www.czestochowa.pzuzdrowie.pl/

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				30 września 2021	31 grudnia 2020	
Jednostki objęte konsolidacją – Grupa PZU Zdrowie – ciąg dalszy						
42	Starówka sp. z o.o.	Warszawa	03.06.2019	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. https://www.starowkanczoz.pl/
43	Tomma Diagnostyka Obrazowa SA	Poznań	09.12.2019	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. https://tomma.com.pl/
44	Bonus-Diagnosta sp. z o.o.	Poznań	09.12.2019	100,00%	100,00%	Usługi medyczne.
45	NZOZ Grupa Medical sp. z o.o. ⁵⁾	Poznań	31.05.2021	100,00%	nd.	Usługi medyczne.
Jednostki objęte konsolidacją – pozostałe jednostki						
46	Powszechne Towarzystwo Emerytalne PZU SA	Warszawa	08.12.1998	100,00%	100,00%	Zarządzanie funduszami emerytalnymi. https://www.pzu.pl/pl/grupa-pzu/spolki/pte-pzu
47	PZU Centrum Operacji SA	Warszawa	30.11.2001	100,00%	100,00%	Działalność pomocnicza związana z ubezpieczeniami i funduszami emerytalnymi. https://www.pzu.pl/grupa-pzu/spolki/pzu-centrumoperacji
48	Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA	Warszawa	30.04.1999	100,00%	100,00%	Tworzenie, reprezentowanie i zarządzanie funduszami inwestycyjnymi. https://www.pzu.pl/pl/grupa-pzu/spolki/tfi-pzu
49	PZU Pomoc SA	Warszawa	18.03.2009	100,00%	100,00%	Usługowa działalność assistance. https://www.pzu.pl/grupa-pzu/spolki/pzu-pomoc
50	PZU Finance AB (publ.) in liquidation ⁶⁾	Sztokholm (Szwecja)	02.06.2014	100,00%	100,00%	Usługi finansowe. https://www.pzu.pl/pl/grupa-pzu/spolki/pzu-finance
51	PZU Finanse sp. z o.o.	Warszawa	08.11.2013	100,00%	100,00%	Usługi finansowo-księgowe.
52	Tower Inwestycje sp. z o.o.	Warszawa	27.08.1998	100,00%	100,00%	Działalność deweloperska, eksploatacja i wynajem nieruchomości. https://www.pzu.pl/pl/grupa-pzu/spolki/tower-inwestycje
53	Ogrodowa-Inwestycje sp. z o.o.	Warszawa	15.09.2004	100,00%	100,00%	Nabywanie, eksploatacja, wynajem i zbywanie nieruchomości. http://www.ogrodowainwestycje.pl/
54	Arm Property sp. z o.o.	Kraków	26.11.2014	100,00%	100,00%	Kupno i sprzedaż nieruchomości.
55	Ipsilon sp. z o.o.	Warszawa	02.04.2009	100,00%	100,00%	Usługowa działalność assistance oraz usługi medyczne.
56	PZU Corporate Member Limited	Londyn (Wielka Brytania)	28.09.2017	100,00%	100,00%	Działalność inwestycyjna.
57	PZU LAB SA	Warszawa	13.09.2011	100,00%	100,00%	Usługi konsultingowe, szkoleniowe oraz rozwój innowacji technologicznych w zakresie wsparcia w procesach bezpieczeństwa technicznego i procesowego oraz zarządzania ryzykiem. https://www.pzu.pl/pl/grupa-pzu/spolki/pzu-lab
58	Omicron BIS SA	Warszawa	28.08.2014	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				30 września 2021	31 grudnia 2020	
Jednostki objęte konsolidacją – pozostałe jednostki – ciąg dalszy						
59	LLC SOS Services Ukraine	Kijów (Ukraina)	01.07.2005	100,00%	100,00%	Usługi assistance.
60	PZU CASH SA	Warszawa	15.09.2017	100,00%	100,00%	Pozostałe pośrednictwo pieniężne. https://www.pzu.pl/grupa-pzu/spolki/pzu-cash-sa
61	Tulare Investments sp. z o.o.	Warszawa	15.09.2017	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
62	PZU Projekt 01 SA	Warszawa	01.09.2020	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
Jednostki objęte konsolidacją - Grupa Kapitałowa Armatura						
63	Armatura Kraków SA	Kraków	07.10.1999	100,00%	100,00%	Produkcja i sprzedaż grzejników, baterii sanitarnych oraz administracja i zarządzanie grupą kapitałową. https://www.kfa.pl/
64	Aquaform SA	Środa Wlkp.	15.01.2015	100,00%	100,00%	Produkcja i sprzedaż wyposażenia łazienkowego.
65	Aquaform Badprodukte GmbH in Liquidation	Anhausen (Niemcy)	15.01.2015	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
66	Aquaform Ukraine TOW	Żytomierz (Ukraina)	15.01.2015	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
67	Aquaform Romania SRL	Prejmer (Rumunia)	15.01.2015	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
Jednostki objęte konsolidacją – fundusze inwestycyjne						
68	PZU SFIO Universum	Warszawa	15.12.2009	nd.	nd.	Lokowanie środków zebranych od uczestników funduszu.
69	PZU FIZ Sektora Nieruchomości 2 ⁷⁾	Warszawa	21.11.2011	nd.	nd.	j.w.
70	PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 1	Warszawa	12.12.2012	nd.	nd.	j.w.
71	PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 2	Warszawa	19.11.2012	nd.	nd.	j.w.
72	inPZU Inwestycji Ostrożnych	Warszawa	10.04.2018	nd.	nd.	j.w.
73	inPZU Obligacje Polskie	Warszawa	10.04.2018	nd.	nd.	j.w.
74	inPZU Akcje Polskie	Warszawa	10.05.2018	nd.	nd.	j.w.
75	inPZU Akcji Rynków Rozwiniętych	Warszawa	10.05.2018	nd.	nd.	j.w.
76	inPZU Obligacji Rynków Rozwiniętych	Warszawa	10.05.2018	nd.	nd.	j.w.
77	inPZU Obligacji Rynków Wschodzących	Warszawa	10.05.2018	nd.	nd.	j.w.

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				30 września 2021	31 grudnia 2020	
Jednostki objęte konsolidacją – fundusze inwestycyjne – ciąg dalszy						
78	inPZU Goldman Sachs ActiveBeta Akcje Rynków Wschodzących	Warszawa	28.10.2019	nd.	nd.	j.w.
79	inPZU Goldman Sachs ActiveBeta Akcje Amerykańskich Dużych Spółek	Warszawa	28.10.2019	nd.	nd.	j.w.
80	inPZU Akcje CEE plus	Warszawa	28.10.2019	nd.	nd.	j.w.
81	inPZU Puls Życia 2025	Warszawa	22.10.2020	nd.	nd.	j.w.
82	inPZU Puls Życia 2030	Warszawa	22.10.2020	nd.	nd.	j.w.
83	inPZU Puls Życia 2040	Warszawa	22.10.2020	nd.	nd.	j.w.
84	inPZU Puls Życia 2050	Warszawa	22.10.2020	nd.	nd.	j.w.
85	inPZU Puls Życia 2060	Warszawa	22.10.2020	nd.	nd.	j.w.
86	PZU FIZ Legato	Warszawa	11.08.2021	nd.	nd.	j.w.
Jednostki stowarzyszone						
87	GSU Pomoc Górniczy Klub Ubezpieczonych SA	Gliwice	08.06.1999	30,00%	30,00%	Obsługa ubezpieczeń. http://gsupomoc.pl/
88	Sigma BIS SA	Warszawa	03.10.2019	34,00%	34,00%	Działalność reklamowa.
89	RUCH SA	Warszawa	23.12.2020	30,92%	30,92%	Sprzedaż detaliczna gazet i artykułów piśmienniczych prowadzonych w wyspecjalizowanych sklepach. https://ruch.com.pl/
90	Krajowy Integrator Płatności SA ⁸⁾	Poznań	31.03.2021	7,67%	nd.	Pozostałe pośrednictwo pieniężne. https://tpay.com/

¹⁾ PZU posiada bezpośrednio 33,5% akcji Pekao Financial Services sp. z o.o. a Pekao – 66,5%.

²⁾ 29 października 2021 roku udziały w Xelion zostały zbyte. Dodatkowe informacje na ten temat zaprezentowano w punkcie 2.3.3.

³⁾ 20 lipca 2021 roku Pekao Leasing sp. z o.o. nabył 100 udziałów spółki PeUF sp. z o.o., stanowiących 100% w kapitale i głosach spółki.

⁴⁾ 6 sierpnia 2021 roku zarejestrowano zmianę nazwy spółki.

⁵⁾ Dodatkowe informacje o nabyciu NZOZ Grupa Medical sp. z o.o. zaprezentowano w punkcie 2.3.1.3. 2 listopada 2021 roku zarejestrowano połączenie NZOZ Grupa Medical sp. z o.o. (spółka przejmowana) z Bonus Diagnosta sp. z o.o. (spółka przejmująca), w wyniku którego NZOZ Grupa Medical sp. z o.o. przestał istnieć pod swoją firmą. Transakcja nie będzie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.

⁶⁾ 4 maja 2021 roku Walne Zgromadzenie podjęło decyzję o rozpoczęciu procedury likwidacyjnej spółki. 20 maja 2021 roku właściwy sąd rejestrowy w Sztokholmie ogłosił wszczęcie procesu dobrowolnej likwidacji spółki, a likwidator rozpoczął czynności w kierunku likwidacji podmiotu.

⁷⁾ Fundusz PZU FIZ Sektora Nieruchomości 2 prowadzi swoją działalność inwestycyjną poprzez 32 zależne spółki prawa handlowego (objęte konsolidacją) mające charakter jednostek specjalnego przeznaczenia. Dodatkowe informacje o połączeniu PZU FIZ Sektora Nieruchomości oraz PZU FIZ Sektora Nieruchomości 2 zaprezentowano w punkcie 2.3.2.

⁸⁾ Jednostka stowarzyszona z Pekao, w której posiada on 38,33% udziału. W konsekwencji Zarząd PZU uznaje, że Grupa PZU wywiera na tę jednostkę znaczący wpływ.

2.3 Zmiany zakresu konsolidacji i struktury Grupy PZU

Szczegółowe zasady rachunkowości dotyczące rozliczania transakcji przejęcia zaprezentowano w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2020 rok.

Zmiany zakresu konsolidacji i struktury Grupy PZU, które miały miejsce w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2021 roku zaprezentowano w kolejnych punktach.

2.3.1. Nabycia spółek

2.3.1.1. Nabycie przedsiębiorstwa Idea Banku

30 grudnia 2020 roku BFG podjął decyzję o zastosowaniu wobec Idea Banku instrumentu przymusowej restrukturyzacji ze względu na spełnienie następujących przesłanek:

- zagrożenia upadłością Idea Banku,
- brak przesłanek wskazujących, że możliwe działania nadzorcze lub działania Idea Banku pozwolą we właściwym czasie usunąć zagrożenie upadłością,
- wszczęcie przymusowej restrukturyzacji wobec Idea Banku było konieczne w interesie publicznym, rozumianym jako stabilność sektora finansowego.

Instrument przymusowej restrukturyzacji zastosowany przez BFG względem Idea Banku polegał na przejściu z dniem 3 stycznia 2021 roku przez Pekao ze skutkiem określonym w art. 176 ust. 1 ustawy o BFG przedsiębiorstwa Idea Banku, obejmującego ogół jego praw majątkowych oraz zobowiązań według stanu na koniec dnia wszczęcia przymusowej restrukturyzacji, tj. 31 grudnia 2020 roku („Transakcja”), z wyłączeniem określonych praw majątkowych i zobowiązań wskazanych w decyzji BFG, obejmujących między innymi:

- prawa majątkowe i zobowiązania związane z czynnościami faktycznymi, prawnymi lub czynami niedozwolonymi pozostającymi w związku z:
 - obrotem instrumentami finansowymi oraz pozostałymi czynnościami odnoszącymi się do:
 - instrumentów finansowych emitowanych przez GetBack SA oraz podmioty powiązane GetBack SA,
 - certyfikatów inwestycyjnych, w szczególności certyfikatów inwestycyjnych emitowanych przez Lartiq (dawniej Trigon) [Profit XXII NS FIZ, Profit XXIII, NS FIZ, Profit XXIV NS FIZ] reprezentowane przez Lartiq TFI SA (dawniej Trigon TFI SA), Universe NS FIZ, Universe 2 NS FIZ oraz pozostałe fundusze inwestycyjne reprezentowane przez Altus TFI SA,
 - obejmowaniem ochroną ubezpieczeniową, wykonywaniem czynności pośrednictwa ubezpieczeniowego lub dystrybuowaniem ubezpieczeń w zakresie ubezpieczeń na życie, jeżeli związane są z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (także ubezpieczenia na życie, w których świadczenie zakładu ubezpieczeń jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe),
 - świadczeniem usług jako agent firmy inwestycyjnej,
 - działalnością Idea Bank, która nie jest objęta statutem Pekao,
- oraz roszczeń wynikających z tych praw i zobowiązań, w tym objętych postępowaniami cywilnymi i administracyjnymi, niezależnie od daty ich podniesienia;
- akcji oraz udziałów w spółkach zależnych i stowarzyszonych z Idea Bankiem;
 - obligacji korporacyjnych wyemitowanych przez GetBack SA;

dalej jako „Przejmowana Działalność”.

Realizacja przejęcia Przejmowanej Działalności nie ma istotnego wpływu na profil finansowy Pekao, w tym w szczególności na parametry kapitałowe i płynnościowe Pekao.

Idea Bank był bankiem komercyjnym oferującym usługi bankowe świadczone na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych, takie jak m.in. przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów, udzielanie kredytów, udzielanie gwarancji bankowych, emitowanie papierów wartościowych. Współczynnik adekwatności kapitałowej Idea Banku według ostatniego dostępnego sprawozdania finansowego sporządzonego na 30 września 2020 roku kształtował się na poziomie 2,51% (względem 10,5% wymaganego przepisami prawa) i był istotnie poniżej wymogów regulacyjnych.

Wszczęcie procesu przymusowej restrukturyzacji pozwoliło na ograniczenie skutków ryzyka upadłości Idea Banku, a w konsekwencji negatywnych skutków dla sektora bankowego związanych z taką ewentualnością.

Przejęcie Idea Banku nie wiązało się z przekazaniem zapłaty przez Pekao. W wyniku Transakcji Grupa PZU przejęła aktywa i zobowiązania Idea Banku, których łączna szacunkowa wartość godziwa była ujemna. Pekao nie nabył wszystkich aktywów Idea Banku, w szczególności nie przejął akcji oraz udziałów w spółkach zależnych i stowarzyszonych z Idea Bankiem.

Biorąc pod uwagę powyższe, 8 stycznia 2021 roku Pekao otrzymał od BFG wsparcie w postaci przyznanej dotacji w kwocie 193 mln zł w celu pokrycia różnicy pomiędzy wartością przejmowanych zobowiązań i wartością przejmowanych praw majątkowych Idea Banku.

Jako nieodłączny element całości Transakcji Pekao otrzymał również od BFG gwarancję pokrycia strat wynikających z ryzyka związanego z prawami majątkowymi lub zobowiązaniami podmiotu w restrukturyzacji, o której mowa w art. 112 ust. 3 pkt 1 Ustawy o BFG („Gwarancja Pokrycia Strat”), która obejmuje gwarancję pokrycia strat wynikających z ryzyka kredytowego związanego z aktywami kredytowymi („Gwarancja CRM”) oraz gwarancję pokrycia strat (innych niż straty wynikające z ryzyka kredytowego) związanych z Przejmowaną Działalnością („Gwarancja na pozostałe ryzyka”).

Przejęcie aktywów kredytowych wchodzących w skład Przejmowanej Działalności mogłoby skutkować wzrostem kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem (jest ona obliczana przez pomnożenie kwot ekspozycji i wagi ryzyka wynikającej z przepisów Rozporządzenia CRR). Wzrost takich kwot ekspozycji ważonych ryzykiem mógłby wpłynąć na wymogi kapitałowe Pekao.

W związku z powyższym, Gwarancja CRM będzie wykorzystywana przez Pekao jako „uznana ochrona kredytowa nierzeczywista” w rozumieniu Rozporządzenia CRR. Pozwoli to, w zakresie ryzyka kredytowego, na przypisanie przejętym ekspozycjom wagi ryzyka właściwej dla podmiotu udzielającego ochrony – BFG, kwalifikowanego jako podmiot sektora publicznego, zgodnie z opinią KNF, o której mowa w art. 116 ust. 4 Rozporządzenia CRR. W konsekwencji uzyskania opinii, o której mowa w art. 116 ust. 4 Rozporządzenia CRR oraz po spełnieniu przez Gwarancję CRM pozostałych przesłanek dla „uznanej ochrony kredytowej nierzeczywistej”, ekspozycje objęte umową Gwarancji Pokrycia Strat są traktowane jako ekspozycje wobec rządu centralnego, skutkując znaczącym obniżeniem wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego po stronie Pekao.

Prowizoryczne rozliczenie nabycia

Pekao dokonało prowizorycznego rozliczenia Transakcji, stosując zasady wynikające z MSSF 3 „Połączenia jednostek” na dzień objęcia kontroli (tj. 3 stycznia 2021 roku) na podstawie danych na 31 grudnia 2020 roku.

Zgodnie z MSSF 3.45 ostateczne rozliczenie nabycia powinno zostać sporządzone w okresie maksymalnie jednego roku od dnia objęcia kontroli. Zastosowanie MSSF 3 wymaga m.in. przeprowadzenia procesu identyfikacji oraz wyceny nabytych aktywów i przejętych zobowiązań do wartości godziwej na dzień przejęcia oraz ujęcia i wyceny wartości firmy lub zysku z okazynego nabycia. W związku z powyższym zaprezentowane poniżej wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań wycenionych według wartości godziwej mogą ulec zmianie, co może wpłynąć na kalkulację rozliczenia.

Zestawienie aktywów oraz zobowiązań Idea Banku na 31 grudnia 2020 roku według wartości księgowych oraz wstępnie ujętych wartości godziwych:

Pozycja sprawozdania z sytuacji finansowej	Wartość księgowa	Korekta do wartości godziwej	Wartość godziwa
Wartości niematerialne	144	(104)	40
Inne aktywa	16	(16)	-
Rzeczowe aktywa trwałe	36	(7)	29
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	1	-	1
Należności od klientów z tytułu kredytów	12 049	12	12 061
Pochodne instrumenty finansowe	9	-	9
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	748	(194)	554
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	271	(180)	91
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	412	(14)	398
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	65	-	65
Należności	286	(58)	228
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	1 107	(10)	1 097
Aktywa, razem	14 396	(377)	14 019
Zobowiązania wobec banków	126	(1)	125
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	13 514	62	13 576
Pochodne instrumenty finansowe	155	9	164
Inne zobowiązania	342	2	344
Rezerwy	8	(4)	4
Zobowiązania, razem	14 145	68	14 213
Wartość godziwa nabytych aktywów netto			(194)
Dotacja BFG			193
Wartość firmy			(1)

W rezultacie powyższego, Grupa PZU rozpoznała w wyniku połączenia wartość firmy w wysokości 1 mln zł, skalkulowaną jako różnicę pomiędzy kwotą netto możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań (-194 mln zł), a kwotą dotacji z BFG (193 mln zł). Wartość firmy nie będzie podlegała odliczeniu podatkowemu.

Ustalenie wartości godziwej przejmowanych aktywów i zobowiązań oraz identyfikację i ujęcie wartości niematerialnych wynikających z nabycia, przeprowadzono w oparciu o dostępne informacje oraz najlepsze szacunki na dzień sporządzenia skróconego śródrocznego sprawozdania finansowego. Podstawą do przeprowadzenia wyceny poszczególnych składników do ich wartości godziwej były wartości księgowe według stanu na 31 grudnia 2020 roku otrzymane przez Grupę PZU od BFG 3 stycznia 2021 roku.

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych, należności

Saldo tych pozycji skorygowano w celu odzwierciedlenia wszystkich zdarzeń gospodarczych dotyczących 31 grudnia 2020 roku, które ze względów operacyjnych nie były ujęte w zestawieniu obrotów i sald otrzymanym przez Grupę PZU 3 stycznia 2021 roku.

Ponadto, w obszarze należności od banków dokonano wyceny do wartości godziwej pożyczki (stosując metodologię wyceny do wartości godziwej analogiczną do tej zaprezentowanej w obszarze należności od klientów z tytułu kredytów).

Należności od klientów z tytułu kredytów

Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniono do wartości godziwej zgodnie z wymogami MSSF 3 oraz MSSF 13.

W przypadku kredytów pracujących, w tym skupionych wierzytelności, kredytów inwestycyjnych oraz operacyjnych wartość godziwą oszacowano na podstawie metody dochodowej, w której zdyskontowano przyszłe oczekiwane przepływy kapitałowo-odsetkowe z portfela, z uwzględnieniem przedpłat.

Ponadto Grupa PZU uznała, iż otrzymaną od BFG gwarancję CRM należy traktować jako integralną z przejętym portfelem kredytowym, który jest objęty gwarancją, w związku z czym w wycenie do wartości godziwej należności od klientów z tytułu kredytów ujęto efekt przedmiotowej gwarancji poprzez ograniczenie oczekiwanych strat kredytowych (poprzez zastosowanie obniżonych wag ryzyka dla narzutu na koszt kapitału).

Tak wyznaczone przyszłe przepływy pieniężne zdyskontowano stopą dyskonta, która zawierała następujące składniki: stopę wolną od ryzyka oszacowaną na bazie kwotowań kontraktów IRS opartych o WIBOR 1M, narzut kosztu kapitału własnego oraz komponent reprezentujący marżę kalibracyjną.

Po uwzględnieniu gwarancji CRM jako uznanej ochrony nierzeczywistej w wycenie portfela kredytowego zastosowano obniżone wagi ryzyka dla narzutu na koszt kapitału.

Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe

Korekta wartości godziwej inwestycyjnych papierów wartościowych wynika z przeszacowania:

- wartości obligacji korporacyjnych, przy zasadach analogicznych jak zaprezentowano dla należności od klientów z tytułu kredytów, oraz
- wartości akcji podmiotu finansowego, których wartość oszacowano przy wykorzystaniu modelu zdyskontowanych dywidend.

Wartości niematerialne

Korekta wartości godziwej wartości niematerialnych wynika w głównej mierze z przyjęcia do wyceny perspektywy przeciętnego uczestnika rynku oraz z uwzględnienia planów co do kontynuacji i dalszego wykorzystania poszczególnych składników wartości niematerialnych.

W wyniku przeprowadzonych analiz nie zidentyfikowano przesłanek do rozpoznania relacji z klientami posiadającymi rachunki oszczędnościowo rozliczeniowe („CDI” – *core deposit intangible*), ani relacji na produktach kredytowych, przede wszystkim z uwagi na brak znaczącej różnicy między średnim poziomem oprocentowania przejętych rachunków, a kosztem alternatywnego finansowania Grupy PZU oraz istotną nadpłynność sektora bankowego. W przypadku produktów kredytowych nie zidentyfikowano istotnych relacji z uwagi na niski poziom wyniku odsetkowego i prowizyjnego w stosunku do korespondujących istotnych kosztów ryzyka, a także kosztów administracyjnych.

Rzeczowe aktywa trwałe

Korekta wartości godziwej rzeczowych aktywów trwałych wynika głównie z przyjętej do wyceny perspektywy przeciętnego uczestnika rynku. W zakresie umów najmu założono likwidację przejętych placówek. Powyższe podejście wynika z przeprowadzonej analizy rynku, atrakcyjności lokalizacji poszczególnych placówek oraz porównania warunków cenowych do obecnie zawieranych umów o podobnym metrażu w zbliżonych lokalizacjach.

Należności

Korekta wartości godziwej należności wynika głównie z przeszacowania istotnych należności od klienta korporacyjnego, stosując podejście analogiczne jak zastosowane do wyceny ekspozycji kredytowych.

Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów

W przypadku rachunków bieżących przyjęto założenie, że ze względu na ich charakter (m.in. możliwość wypłaty środków na żądanie, odnawialność z możliwością zmiany warunków przy odnowieniu, brak okresu zapadalności) wartość godziwa nie odbiega od wartości księgowej.

Korektę wartości godziwej depozytów terminowych oszacowano poprzez zdyskontowanie przyszłych wartości depozytów terminowych obejmujących spłaty wartości nominalnych i odsetek naliczonych do momentu spłaty.

Rezerwy

Korekta wartości godziwej rezerw wynika przede wszystkim ze spisania rezerwy na restrukturyzację.

Pozostałe zobowiązania

Korekta wartości godziwej pozostałych zobowiązań wynika z przeszacowania rezerwy na przyszłe zobowiązania. Wartość zobowiązań oszacowano na podstawie oczekiwanego przyszłego wypływu środków oraz uwzględniając czynniki dyskonta wynikające z aktualnych warunków rynkowych.

2.3.1.2. Krajowy Integrator Płatności SA

31 marca 2021 roku Pekao zamknął transakcję zakupu, w wyniku której stał się właścicielem 210 641 akcji stanowiących 38,33% w kapitale i uprawniających do 38,33% głosów na Walnym Zgromadzeniu spółki Krajowy Integrator Płatności SA, operatora systemu Tpay.com. Cena nabycia wyniosła 42 mln zł. Dzięki transakcji, Pekao zaoferuje klientom biznesowym w pełni kompleksową ofertę akceptacji płatności, uzupełnioną o produkty dla dynamicznie rosnącego sektora sprzedaży internetowej.

2.3.1.3. NZOZ Grupa Medical sp. z o.o.

31 maja 2021 roku Bonus – Diagnosta sp. z o.o. za 4 mln zł nabyła 100% udziałów spółki NZOZ Grupa Medical sp. z o.o., która od tego dnia podlega konsolidacji.

2.3.1.4. PeUF sp. z o.o.

20 lipca 2021 roku Pekao Leasing sp. z o.o. nabył 100 udziałów spółki PeUF sp. z o.o., stanowiących 100% w kapitale i głosach spółki za łączną cenę 5 tys. zł. PeUF sp. z o.o. objęto konsolidacją od 20 lipca 2021 roku.

2.3.2. Zmiany w zakresie konsolidacji funduszy inwestycyjnych

12 marca 2021 roku objęto konsolidacją PZU FIO Ochrony Majątku w związku z uzyskaniem kontroli nad funduszem.

8 czerwca 2021 roku fundusz PZU FIZ AN Sektora Nieruchomości (fundusz przejmowany) wykreślono z rejestru funduszy inwestycyjnych na skutek połączenia z funduszem PZU FIZ AN Sektora Nieruchomości 2 (fundusz przejmujący). Transakcja nie miała wpływu na śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

11 sierpnia 2021 roku objęto konsolidacją nowo utworzony PZU FIZ Legato.

29 września 2021 roku PZU FIZ Dynamiczny w likwidacji został wykreślony z rejestru funduszy inwestycyjnych.

30 września 2021 roku w związku z utratą kontroli, zaprzestano konsolidacji PZU FIO Ochrony Majątku oraz PZU Globalnego Obligacji Korporacyjnych.

2.3.3. Sprzedaże spółek

PayPo sp. z o.o.

7 stycznia 2021 roku Grupa PZU zbyła wszystkie posiadane udziały w PayPo sp. z o.o. (10 lutego 2021 roku sprzedaż zarejestrowano w KRS). Transakcja nie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie Grupy PZU.

Xelion

29 października 2021 roku Pekao podpisało przyrzeczoną umowę sprzedaży 100% udziałów Xelion, w wyniku której zbył na rzecz Quercus TFI SA (za pośrednictwem spółki celowej Quercus Agent Transferowy sp. z o.o.) 120 100 udziałów, stanowiących 100% udziałów w kapitale i uprawniających do 100% głosów na Walnym Zgromadzeniu Xelion. Podpisanie przyrzeczonej umowy sprzedaży Xelion nastąpiło po spełnieniu warunków zawieszających transakcję, zawartych w przedwstępnej umowie sprzedaży udziałów podpisanej w grudniu 2020 roku, tj. po uprzednim uzyskaniu stosownych zgód regulacyjnych, a także wypłacie środków pieniężnych Xelion na rzecz Pekao.

29 października 2021 roku nastąpiło przeniesienie własności udziałów w Xelion na Quercus Agent Transferowy sp. z o.o. W skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym aktywa i zobowiązania Xelion zaprezentowano jako przeznaczone do sprzedaży, gdyż zbycie udziałów nastąpiło po dniu bilansowym.

2.3.4. Transakcje pod wspólną kontrolą

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2021 roku zarejestrowano następujące połączenia spółek:

- 31 maja 2021 roku – połączenie PZU Zdrowie SA (spółka przejmująca) ze spółką Polmedic Sp. z o.o. (spółka przejmowana);
- 1 lipca 2021 roku – połączenie spółki AL. Finance sp. z o.o. (spółka przejmująca) ze spółką NewCommerce Services sp. z o.o. (spółka przejmowana)

Transakcje nie miały wpływu na śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

2.3.5. Zakończenie likwidacji Harberton sp. z o.o.

29 września 2021 roku spółkę Harberton sp. z o.o. w likwidacji wykreślono z KRS.

2.4 Udziały niekontrolujące

W tabeli poniżej przedstawiono spółki zależne, w których występują lub występowały udziały niekontrolujące:

Nazwa jednostki	30 września 2021	31 grudnia 2020
Pekao ¹⁾	79,98%	79,98%
Alior Bank ²⁾	68,06%	68,07%
Przedsiębiorstwo Usług Medycznych PROELMED sp. z o.o.	43,00%	43,00%
Sanatorium Uzdrowskie „Krystynka” sp. z o.o.	0,91%	0,91%
PZU LT GD	0,66%	0,66%
Balta	0,0011%	0,0051%

¹⁾ W konsekwencji PZU posiada także udziały niekontrolujące w jednostkach zależnych Pekao, wymienionych w tabeli w punkcie 2.2.

²⁾ W konsekwencji PZU posiada także udziały niekontrolujące w jednostkach zależnych Alior Banku wymienionych w tabeli w punkcie 2.2.

Wartość bilansowa udziałów niekontrolujących	30 września 2021	31 grudnia 2020
Grupa Pekao	19 932	20 329
Grupa Alior Banku	4 342	4 296
Pozostałe	1	1
Razem	24 275	24 626

Zarówno Pekao, jak i Alior Bank prowadzą swoją działalność przede wszystkim na terytorium Polski. Poniżej przedstawiono skrócone informacje finansowe dotyczące Grupy Kapitałowej Pekao oraz Grupy Kapitałowej Alior Banku ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym (bez uwzględniania wyłączeń konsolidacyjnych). Dane Grupy Kapitałowej Pekao i Grupy Kapitałowej Alior Banku, uwzględniają efekt korekt z tytułu wyceny aktywów i zobowiązań do wartości godziwej na dzień obejmowania kontroli oraz ich późniejszego rozliczenia w czasie.

Aktywa	Grupa Kapitałowa Pekao		Grupa Kapitałowa Alior Banku	
	30 września 2021	31 grudnia 2020	30 września 2021	31 grudnia 2020
Wartość firmy	693	692	-	-
Wartości niematerialne	1 973	1 938	422	424
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 557	1 251	1 228	1 217
Inne aktywa	70	53	39	44
Rzeczowe aktywa trwałe	1 979	2 098	734	702
Jednostki wyceniane metodą praw własności	43	-	-	5
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	60	53	2	-
Należności od klientów z tytułu kredytów	154 088	141 332	57 560	55 783
Pochodne instrumenty finansowe	4 394	5 591	381	717
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	72 343	73 116	15 050	16 037
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	42 057	28 569	7 541	8 753
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	29 435	43 069	7 384	7 072
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	851	1 478	125	212
Należności	2 444	2 305	1 144	1 106
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	7 652	4 727	1 421	2 359
Aktywa, razem	247 296	233 156	77 981	78 394

Kapitały i zobowiązania	Grupa Kapitałowa Pekao		Grupa Kapitałowa Alior Banku	
	30 września 2021	31 grudnia 2020	30 września 2021	31 grudnia 2020
Kapitały				
Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej	24 921	25 417	6 380	6 311
Kapitał podstawowy	262	262	1 306	1 306
Pozostałe kapitały	21 233	22 092	5 440	5 776
Niepodzielony wynik	3 426	3 063	(366)	(771)
Udziały niekontrolujące	12	11	-	-
Kapitały, razem	24 933	25 428	6 380	6 311
Zobowiązania				
Zobowiązania podporządkowane	2 771	2 758	1 536	1 793
Zobowiązania z tytułu własnych dłużnych papierów wartościowych	5 902	6 152	749	1 380
Zobowiązania wobec banków	7 232	9 165	507	619
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	195 252	177 006	65 843	65 680
Instrumenty pochodne	5 081	5 690	389	479
Inne zobowiązania	5 166	5 908	2 291	1 794
Rezerwy	863	938	285	337
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	26	28	1	1
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami zakwalifikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	70	83	-	-
Zobowiązania, razem	222 363	207 728	71 601	72 083
Kapitały i zobowiązania, razem	247 296	233 156	77 981	78 394

Skonsolidowany rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia do 30 września 2021 roku	Grupa PZU	Wyłączenie danych Pekao	Wyłączenie danych Alior Banku	Eliminacja korekt konsolidacyj- cyjnych	Grupa PZU bez Pekao i Alior Banku
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	18 250	-	-	24	18 274
Udział reasekuratorów w składce ubezpieczeniowej przypisanej brutto	(591)	-	-	-	(591)
Składki ubezpieczeniowe przypisane netto	17 659	-	-	24	17 683
Zmiana stanu rezerwy składki ubezpieczeniowej netto	(287)	-	-	(2)	(289)
Składki zarobione netto	17 372	-	-	22	17 394
Przychody z tytułu prowizji i opłat	3 460	(2 380)	(1 009)	119	190
Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	7 073	(4 098)	(2 083)	94	986
Pozostałe przychody netto z inwestycji	290	(295)	144	(4)	135
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	516	(38)	8	-	486
Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	(1 305)	566	745	-	6
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	499	(67)	(329)	1	104
Pozostałe przychody operacyjne	1 125	(175)	(140)	50	860
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	(12 205)	-	-	(4)	(12 209)
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	241	-	-	-	241
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(11 964)	-	-	(4)	(11 968)
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(865)	396	474	(6)	(1)
Koszty odsetkowe	(283)	136	113	(12)	(46)
Koszty akwizycji	(2 498)	-	-	(230)	(2 728)
Koszty administracyjne	(5 141)	2 725	1 085	(37)	(1 368)
Pozostałe koszty operacyjne	(3 026)	1 185	385	7	(1 449)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	5 253	(2 045)	(607)	-	2 601
Udział w wynikach finansowych netto jednostek wycenianych metodą praw własności	(11)	(1)	-	-	(12)
Zysk (strata) brutto	5 242	(2 046)	(607)	-	2 589
Podatek dochodowy	(1 348)	564	198	-	(586)
Zysk (strata) netto	3 894	(1 482)	(409)	-	2 003

Skonsolidowany rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia do 30 września 2020 roku	Grupa PZU	Wyłączenie danych Pekao	Wyłączenie danych Alior Banku	Eliminacja korekt konsolidacyj- cyjnych	Grupa PZU bez Pekao i Alior Banku
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	17 291	-	-	15	17 306
Udział reasekuratorów w składce ubezpieczeniowej przypisanej brutto	(347)	-	-	-	(347)
Składki ubezpieczeniowe przypisane netto	16 944	-	-	15	16 959
Zmiana stanu rezerwy składki ubezpieczeniowej netto	373	-	-	3	376
Składki zarobione netto	17 317	-	-	18	17 335
Przychody z tytułu prowizji i opłat	3 037	(2 091)	(844)	72	174
Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	8 011	(4 507)	(2 514)	54	1 044
Pozostałe przychody netto z inwestycji	380	(178)	(22)	4	184
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	27	(98)	(37)	-	(108)
Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	(2 607)	1 108	1 502	(1)	2
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	461	(63)	(91)	-	307
Pozostałe przychody operacyjne	1 020	(131)	(131)	42	800
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	(11 770)	-	-	(8)	(11 778)
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	418	-	-	-	418
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(11 352)	-	-	(8)	(11 360)
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(753)	341	415	(4)	(1)
Koszty odsetkowe	(1 003)	568	378	(13)	(70)
Koszty akwizycji	(2 466)	-	-	(91)	(2 557)
Koszty administracyjne	(4 930)	2 464	1 150	(26)	(1 342)
Pozostałe koszty operacyjne	(4 464)	1 256	676 ¹⁾	1 254 ²⁾	(1 278)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	2 678	(1 331)	482	1 301	3 130
Udział w wynikach finansowych netto jednostek wycenianych metodą praw własności	(2)	-	-	-	(2)
Zysk (strata) brutto	2 676	(1 331)	482	1 301	3 128
Podatek dochodowy	(1 105)	444	6	-	(655)
Zysk netto z działalności kontynuowanej	1 571	(887)	488	1 301	2 473
Strata z działalności zaniechanej	(13)	-	13	-	-
Zysk (strata) netto	1 558	(887)	501	1 301	2 473

¹⁾ W tym odpisy z tytułu utraty wartości wartości niematerialnych zidentyfikowanych podczas nabycia Alior Banku (161 mln zł).

²⁾ W tym odpisy z tytułu utraty wartości wartości firmy powstałych w wyniku nabycia Alior Banku (746 mln zł) i Pekao (555 mln zł).

Sprawozdanie z całkowitych dochodów	Grupa Kapitałowa Pekao		Grupa Kapitałowa Alior Banku	
	1 stycznia – 30 września 2021	1 stycznia – 30 września 2020	1 stycznia – 30 września 2021	1 stycznia – 30 września 2020
Zysk netto	1 482	887	409	(501)
Inne całkowite dochody	(1 135)	844	(341)	160
Podlegające późniejszemu przeniesieniu do rachunku zysków i strat	(1 177)	841	(337)	136
Wycena instrumentów dłużnych	(529)	403	(17)	(5)
Wycena należności od klientów z tytułu kredytów	(35)	6	-	-
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	(613)	432	(321)	142
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	1	(1)
Niepodlegające późniejszemu przeniesieniu do rachunku zysków i strat	42	3	(4)	24
Wycena instrumentów kapitałowych	42	3	(4)	24
Dochody całkowite netto, razem	347	1 731	68	(341)

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	Grupa Kapitałowa Pekao		Grupa Kapitałowa Alior Banku	
	1 stycznia – 30 września 2021	1 stycznia – 30 września 2020	1 stycznia – 30 września 2021	1 stycznia – 30 września 2020
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	4 421	26 726	(1 012)	471
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	663	(24 629)	694	13
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(2 176)	(1 517)	(662)	(186)
Przepływy pieniężne netto, razem	2 908	580	(980)	298

Informacje o dywidendach	Grupa Kapitałowa Pekao		Grupa Kapitałowa Alior Banku	
	1 stycznia – 30 września 2021	1 stycznia – 30 września 2020	1 stycznia – 30 września 2021	1 stycznia – 30 września 2020
Data uchwalenia dywidendy	11 czerwca 2021	-	-	-
Dzień dywidendy	10 września 2021	-	-	-
Dzień wypłaty dywidendy	29 września 2021	-	-	-
Kwota dywidendy na akcję (w zł)	3,21	-	-	-
Wartość dywidendy przypadająca Grupie PZU	169	-	-	-
Wartość dywidendy przypadająca akcjonariuszom niekontrolującym	674	-	-	-

3. Struktura akcjonariatu

Według stanu na dzień przekazania niniejszego raportu okresowego struktura akcjonariatu PZU z uwzględnieniem akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu PZU przedstawiała się następująco:

Lp.	Nazwa akcjonariusza	Liczba akcji oraz głosów na Walnym Zgromadzeniu	Procent udziału w kapitale podstawowym oraz w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu
1	Skarb Państwa	295 217 300	34,1875%
2	Fundusze zarządzane przez Nationale Nederlanden Powszechne Towarzystwo Emerytalne Spółka Akcyjna ¹⁾	45 167 000	5,2305%
3	Pozostali akcjonariusze	523 138 700	60,5820%
Razem		863 523 000	100,00%

¹⁾ Liczba akcji posiadana przez fundusze na Nadzwyczajnym WZ PZU, które odbyło się 12 października 2021 roku.

3.1 Wskazanie zmian w strukturze własności znacznych pakietów akcji emitenta

W okresie od 1 stycznia 2021 roku do dnia przekazania niniejszego raportu okresowego nie nastąpiły znaczące zmiany w strukturze własności akcji PZU.

3.2 Akcje lub uprawnienia do nich posiadane przez osoby zarządzające i nadzorujące PZU

Zarówno na dzień przekazania niniejszego raportu okresowego, jak i na dzień przekazania raportu rocznego za 2020 rok (tj. 25 marca 2021 roku) Członek Zarządu PZU Tomasz Kulik posiadał 2 847 akcji PZU. Pozostali Członkowie Zarządu, Rady Nadzorczej lub Dyrektorzy Grupy nie posiadali akcji PZU lub uprawnień do nich zarówno na dzień przekazania niniejszego raportu okresowego, jak i na dzień przekazania raportu rocznego za 2020 rok.

4. Skład Zarządu, Rady Nadzorczej i Dyrektorzy Grupy

4.1 Skład Zarządu jednostki dominującej

Od 1 stycznia 2021 roku w skład Zarządu PZU wchodził:

- Beata Kozłowska – Chyła – Prezes Zarządu PZU;
- Ernest Bejda – Członek Zarządu PZU;
- Marcin Eckert – Członek Zarządu PZU;
- Małgorzata Kot – Członek Zarządu PZU;
- Tomasz Kulik – Członek Zarządu PZU;
- Maciej Rapkiewicz – Członek Zarządu PZU;
- Małgorzata Sadurska – Członek Zarządu PZU;
- Krzysztof Szypuła – Członek Zarządu PZU.

7 czerwca 2021 roku Marcin Eckert złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Zarządu PZU ze skutkiem na chwilę złożenia rezygnacji.

20 lipca 2021 roku Rada Nadzorcza PZU powołała Krzysztofa Kozłowskiego w skład Zarządu PZU, powierzając mu pełnienie funkcji Członka Zarządu PZU. Powołanie nastąpiło z dniem 4 sierpnia 2021 roku na okres wspólnej kadencji obejmującej trzy pełne lata obrotowe 2020 – 2022.

Od 4 sierpnia 2021 roku do dnia podpisania skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego w skład Zarządu PZU wchodził:

- Beata Kozłowska – Chyła – Prezes Zarządu PZU;
- Ernest Bejda – Członek Zarządu PZU;
- Małgorzata Kot – Członek Zarządu PZU;
- Krzysztof Kozłowski – Członek Zarządu PZU;
- Tomasz Kulik – Członek Zarządu PZU;
- Maciej Rapkiewicz – Członek Zarządu PZU;
- Małgorzata Sadurska – Członek Zarządu PZU;
- Krzysztof Szypuła – Członek Zarządu PZU.

4.2 Skład Rady Nadzorczej jednostki dominującej

Od 1 stycznia 2021 roku w skład Rady Nadzorczej PZU wchodził:

- Maciej Łopiński – Przewodniczący Rady;
- Paweł Górecki – Wiceprzewodniczący Rady;
- Robert Śnitko – Sekretarz Rady;
- Marcin Chludziński – Członek Rady;
- Agata Górnicka – Członek Rady;
- Robert Jastrzębski – Członek Rady;
- Tomasz Kuczur – Członek Rady;
- Elżbieta Mączyńska – Ziemacka – Członek Rady;
- Krzysztof Opolski – Członek Rady;
- Józef Wierzbowski – Członek Rady;
- Maciej Zaborowski – Członek Rady.

7 czerwca 2021 roku Maciej Łopiński złożył rezygnację z pełnienia funkcji Przewodniczącego Rady Nadzorczej PZU oraz z członkostwa w Radzie Nadzorczej PZU ze skutkiem na chwilę złożenia rezygnacji.

16 czerwca 2021 roku ZWZ PZU powołało na Członka Rady Nadzorczej PZU Pawła Muchę. W tym samym dniu Rada Nadzorcza PZU powołała Pawła Muchę na Przewodniczącego.

11 października 2021 roku Tomasz Kuczur złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej PZU z dniem 11 października 2021 roku.

12 października 2021 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie PZU powołało na Członka Rady Nadzorczej PZU Radosława Sierpińskiego.

Od 12 października 2021 roku do dnia podpisania skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego w skład Rady Nadzorczej PZU wchodził:

- Paweł Mucha – Przewodniczący Rady;
- Paweł Górecki – Wiceprzewodniczący Rady;
- Robert Śnitko – Sekretarz Rady;
- Marcin Chludziński – Członek Rady;
- Agata Górnicka – Członek Rady;
- Robert Jastrzębski – Członek Rady;
- Elżbieta Mączyńska – Ziemacka – Członek Rady;
- Krzysztof Opolski – Członek Rady;
- Radosław Sierpiński – Członek Rady;
- Józef Wierzbowski – Członek Rady;
- Maciej Zaborowski – Członek Rady.

4.3 Dyrektorzy Grupy PZU

Od 1 stycznia 2021 roku Dyrektorami Grupy PZU byli:

- Aleksandra Agatowska (PZU);
- Ernest Bejda (PZU Życie);
- Bartłomiej Litwińczuk (PZU);
- Dorota Macieja (PZU).

4 sierpnia 2021 roku Zarząd PZU Życie powołał Krzysztofa Kozłowskiego na stanowisko Dyrektora Grupy w PZU Życie.

Z dniem 24 sierpnia 2021 roku Ernest Bejda został odwołany ze stanowiska Dyrektora Grupy PZU w PZU Życie.

Od 25 sierpnia 2021 roku do dnia podpisania skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Dyrektorami Grupy PZU byli:

- Aleksandra Agatowska (PZU);
- Krzysztof Kozłowski (PZU Życie);
- Bartłomiej Litwińczuk (PZU);
- Dorota Macieja (PZU).

5. Podstawowe zasady (polityka) rachunkowości i kluczowe szacunki i osądy

Szczegółowe zasady (politykę) rachunkowości oraz kluczowe szacunki i osądy zaprezentowano w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy PZU za 2020 rok.

W skróconym śródrocznym sprawozdaniu finansowym zastosowano te same zasady (polityki) rachunkowości i metody obliczeniowe, co w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy PZU za 2020 rok.

5.1 Zmiany w stosowanych MSSF

5.1.1. Standardy i interpretacje oraz zmiany standardów wchodzące w życie od 1 stycznia 2021 roku

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zastosowano następujące zmiany w standardach.

Nazwa standardu/interpretacji	Rozporządzenie zatwierdzające	Komentarz
Zmiany do MSSF 4 – Przedłużenie tymczasowego zwolnienia ze stosowania MSSF 9	2020/2097	Zmiana przedłuża tymczasowe zwolnienie ze stosowania MSSF 9 o dwa lata (odracza termin wygaśnięcia zwolnienia z okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku na okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2023 roku lub później – zgodnie z terminem wejścia w życie MSSF 17 Kontrakty ubezpieczeniowe), przy czym wcześniejsze wdrożenie jest dopuszczalne. Zmiana wynika z opublikowanych 25 czerwca 2020 roku zmian do MSSF 17. Zmiana nie miała zastosowania w Grupie PZU, ze względu na fakt wdrożenia MSSF 9 z początkiem 2018 roku.

Nazwa standardu/interpretacji	Rozporządzenie zatwierdzające	Komentarz
Zmiany do MSSF 9, MSR 39, MSSF 7, MSSF 4 i MSSF 16 – Reforma referencyjnej stopy procentowej (IBOR - faza 2)	2021/25	<p>Główne zmiany określają, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozliczanie modyfikacji aktywów finansowych, zobowiązań finansowych i zobowiązań leasingowych, które będą wymagane jako bezpośrednia konsekwencja reformy wskaźników stóp procentowych i dokonanych na ekonomicznie równoważnych zasadach, poprzez aktualizację efektywnej stopy procentowej, reforma wskaźników stóp procentowych bezpośrednio nie powoduje zaprzestania stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń. Powiązania zabezpieczające (i związana z nimi dokumentacja) muszą zostać zmienione w celu uwzględnienia modyfikacji pozycji zabezpieczanej, instrumentu zabezpieczającego i zabezpieczanego ryzyka. Zmienione powiązania zabezpieczające powinny spełniać wszystkie kryteria kwalifikujące do stosowania rachunkowości zabezpieczeń, w tym wymogi dotyczące efektywności, celem umożliwienia użytkownikom zrozumienia charakteru i zakresu ryzyk wynikających z reformy wskaźników stóp procentowych, na które jednostka jest narażona, oraz sposobu, w jaki jednostka zarządza tymi ryzykami, a także postępów jednostki w przechodzeniu z wskaźników stóp procentowych na alternatywne stopy referencyjne oraz w jaki sposób jednostka zarządza tym przejściem, wymagane jest ujawnienie: <ul style="list-style-type: none"> informacji o sposobie zarządzania przejściem z wskaźników referencyjnych stóp procentowych na alternatywne stopy referencyjne, postępach poczynionych na dzień sprawozdawczy oraz ryzyku wynikającym z przejścia, informacji ilościowych na temat aktywów finansowych niebędących instrumentami pochodnymi, zobowiązań finansowych niebędących instrumentami pochodnymi i instrumentów pochodnych, które nadal podlegają referencyjnym wskaźnikom stóp procentowych podlegającym reformie, wykazanych w podziale według znaczących wskaźników referencyjnych stóp procentowych, informacji w zakresie, w jakim reforma wskaźników stóp procentowych spowodowała zmiany w strategii zarządzania ryzykiem jednostki, opis tych zmian oraz sposób zarządzania tym ryzykiem przez jednostkę. <p>Zmiana nie miała znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.</p>
Zmiana do MSSF 16 – modyfikacje płatności wynikające z pandemii COVID-19 po 30 czerwca 2021 roku	2021/1421	<p>Zmiana umożliwia przedłużenie możliwości potraktowania zmian dotyczących płatności leasingowych wynikających z udzielonych udogodnień tak, jakby nie stanowiły modyfikacji leasingu na wszystkie płatności, których termin przypada najpóźniej do 30 czerwca 2022 roku lub wcześniej (obecne ułatwienie dotyczy wyłącznie płatności, których termin przypada najpóźniej do 30 czerwca 2021 roku). Zmiana powinna być zastosowana retrospektywnie, z rozpoznanem skumulowanego efektu jako korekty bilansu otwarcia zysków zatrzymanych lub innego składnika kapitału na początek rocznego okresu, w którym ta zmiana została zastosowana.</p> <p>Zmiana nie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie Grupy PZU.</p>

5.1.2. Standardy i interpretacje oraz zmiany standardów wydane, jeszcze nieobowiązujące

- Zatwierdzone rozporządzeniem Komisji Europejskiej

Nazwa standardu/interpretacji	Data wejścia w życie	Rozporządzenie zatwierdzające	Komentarz
Zmiana do MSR 16 – Rzeczowe aktywa trwałe: przychody osiągnięte przed oddaniem do użytkowania	1 stycznia 2022	2021/1080	Zmiana zabrania odliczania od wartości początkowej rzeczowych aktywów trwałych kwot uzyskanych ze sprzedaży produktów, wytworzonych w trakcie doprowadzania składnika aktywów do stanu zdatności do użytkowania zgodnie z przeznaczeniem (z produkcji testowej). Takie wpływy ze sprzedaży i związane z nimi koszty będą ujmowane w wyniku finansowym. Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.
Zmiana do MSR 37 – Umowy rodzące obciążenia – koszty wypełnienia obowiązków umownych	1 stycznia 2022	2021/1080	Zmiany określają, jakie koszty należy uwzględnić przy ocenie, czy dana umowa jest umową rodzącą obciążenia. W zmianach sprecyzowano, że „koszty wykonania umowy” to koszty bezpośrednio związane z umową i obejmują: <ul style="list-style-type: none"> przyrostowe koszty wykonania umowy, np. koszty materiałów bezpośrednich, robocizna bezpośrednia; oraz alokację innych kosztów, które są bezpośrednio związane z wykonaniem umowy, np. alokacja odpisu amortyzacyjnego od pozycji rzeczowych aktywów trwałych wykorzystywanych do wykonania umowy. Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.
Zmiany do MSSF 3	1 stycznia 2022	2021/1080	Zmiany obejmują: <ul style="list-style-type: none"> aktualizacja odniesień do Założeń koncepcyjnych (z 2018 roku zamiast 1989 roku); dodanie konieczności stosowania MSR 37 lub KIMSF 21 zamiast założeń koncepcyjnych – w przypadku transakcji i zdarzeń objętych zakresem tego standardu i interpretacji na potrzeby identyfikacji zobowiązań przejętych w transakcji połączenia jednostek; jednoznaczny zakaz ujmowania aktywów warunkowych nabytych w ramach połączenia jednostek. Zmiana nie będzie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.
Zmiany do MSSF 2018 – 2020	1 stycznia 2022	2021/1080	Zmiany dotyczą: <ol style="list-style-type: none"> MSSF 1 – zmiana zezwala jednostce zależnej, która przyjmuje MSSF do stosowania później niż jej jednostka dominująca i stosuje paragraf D16(a) MSSF 1, na wycenę skumulowanych różnic kursowych przy użyciu kwot zaraportowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej na podstawie daty przejścia jednostki dominującej na MSSF; MSSF 9 – zmiana wyjaśnia, że na potrzeby testu „10 procent” do oceny, czy należy zaprzestać ujmowania zobowiązania finansowego należy uwzględnić jedynie opłaty zapłacone lub otrzymane między pożyczkobiorcą a pożyczkodawcą, w tym opłaty zapłacone lub otrzymane przez pożyczkobiorcę lub pożyczkodawcę w imieniu drugiej strony; MSSF 16 – zmiana usuwa przykład dotyczący zwrotu kosztów ulepszeń leasingu przez leasingodawcę (ze względu na niejasności z nim związane); MSR 41 – w celu zapewnienia spójności z MSSF 13, zmiana usuwa wymóg z paragrafu 22 MSR 41, zgodnie z którym jednostki powinny wyłączać przepływy pieniężne z opodatkowania przy wycenie wartości godziwej składnika aktywów biologicznych metodą wartości bieżącej. Zmiany nie będą miały istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.

• Niezatwierdzone przez Komisję Europejską:

Nazwa standardu/interpretacji	Data wydania przez RMSR	Data wejścia w życie (wg RMSR)	Komentarz
MSSF 17 – Kontrakty ubezpieczeniowe	18 maja 2017 25 czerwca 2020 (zmiany do standardu)	1 stycznia 2023	<p>Celem standardu jest określenie jednolitych zasad rachunkowości dla wszystkich typów kontraktów ubezpieczeniowych, z uwzględnieniem posiadanych przez ubezpieczyciela kontraktów reasekuracyjnych. Wprowadzenie jednolitych standardów powinno zapewnić porównywalność raportów finansowych pomiędzy jednostkami, państwami i rynkami kapitałowymi.</p> <p>Nowy standard definiuje jako kontrakt ubezpieczeniowy umowę, w której jedna strona przyjmuje znaczące ryzyko ubezpieczeniowe od posiadacza polisy i zobowiązuje się do zrekompensowania posiadaczowi polisy niekorzystnego efektu określonego, niepewnego przyszłego zdarzenia. Poza zakresem standardu pozostaną m.in. umowy inwestycyjne, gwarancje na produkt, gwarancje kredytowe, obligacje katastroficzne i tzw. pogodowe instrumenty pochodne (umowy, które wymagają płatności w oparciu o czynnik klimatyczny, geologiczny lub inną zmienną fizyczną, która nie jest specyficzna dla strony umowy).</p> <p>Standard wprowadza definicję granicy kontraktu, definiując jej początek jako wcześniejszy z momentów – początek ochrony, data wymagalności pierwszej składki, moment, gdy fakty i okoliczności wskazują, że umowa należy do grupy umów stratnych. Koniec granicy kontraktu występuje, gdy ubezpieczyciel ma prawo lub praktyczną możliwość ponownej oceny ryzyka dla konkretnego posiadacza polisy lub grupy polis, a wycena składki nie obejmuje ryzyka związanego z przyszłymi okresami.</p> <p>Zgodnie z MSSF 17 kontrakty będą wyceniane w jeden z poniższych sposobów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • GMM – <i>General Measurement Model</i> – podstawowy model wyceny, gdzie łączną wartość zobowiązania ubezpieczeniowego kalkuluje się jako sumę: <ul style="list-style-type: none"> ○ zdyskontowanej wartości najlepszego oszacowania przyszłych przepływów pieniężnych – oczekiwanych (ważonych prawdopodobieństwem) przepływów pieniężnych ze składek, roszczeń, świadczeń, wydatków i kosztów akwizycji, ○ korekty z tytułu ryzyka (ang. <i>risk adjustment</i> – RA) – indywidualnego oszacowania niepewności związanej z ilością oraz czasem przyszłych przepływów pieniężnych oraz ○ marży dla usług umownych (<i>contractual service margin</i> – CSM) – reprezentującej oszacowanie przyszłych zysków rozpoznawanych w czasie trwania polisy. Wartość CSM jest wrażliwa na zmiany oszacowań przepływów pieniężnych, wynikających np. ze zmian założeń nieekonomicznych. CSM nie może być wartością ujemną – wszelkie straty z kontraktu rozpoznaje się natychmiast w rachunku zysków i strat. • PAA – <i>premium allocation approach</i> – model uproszczony, który można zastosować do wyceny kontraktów ubezpieczeniowych o okresie ochrony nieprzekraczającym 1 roku lub gdy jego zastosowanie nie prowadzi do istotnych różnic w stosunku do modelu GMM. W tym modelu wycena zobowiązania z tytułu pozostałej ochrony ubezpieczeniowej (<i>liability for remaining coverage</i>) jest analogiczna do mechanizmu rezerwy składki, bez oddzielnej prezentacji RA i CSM, natomiast wycenę zobowiązania z tytułu poniesionych szkód (<i>liability for incurred claims</i>) przeprowadza się za pomocą modelu GMM (bez kalkulacji CSM). • VFA – <i>variable fee approach</i> – model stosowany dla kontraktów ubezpieczeniowych z bezpośrednim udziałem w zysku. Wartość zobowiązania liczona jest analogicznie, jak w modelu GMM, wartość CSM jest dodatkowo wrażliwa na zmiany założeń ekonomicznych. <p>MSSF 17 zakłada odrębne ujmowanie kontraktów reasekuracyjnych od reasekurowanych kontraktów ubezpieczeniowych. Cedent wycenia kontrakty reasekuracyjne za pomocą zmodyfikowanej metody GMM lub (o ile to możliwe) – metodą PAA. Modyfikacje metody GMM wynikają przede wszystkim z faktu, iż kontrakty reasekuracyjne są zazwyczaj aktywem, a nie zobowiązaniem, a cedent raczej płaci wynagrodzenie reasekuratorowi niż czerpie zyski z kontraktu. Modyfikacje mają także zredukować rozbieżności wynikające z odrębnego ujmowania kontraktu reasekuracyjnego od reasekurowanych kontraktów ubezpieczeniowych.</p> <p>W przypadku kontraktów reasekuracyjnych zarówno zysk, jak i stratę skalkulowaną na moment rozpoznania kontraktu ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji</p>

Nazwa standardu/ interpretacji	Data wydania przez RMSR	Data wejścia w życie (wg RMSR)	Komentarz
			<p>finansowej i rozlicza przez okres ochrony reasekuracyjnej. Założenia do wyceny kontraktu reasekuracyjnego powinny być spójne z używanymi do wyceny reasekurowanych kontraktów ubezpieczeniowych. Dodatkowo wycena powinna uwzględniać ryzyko niewywiązania się reasekuratora ze swoich zobowiązań.</p> <p>25 czerwca 2020 roku RMSR opublikowała zmiany do MSSF 17, z których najważniejszą jest odroczenie wdrożenia standardu do 1 stycznia 2023 roku. Poza szczegółowymi wyjaśnieniami dotyczącymi poszczególnych rodzajów kontraktów ubezpieczeniowych, zmiana wprowadziła także możliwość zmiany szacunków aktuarialnych związanych z wdrożeniem MSSF 17 w kolejnych śródrocznych sprawozdaniach finansowych lub w sprawozdaniu rocznym (konieczność spójnego zastosowania na poziomie raportującej jednostki) oraz uprościła zasady prezentacji kontraktów w sprawozdaniu z sytuacji finansowej dopuszczając agregację aktywów lub zobowiązań na poziomie portfela, a nie grup umów.</p> <p>W połowie 2018 roku Grupa PZU formalnie rozpoczęła prace projektowe w zakresie wdrożenia standardu we wszystkich ubezpieczeniowych spółkach Grupy PZU. W ramach projektu Grupa PZU pracuje m.in. nad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizą luki w istniejących procesach, narzędziach i systemach IT; • określeniem nowych elementów koniecznych do zaimplementowania w procesach i obszarach, na które istotny wpływ będzie miało wdrożenie MSSF 17; • analizą aktualnej oferty produktowej pod kątem segmentacji i zasad wyceny zgodnie z MSSF 17; • wyborem systemu wspierającego proces raportowania zgodnie z wymogami MSSF 17. <p>Na dzień przekazania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Komisja Europejska nie zatwierdziła standardu, a RMSR kontynuuje prace nad jego ostatecznym kształtem.</p> <p>Grupa PZU prowadzi prace projektowe związane z wdrożeniem standardu. W obecnej fazie projektu implementacji MSSF 17, nie jest możliwe oszacowanie wpływu zastosowania MSSF 17 na całkowite dochody i kapitały własne Grupy PZU.</p>
Zmiana do MSR 1 – klasyfikacja zobowiązań jako krótko i długoterminowe	23 stycznia 2020	1 stycznia 2023	<p>Zmiana precyzuje, że przy określaniu prawa do odroczenia realizacji zobowiązania bierze się pod uwagę warunki istniejące na koniec okresu sprawozdawczego, a także, że klasyfikacja nie zależy od intencji lub oczekiwań jednostki co do chęci skorzystania z możliwości odroczenia realizacji zobowiązania.</p> <p>Zmiany nie będą miały istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.</p>
Zmiany do MSR 1 – Prezentacja sprawozdań finansowych	12 lutego 2021	1 stycznia 2023	<p>Zgodnie ze zmianami jednostka będzie zobowiązana do ujawnienia istotnych zamiast znaczących (jak do tej pory) zasad rachunkowości. Zmiana zawiera przykłady identyfikacji istotnych zasad rachunkowości i precyzuje, że zasada rachunkowości może być istotna ze względu na swoją naturę, nawet jeżeli wartości liczbowe są nieistotne. Zasada rachunkowości jest istotna, jeżeli użytkownicy sprawozdania finansowego potrzebują jej do zrozumienia innych istotnych informacji w tym sprawozdaniu. Ujawnianie nieistotnych zasad rachunkowości nie może przesłaniać istotnych zasad rachunkowości.</p> <p>Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie Grupy PZU.</p>

Nazwa standardu/interpretacji	Data wydania przez RMSR	Data wejścia w życie (wg RMSR)	Komentarz
Zmiany do MSR 8 – Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów	12 lutego 2021	1 stycznia 2023	Zmiany do MSR 8 obejmują: <ul style="list-style-type: none"> • zastąpienie definicji zmiany wartości szacunkowych definicją wartości szacunkowych. Zgodnie z nową definicją wartości szacunkowe to „kwoty pieniężne w sprawozdaniach finansowych, które są objęte niepewnością wyceny”, • wyjaśnienie, że zmiana wartości szacunkowej wynikająca z nowych informacji lub nowych wydarzeń nie stanowi korekty błędu. Ponadto skutki zmiany danych wejściowych lub techniki wyceny zastosowanej do ustalenia wartości szacunkowej stanowią zmiany wartości szacunkowych, o ile nie wynikają one z korekty błędów poprzednich okresów, • wyjaśnienie, że zmiana wartości szacunkowej może wpłynąć tylko na zysk lub stratę bieżącego okresu lub zysk lub stratę zarówno okresu bieżącego, jak i okresów przyszłych. Skutek zmiany dotyczący bieżącego okresu ujmuje się jako przychód lub koszt bieżącego okresu. Ewentualny wpływ na przyszłe okresy ujmuje się jako przychód lub koszt w przyszłych okresach. Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie Grupy PZU.
Zmiana do MSR 12 – Podatek dochodowy	7 maja 2021	1 stycznia 2023	Zgodnie ze zmianą zwolnienie określone w MSR 12.15b) dotyczące początkowego rozpoznania aktywa bądź rezerwy z tytułu podatku odroczonego nie będzie dotyczyło transakcji, w których powstają zarówno dodatnie, jak i ujemne różnice przejściowe, skutkujące koniecznością rozpoznania jednocześnie aktywa i zobowiązania z tytułu podatku odroczonego (np. w przypadku transakcji leasingu). Zmiana ma zastosowanie do transakcji, które mają miejsce w dniu lub po dniu rozpoczynającym najwcześniejszy okres porównywalny prezentowany w sprawozdaniu finansowym. Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie Grupy PZU.

Podsumowując, Grupa PZU nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji (z wyjątkiem MSSF 17) miało istotny wpływ na stosowane przez Grupę PZU zasady rachunkowości.

5.2 Zastosowanie szacunków i założeń

Grupa PZU dokonała oceny przyjętych szacunków i założeń i uwzględniła w nich wpływ pandemii COVID-19 na poszczególne aktywa i zobowiązania. Ze względu na istotną niepewność dotyczącą sytuacji ekonomicznej w przyszłości, szacunki te mogą ulec zmianie. Najistotniejszy wpływ na sytuację ekonomiczną Grupy PZU mają założenia przyjmowane do kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych oraz wartości odzyskiwalnej aktywów niefinansowych. Są to przede wszystkim prognozy makroekonomiczne dotyczące m.in. PKB, zatrudnienia czy poziomu stóp procentowych.

5.2.1. Utrata wartości i oczekiwane straty kredytowe

5.2.1.1. Należności od klientów z tytułu kredytów

Dość niski poziom zaszczepienia w Polsce przyczynia się do rosnącej liczby osób zakażonych COVID-19, a tym samym do utrzymywania się czynników niepewności w zakresie sytuacji makroekonomicznej, takich jak: ryzyko ograniczenia działalności niektórych sektorów gospodarki narażonych na skutki pandemii, ryzyko rozprzestrzeniania się epidemii, w tym pojawienia się nowych mutacji COVID-19 i potencjalnej nieefektywności obecnych szczepionek. Grupa PZU odzwierciedla wymienione czynniki w stosowanym podejściu do zarządzania ryzykiem kredytowym i kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych. Grupa PZU podejmuje także działania, których celem jest zmniejszenie ryzyka kredytowego oraz wsparcie klientów. Do takich działań należy zaliczyć m.in. wzmożony monitoring portfela kredytowego, ze szczególnym uwzględnieniem branż wysoko ryzykownych, wzmocnienie zabezpieczeń prawnych wierzytelności, udzielanie kredytów z wykorzystaniem dedykowanych programów gwarancyjnych.

Grupa PZU nie zmieniła podejścia do identyfikacji istotnego pogorszenia ryzyka kredytowego, będącego podstawą do kwalifikacji ekspozycji do koszyka 2. Kryteria stosowane są jednak adekwatnie do obecnej sytuacji, zgodnie ze wskazówkami regulacyjnymi w tym zakresie. Zgodnie z tymi wytycznymi, udzielenie wakacji kredytowych lub innych działań łagodzących skutki pandemii COVID-19 nie powoduje automatycznej reklasyfikacji ekspozycji do koszyka 2. Taką reklasyfikację może spowodować jednak wzrost ryzyka kredytowego będący następstwem problemów konkretnego dłużnika.

Informacje o zmianach odpisów z tytułu utraty wartości zaprezentowano w punkcie 9.26.

5.2.1.2. Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe i należności

Sporządzając skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe Grupa PZU uwzględniła warunki ekonomiczne (takie jak ceny rynkowe, stopy procentowe czy kursy wymiany walut), które obowiązywały na dzień bilansowy.

Wartość odpisów rozwiązanych na inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe oraz na należności wyniosła w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2021 roku 4 mln zł, względem 37 mln zł utworzonych odpisów w analogicznym okresie 2020 roku.

Szczegółowe informacje o zmianach wartości odpisów z tytułu utraty wartości zaprezentowano w punktach 9.6 i 9.26.

5.2.2. Wartość firmy

Na 30 czerwca 2021 roku Grupa PZU dokonała analizy przesłanek utraty wartości, uwzględniając m.in. zmiany stopy dyskontowej, planów finansowych, wartości rynkowej akcji i nie stwierdziła konieczności przeprowadzenia testów na utratę wartości. W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2021 roku Grupa PZU nie dokonała odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości wartości firmy.

5.2.3. Rezerwa na potencjalne zwroty kosztów kredytu

Grupa PZU na bieżąco monitoruje wartość szacunku kwot wynikających z przedpłat kredytów konsumenckich i w kalkulacji wartości rezerwy na potencjalne zwroty kosztów kredytu uwzględnia najbardziej aktualne dane dotyczące napływających reklamacji oraz kwot zwrotu. Szczegółowe informacje na ten temat zaprezentowano w punkcie 9.37.

5.2.4. Rezerwa na ryzyko prawne dotyczące walutowych kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich

Na 30 września 2021 roku Grupa PZU dokonała oceny prawdopodobieństwa wpływu ryzyka prawnego dotyczącego walutowych kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich na przyszłe oczekiwane przepływy pieniężne z ekspozycji kredytowych oraz na prawdopodobieństwo wypływu środków pieniężnych.

Biorąc pod uwagę niejednolite orzecznictwo sądowe oraz krótki okres danych historycznych dotyczących pozwów sądowych oszacowanie rezerwy wiąże się z przyjęciem eksperckich założeń i obarczone jest istotną niepewnością.

Dodatkowe informacje na ten temat zaprezentowano w punkcie 9.37.

6. Znaczące zdarzenia mające wpływ na istotną zmianę struktury pozycji sprawozdania finansowego

Zdarzeniem mającym najistotniejszy wpływ na strukturę pozycji sprawozdania finansowego było przejęcie przez Pekao z dniem 3 stycznia 2021 roku przedsiębiorstwa Idea Banku. Szczegółowe informacje na ten temat zaprezentowano w punkcie 2.3.1.1.

7. Korekty błędów lat ubiegłych

W okresie 9 miesięcy od 1 stycznia do 30 września 2021 roku nie dokonano korekt błędów lat ubiegłych.

8. Istotne zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego

Nie wystąpiły istotne zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego.

9. Noty uzupełniające do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

9.1 Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto

Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	3 671	11 487	3 338	10 677
W ubezpieczeniach bezpośrednich	3 668	11 478	3 333	10 667
W ubezpieczeniach pośrednich	3	9	5	10
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto w ubezpieczeniach na życie	2 237	6 763	2 262	6 614
Składki ubezpieczeń indywidualnych	479	1 494	516	1 354
Składki ubezpieczeń indywidualnie kontynuowanych	514	1 542	510	1 534
Składki ubezpieczeń grupowych	1 244	3 727	1 236	3 726
Składki przypisane brutto, razem	5 908	18 250	5 600	17 291

Składki przypisane brutto w bezpośrednich ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (wg klas rachunkowych określonych w dziale II załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej)	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Następstwa wypadków i choroba (grupa 1 i 2)	285	839	220	672
Komunikacyjne - odpowiedzialność cywilna (grupa 10)	1 329	3 977	1 311	4 010
Komunikacyjne pozostałe (grupa 3)	953	2 887	874	2 698
Morskie, lotnicze i transportowe (grupy 4, 5, 6, 7)	22	80	16	78
Od ognia i innych szkód majątkowych (grupy 8 i 9)	654	2 356	558	2 036
Odpowiedzialność cywilna (grupy 11,12,13)	173	656	151	590
Kredyt i gwarancje (grupy 14,15)	13	46	22	62
Świadczenie pomocy (grupa 18)	156	423	134	387
Ochrona prawna (grupa 17)	3	10	3	9
Pozostałe (grupa 16)	80	204	44	125
Razem	3 668	11 478	3 333	10 667

9.2 Przychody z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Działalność bankowa	1 076	2 990	903	2 570
Marża na transakcjach walutowych z klientami	233	603	201	557
Prowizje maklerskie	52	164	41	113
Działalność powiernicza	20	57	17	47
Obsługa kart płatniczych, kredytowych	298	803	257	703
Wynagrodzenia z tytułu pośrednictwa sprzedaży ubezpieczeń	8	26	17	53
Kredyty i pożyczki	126	352	101	290
Obsługa rachunków bankowych	137	402	101	316
Przelewy	73	210	66	194
Operacje kasowe	29	75	24	63
Skupione wierzytelności	16	48	13	38
Gwarancje, akredytywy, inkaso, promesy	24	68	20	58
Prowizje z działalności leasingowej	22	63	15	44
Pozostałe prowizje	38	119	30	94
Przychody i opłaty od funduszy oraz towarzystw funduszy inwestycyjnych	122	362	122	363
Ubezpieczenia emerytalne	36	105	28	101
Pozostałe	-	3	1	3
Przychody z tytułu prowizji i opłat, razem	1 234	3 460	1 054	3 037

9.3 Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej

Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Należności od klientów z tytułu kredytów	1 766	5 199	1 712	5 941
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	166	555	233	766
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	373	1 075	324	971
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	-	1	-	24
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	4	12	3	33
Pożyczki	42	90	45	177
Skupione wierzytelności	46	138	23	81
Należności	-	-	-	1
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	1	3	1	17
Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, razem	2 398	7 073	2 341	8 011

9.4 Pozostałe przychody netto z inwestycji

Pozostałe przychody netto z inwestycji	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Pochodne instrumenty zabezpieczające	119	334	96	257
Przychody z dywidend, w tym:	14	49	6	49
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	14	23	6	22
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-	26	-	27
Różnice kursowe	(136)	(190)	58	(23)
Przychody z tytułu nieruchomości inwestycyjnych	61	178	56	167
Koszty utrzymania nieruchomości inwestycyjnych	(23)	(74)	(22)	(67)
Koszty działalności inwestycyjnej	(7)	(26)	(6)	(19)
Pozostałe	8	19	6	16
Pozostałe przychody netto z inwestycji, razem	36	290	194	380

9.5 Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji

Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	24	659	87	120
Instrumenty dłużne wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	2	28	13	107
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	15	619	68	(27)
Instrumenty kapitałowe	(4)	583	8	(46)
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne	13	26	30	(44)
Instrumenty dłużne	6	10	30	63
Instrumenty wyceniane w zamortyzowanym koszcie	7	12	6	40
Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniane w zamortyzowanym koszcie	(1)	(10)	(1)	1
Instrumenty pochodne	(9)	(58)	155	(5)
Krótką sprzedaż	-	2	(1)	5
Należności	(24)	(83)	(29)	(97)
Nieruchomości inwestycyjne	-	6	1	3
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji, razem	(10)	516	212	27

9.6 Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych

Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	(34)	(1)	(10)	(36)
Instrumenty dłużne wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(17)	5	(6)	(34)
Instrumenty wyceniane w zamortyzowanym koszcie	(17)	(6)	(4)	(2)
- instrumenty dłużne	(20)	(11)	(8)	(2)
- lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	-	-	(1)	(1)
- pożyczki	3	5	5	1
Należności od klientów z tytułu kredytów	(396)	(1 363)	(557)	(2 351)
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	(396)	(1 385)	(557)	(2 346)
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-	22	-	(5)
Udzielone gwarancje i poręczenia	-	54	6	(219)
Należności	7	5	29	(1)
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	1	-	-	-
Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych, razem	(422)	(1 305)	(532)	(2 607)

9.7 Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej

Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Inwestycyjne (lokacyjne) instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	129	337	81	343
Instrumenty kapitałowe	(19)	51	29	28
Dłużne papiery wartościowe	130	132	(15)	191
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne	18	154	67	124
Instrumenty pochodne	4	248	(168)	(61)
Wycena zobowiązań wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych	-	(7)	(2)	(1)
Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (<i>unit-linked</i>)	-	(7)	(3)	8
Nieruchomości inwestycyjne	(15)	(74)	(2)	172
Należności od klientów z tytułu kredytów	1	2	2	-
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej, razem	119	499	(92)	461

9.8 Pozostałe przychody operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Przychody ze sprzedaży wyrobów, towarów i usług przez spółki nieubezpieczeniowe	226	651	198	520
Przychody z tytułu likwidacji bezpośredniej w imieniu innych zakładów ubezpieczeń	42	123	45	135
Rozwiązanie rezerw	1	21	15	76 ¹⁾
Zwrot kosztów dochodzenia roszczeń	8	24	9	31
Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach reasekuratorów	21	77	16	48
Odsetki za nieterminowe uregulowanie należności z ubezpieczeń bezpośrednich i reasekuracji biernej	12	36	13	46
Zysk ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i rzeczowych aktywów trwałych w budowie	8	18	-	-
Pozostałe	55	175	55	164
Pozostałe przychody operacyjne, razem	373	1 125	351	1 020

¹⁾ W tym 57 mln zł rozwiązania rezerwy na UOKiK.

9.9 Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	4 019	12 205	4 162	11 770
W ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	2 487	6 808	2 453	7 037
- odszkodowania i świadczenia	2 053	5 450	2 027	5 688
- zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	209	701	225	752
- koszty likwidacji szkód	225	657	201	597
W ubezpieczeniach na życie	1 532	5 397	1 709	4 733
- odszkodowania i świadczenia	1 475	5 033	1 552	4 596
- zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	26	272	128	38
- koszty obsługi świadczeń	31	92	29	99
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	(125)	(241)	(101)	(418)
W ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	(125)	(241)	(101)	(418)
Odszkodowania, świadczenia ubezpieczeniowe netto, razem	3 894	11 964	4 061	11 352

9.10 Koszty z tytułu prowizji i opłat

Koszty z tytułu prowizji i opłat	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Koszty transakcji kartowych i bankomatowych, w tym koszty wydanych kart	231	585	180	486
Prowizje z tytułu pozyskania klientów bankowych	30	85	25	80
Prowizje za udostępnianie bankomatów	12	33	13	35
Koszty nagród dla klientów bankowych	4	12	5	13
Koszty przelewów i przekazów	11	31	10	29
Usługi dodatkowe do produktów bankowych	6	17	4	15
Prowizje maklerskie	4	20	6	17
Koszty obsługi rachunków bankowych	2	4	1	3
Koszty operacji banknotowych	5	17	9	15
Koszty działalności powierniczej	7	21	5	15
Pozostałe prowizje	14	40	17	45
Koszty z tytułu prowizji i opłat, razem	326	865	275	753

9.11 Koszty odsetkowe

Koszty odsetkowe	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Depozyty terminowe	7	33	71	398
Depozyty bieżące	8	32	31	250
Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe	49	151	73	265
Pochodne instrumenty zabezpieczające	6	21	4	8
Pożyczki	(1)	(1)	-	3
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	-	-	12
Kredyty bankowe zaciągnięte przez spółki z Grupy PZU	7	19	7	28
Leasing	6	17	7	22
Pozostałe	4	11	4	17
Koszty odsetkowe, razem	86	283	197	1 003

9.12 Koszty administracyjne, akwizycji i likwidacji szkód według rodzaju

Koszty administracyjne, akwizycji i likwidacji według rodzaju	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Zużycie materiałów i energii	34	117	34	117
Usługi obce	397	1 201	414	1 184
Podatki i opłaty	35	107	28	95
Koszty pracownicze	1 219	3 778	1 111	3 568
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	174	474	140	451
Amortyzacja wartości niematerialnych	126	366	153	346
Inne, w tym:	836	2 434	724	2 259
- prowizje w działalności ubezpieczeniowej	646	1 906	569	1 767
- reklama	74	178	42	139
- wynagrodzenia osób obsługujących ubezpieczenia grupowe w zakładach pracy	50	152	51	154
- pozostałe	66	198	62	199
Zmiana stanu odroczonego kosztów akwizycji	(5)	(89)	40	72
Koszty administracyjne, akwizycji i likwidacji szkód, razem	2 816	8 388	2 644	8 092

9.13 Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Odpis wartości firmy powstałej w wyniku nabycia Alior Banku	-	-	-	746
Odpis wartości firmy powstałej w wyniku nabycia Pekao	-	-	-	555
Podatek od instytucji finansowych	323	960	305	901
Koszty podstawowej działalności spółek nieprowadzących działalności ubezpieczeniowej, ani bankowej	245	723	227	627
Koszty z tytułu likwidacji bezpośredniej w imieniu innych zakładów ubezpieczeń	44	129	48	143
Obowiązkowe opłaty na rzecz instytucji rynku ubezpieczeniowego i bankowego	28	117	26	103
Bankowy Fundusz Gwarancyjny	41	351	67	473
Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny	15	46	16	47
Opłata na rzecz Komendy Głównej Straży Pożarnej oraz Związku Ochotniczych Straży Pożarnych	1	17	3	20
Wydatki z tytułu działalności prewencyjnej	9	33	9	38
Utworzenie rezerw	45	283	33	304
Amortyzacja wartości niematerialnych nabytych w transakcjach przejęcia spółek	33	96	41	131
Utworzenie odpisów na aktywa niefinansowe	1	4	7	177 ¹⁾
Darowizny	-	22	1	29
Odsetki za zwłokę, kary, odszkodowania	2	4	3	12
Koszty dochodzenia roszczeń	25	71	18	63
Strata ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i rzeczowych aktywów trwałych w budowie	2	13	-	1
Pozostałe	56	157	20	94
Pozostałe koszty operacyjne, razem	870	3 026	824	4 464

¹⁾ W tym odpisy z tytułu utraty wartości wartości niematerialnych zidentyfikowanych podczas nabycia Alior Banku (161 mln zł).

9.14 Podatek dochodowy

Łączna kwota podatku bieżącego i odroczonego	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Ujętego w rachunku zysków i strat, w tym:	(474)	(1 348)	(358)	(1 105)
- podatek bieżący	(539)	(1 204)	(430)	(1 414)
- podatek odroczony	65	(144)	72	309
Ujętego w innych całkowitych dochodach (podatek odroczony)	155	448	(21)	(290)
Razem	(319)	(900)	(379)	(1 395)

Podatek dochodowy dotyczący składników innych całkowitych dochodów	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Inne całkowite dochody brutto	(760)	(2 326)	133	1 604
Podatek dochodowy	155	448	(21)	(290)
Instrumenty dłużne	46	210	(42)	(147)
Należności od klientów z tytułu kredytów	(1)	8	-	(1)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	94	237	3	(145)
Instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	16	(7)	18	3
Inne całkowite dochody netto	(605)	(1 878)	112	1 314

W skład Grupy PZU wchodzi jednostki funkcjonujące w różnych krajach i podlegające odrębnym przepisom podatkowym. Przepisy dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych, fizycznych czy składek na ubezpieczenia społeczne podlegają stosunkowo częstym zmianom. Obowiązujące w krajach, w których działa Grupa PZU przepisy, zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych między organami państwowymi i przedsiębiorstwami. Rozliczenia podatkowe oraz inne (na przykład celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów (w Polsce – przez okres pięciu lat), które uprawnione są do nakładania wysokich kar, a ustalone w wyniku kontroli dodatkowe kwoty zobowiązań muszą zostać wpłacone wraz z wysokimi odsetkami. Zjawiska te generują ryzyko podatkowe, w wyniku którego kwoty wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym mogą ulec zmianie w późniejszym terminie po ostatecznym ustaleniu ich wysokości przez organy skarbowe.

9.15 Zysk na jedną akcję

Zysk na jedną akcję	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Zysk netto przypisywany właścicielom jednostki dominującej	759	2 430	890	1 191
Podstawowa i rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych	863 340 728	863 341 351	863 328 971	863 326 940
Liczba akcji wyemitowanych	863 523 000	863 523 000	863 523 000	863 523 000
Średnia ważona liczba akcji własnych (w posiadaniu jednostek objętych konsolidacją)	(182 272)	(181 649)	(194 029)	(196 060)
Podstawowy i rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w złotych)	0,88	2,81	1,03	1,38

W okresach 9 miesięcy zakończonych odpowiednio 30 września 2021 roku, jak i 30 września 2020 roku nie wystąpiły transakcje ani zdarzenia powodujące rozwodnienie zysku przypadającego na jedną akcję.

9.16 Wartość firmy

Wartość firmy	30 września 2021	31 grudnia 2020
Pekao ¹⁾	1 715	1 714
LD ²⁾	512	511
Spółki medyczne	288	284
Segment ubezpieczeń masowych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (Link4)	221	221
Balta	41	41
Pozostałe	5	5
Wartość firmy, razem	2 782	2 776

¹⁾ Obejmuje wartość firmy z tytułu nabycia Pekao Investment Management SA oraz przejęcia Idea Banku.

²⁾ Obejmuje wartość firmy z tytułu nabycia oddziału LD w Estonii.

9.17 Wartości niematerialne

Wartości niematerialne wg grup rodzajowych	30 września 2021	31 grudnia 2020
Oprogramowanie, licencje i podobne	1 652	1 548
Znaki towarowe	522	522
- Pekao	340	340
- pozostałe	182	182
Relacje z klientami	469	565
- Pekao	394	478
- pozostałe	75	87
Wartości niematerialne w toku wytwarzania	561	548
Inne wartości niematerialne	23	23
Wartości niematerialne, razem	3 227	3 206

9.18 Inne aktywa

Inne aktywa	30 września 2021	31 grudnia 2020
Rozliczenia z tytułu reasekuracji	80	282
Szacowane regresy i odzyski	178	189
Odroczone koszty informatyczne	97	91
Zarachowane należności z bezpośredniej likwidacji szkód	51	51
Koszty do rozliczenia w czasie	95	67
Zapasy	37	40
Rozliczenia z tytułu podatków od nieruchomości, środków transportu i gruntowego	7	-
Rozliczenia z tytułu kosztów odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	10	-
Zarachowane prowizje	15	14
Pozostałe składniki aktywów	36	19
Inne aktywa, razem	606	753

9.19 Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wg grup rodzajowych	30 września 2021	31 grudnia 2020
Urządzenia techniczne i maszyny	665	637
Środki transportu	226	172
Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	181	229
Nieruchomości	2 702	2 809
Inne rzeczowe aktywa trwałe	337	341
Rzeczowe aktywa trwałe, razem	4 111	4 188

9.20 Jednostki wyceniane metodą praw własności

Jednostki stowarzyszone	30 września 2021	31 grudnia 2020
RUCH SA	54	65
Krajowy Integrator Płatności SA	43	-
GSU Pomoc Górniczy Klub Ubezpieczonych SA	1	1
Sigma BIS SA	-	1
PayPo sp. z o.o.	-	5
Jednostki stowarzyszone, razem	98	72

9.21 Aktywa i zobowiązania przeznaczone do sprzedaży

Aktywa przeznaczone do sprzedaży wg klasyfikacji przed przeniesieniem	30 września 2021	31 grudnia 2020
Grupy przeznaczone do sprzedaży	235	396
Aktywa	321	517
Nieruchomości inwestycyjne	246	439
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	36	28
Wartości niematerialne	1	2
Rzeczowe aktywa trwałe	3	4
Należności	5	5
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	23	33
Inne aktywa	7	6
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami zakwalifikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	86	121
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	59	76
Inne zobowiązania	22	30
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	4	14
Rezerwy	1	1
Inne aktywa przeznaczone do sprzedaży	282	73
Rzeczowe aktywa trwałe	10	10
Nieruchomości inwestycyjne	272	63
Aktywa i grupy aktywów przeznaczone do sprzedaży	603	590
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami zakwalifikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	86	121

W pozycji „Nieruchomości inwestycyjne” i w sekcji „Grupy przeznaczone do sprzedaży” zaprezentowano nieruchomości przeznaczone do sprzedaży przez fundusz inwestycyjny sektora nieruchomości, a także aktywa i zobowiązania Xelion – w związku ze sprzedażą udziałów w tej spółce (dodatkowe informacje na ten temat zaprezentowano w punkcie 2.3.3).

9.22 Należności od klientów z tytułu kredytów

Należności od klientów z tytułu kredytów	30 września 2021	31 grudnia 2020
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	211 567	195 626
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	264	1 475
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	173	187
Należności od klientów z tytułu kredytów, razem	212 004	197 288

Należności od klientów z tytułu kredytów	30 września 2021	31 grudnia 2020
Segment detaliczny	115 028	110 230
Kredyty operacyjne	223	244
Kredyty konsumpcyjne	27 319	27 286
Kredyty consumer finance	3 753	3 852
Kredyty na zakup papierów wartościowych	23	26
Kredyty w rachunku karty kredytowej	1 028	993
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	81 696	76 782
Pozostałe kredyty hipoteczne	741	772
Pozostałe należności	245	275
Segment biznesowy	96 976	87 058
Kredyty operacyjne	33 851	26 722
Kredyty konsumpcyjne	16	-
Kredyty samochodowe	3	4
Kredyty inwestycyjne	27 448	27 295
Skupione wierzytelności (faktoring)	11 955	7 049
Kredyty w rachunku karty kredytowej	161	56
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	388	233
Pozostałe kredyty hipoteczne	9 311	10 641
Leasing finansowy	10 896	12 330
Pozostałe należności	2 947	2 728
Należności od klientów z tytułu kredytów, razem	212 004	197 288

9.23 Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne	30 września 2021		31 grudnia 2020	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty pochodne związane ze stopą procentową	3 482	4 532	5 453	5 212
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą – transakcje SWAP	5	116	-	206
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne – transakcje SWAP	423	1 401	1 113	729
Instrumenty przeznaczone do obrotu, w tym:	3 054	3 015	4 340	4 277
- transakcje FRA	1	2	1	1
- transakcje SWAP	3 037	3 003	4 333	4 274
- opcje call (zakup)	8	4	5	1
- opcje put (sprzedaż)	8	6	1	1
Instrumenty pochodne związane z kursami walut	794	767	660	877
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne – transakcje SWAP	35	112	5	264
Instrumenty przeznaczone do obrotu, w tym:	759	655	655	613
- kontakty terminowe	312	378	340	277
- transakcje SWAP	371	217	225	257
- opcje call (zakup)	70	25	67	38
- opcje put (sprzedaż)	6	35	23	41
Instrumenty pochodne związane z cenami papierów wartościowych – przeznaczone do obrotu	79	43	93	61
- opcje call (zakup)	79	43	93	61
Instrumenty pochodne związane z cenami towarów – przeznaczone do obrotu	453	448	133	131
- kontakty terminowe	4	5	3	7
- transakcje SWAP	431	426	74	72
- opcje call (zakup)	17	12	19	1
- opcje put (sprzedaż)	1	5	37	51
Instrumenty pochodne, razem	4 808	5 790	6 339	6 281

9.24 Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe

Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	30 września 2021				31 grudnia 2020			
	w zamortyzowanym koszcie	w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	w wartości godziwej przez wynik finansowy	Razem	w zamortyzowanym koszcie	w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	w wartości godziwej przez wynik finansowy	Razem
Instrumenty kapitałowe	nd.	737	1 157	1 894	nd.	605	946	1 551
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne	nd.	nd.	5 891	5 891	nd.	nd.	5 298	5 298
Dłużne papiery wartościowe	66 920	50 014	2 713	119 647	57 871	63 643	3 566	125 080
Rządowe	58 810	37 988	2 494	99 292	50 632	48 250	3 443	102 325
Krajowe	58 544	35 231	2 303	96 078	50 417	45 577	3 262	99 256
Oprocentowanie stałe	53 984	27 552	1 898	83 434	47 227	37 420	2 695	87 342
Oprocentowanie zmienne	4 560	7 679	405	12 644	3 190	8 157	567	11 914
Zagraniczne	266	2 757	191	3 214	215	2 673	181	3 069
Oprocentowanie stałe	266	2 757	188	3 211	215	2 673	181	3 069
Oprocentowanie zmienne	-	-	3	3	-	-	-	-
Pozostałe	8 110	12 026	219	20 355	7 239	15 393	123	22 755
Oprocentowanie stałe	2 858	6 627	49	9 534	2 466	7 671	53	10 190
Oprocentowanie zmienne	5 252	5 399	170	10 821	4 773	7 722	70	12 565
Pozostałe, w tym:	15 185	-	-	15 185	8 993	-	-	8 993
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	7 900	-	-	7 900	4 657	-	-	4 657
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	3 815	-	-	3 815	952	-	-	952
Pożyczki	3 470	-	-	3 470	3 384	-	-	3 384
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe, razem	82 105	50 751	9 761	142 617	66 864	64 248	9 810	140 922

Instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	30 września 2021	31 grudnia 2020
Biuro Informacji Kredytowej SA	347 ¹⁾	240
Grupa Azoty SA	202	198
Polimex-Mostostal SA	54	51
PSP sp. z o.o.	54	59
Webuild SpA	16	15
Astaldi SFP	18	-
Krajowa Izba Rozliczeniowa SA	20	19
Pozostałe	26	23
Instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, razem	737	605

¹⁾ W tym wzrost o 85 mln zł wynikający z przejęcia Idea Bank przez Pekao.

Zaangażowanie w dłużne papiery emitowane przez rządy inne niż RP

Wartość bilansowa dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez rządy inne niż RP	30 września 2021	31 grudnia 2020
Litwa	855	910
Rumunia	233	221
Ukraina	164	132
Łotwa	157	169
Węgry	156	144
Chorwacja	151	173
Indonezja	129	129
Rosja	98	100
Włochy	95	2
Bułgaria	88	90
Meksyk	87	68
Kolumbia	79	104
Panama	75	78
Peru	73	58
Brazylia	67	83
Kazachstan	60	62
Republika Południowej Afryki	58	55
Arabia Saudyjska	57	57
Filipiny	55	48
Urugwaj	54	55
Dominikana	51	53
Pozostałe	372 ¹⁾	278 ²⁾
Razem	3 214	3 069

¹⁾ Pozycja Pozostałe obejmuje obligacje 51 krajów, wobec których jednostkowe zaangażowanie bilansowe nie przekracza równowartości 50 mln zł.

²⁾ Pozycja Pozostałe obejmuje obligacje 39 krajów.

Zaangażowanie w dłużne papiery emitowane przez korporacje, jednostki samorządu terytorialnego oraz Narodowy Bank Polski

Wartość bilansowa dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez korporacje, jednostki samorządu terytorialnego oraz Narodowy Bank Polski	30 września 2021	31 grudnia 2020
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa, w tym:	7 637	10 699
- banki zagraniczne	4 831	7 069
- Narodowy Bank Polski	1 019	2 275
- spółki Indeksu WIG - Banki	561	555
O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, w tym:	5 054	5 872
- samorządy krajowe	5 045	5 859
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych w tym:	2 309	2 409
- spółki Indeksu WIG - Energia	1 602	1 732
C. Przetwórstwo przemysłowe, w tym:	1 607	1 144
- wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej (w tym WIG-Paliwa)	751	647
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	959	-
H. Transport i gospodarka magazynowa	800	603
E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	406	382
I.R. Działalność związana z zakwaterowaniem, usługami gastronomicznymi (w tym: WIG - hotele i restauracje), oraz z kulturą, rozrywką i rekreacją	338	365
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	276	235
F. Budownictwo	260	246
B. Górnictwo i wydobywanie	238	252
J Informacja i komunikacja	234	307
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	197	184
G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	40	57
Razem	20 355	22 755

9.25 Należności

Należności - wartość bilansowa	30 września 2021	31 grudnia 2020
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	2 246	2 399
- należności od ubezpieczających	2 142	2 288
- należności od pośredników ubezpieczeniowych	92	98
- inne należności	12	13
Należności z tytułu reasekuracji	71	55
Inne należności	4 316	3 792
- należności z tytułu sprzedaży papierów wartościowych i depozytów zabezpieczających ¹⁾	2 466	1 861
- należności z tytułu rozliczeń kart płatniczych	652	807
- należności z tytułu dostaw i usług	342	303
- należności od budżetu, inne niż z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	184	144
- należności z tytułu prowizji dotyczących produktów pozabilansowych	184	175
- rozliczenia przewencyjne	26	38
- należności z tytułu likwidacji bezpośredniej w imieniu innych zakładów ubezpieczeń	16	18
- należności z tytułu wykonywania czynności komisarza awaryjnego	8	10
- należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	9	76
- należności z tytułu kaucji i wadów	43	38
- należności międzybankowe i międzyoddziałowe	10	4
- pozostałe	376	318
Należności, razem	6 633	6 246

¹⁾ W pozycji wykazuje się przede wszystkim należności związane z zawartymi, lecz nierozliczonymi transakcjami dotyczącymi instrumentów finansowych.

Zarówno na 30 września 2021 roku, jak i na 31 grudnia 2020 roku wartość godziwa należności nie odbiegała istotnie od ich wartości bilansowej, głównie ze względu na ich krótkoterminowy charakter oraz politykę tworzenia odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

9.26 Utrata wartości aktywów finansowych

Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniane w zamortyzowanym koszcie	1 stycznia – 30 września 2021					1 stycznia - 31 grudnia 2020				
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Wartość bilansowa brutto										
Stan na początek okresu	163 118	28 238	12 329	5 291	208 976	170 284	17 609	10 980	6 054	204 927
Ujęcie instrumentów w momencie nabycia, powstania, udzielenia	45 293	-	-	5	45 298	47 445	-	-	1	47 446
Zmiana wynikająca z modyfikacji przepływów pieniężnych dotyczących instrumentu	(2)	(1)	-	-	(3)	(7)	(1)	(3)	-	(11)
Zmiany z tytułu wyceny, sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu (z wyłączeniem reklasyfikacji)	(37 302)	(282)	(1 258)	(781)	(39 623)	(39 726)	(694)	(816)	(734)	(41 970)
Aktywa spisane ze sprawozdania z sytuacji finansowej	-	-	(1 321)	(29)	(1 350)	-	-	(1 822)	(39)	(1 861)
Reklasyfikacja do koszyka 1	8 066	(7 752)	(314)	-	-	4 833	(4 765)	(68)	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	(12 785)	13 185	(400)	-	-	(17 442)	17 887	(445)	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 3	(1 143)	(1 907)	3 050	-	-	(2 463)	(1 784)	4 247	-	-
Zmiana składu grupy	11 189	-	-	872	12 061	-	-	-	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	(470)	(90)	85	46	(429)	194	(14)	256	9	445
Stan na koniec okresu	175 964	31 391	12 171	5 404	224 930	163 118	28 238	12 329	5 291	208 976
Oczekiwane straty kredytowe										
Stan na początek okresu	(909)	(1 876)	(6 517)	(4 048)	(13 350)	(800)	(1 321)	(5 247)	(4 315)	(11 683)
Utworzenie odpisów dla instrumentów nowo nabytych, powstałych, udzielonych	(512)	-	-	(2)	(514)	(657)	-	-	(1)	(658)
Zmiany z tytułu wyceny, poziomu ryzyka kredytowego, sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu (z wyłączeniem reklasyfikacji)	708	16	(1 549)	315	(510)	610	(853)	(2 478)	243	(2 478)
Aktywa spisane ze sprawozdania z sytuacji finansowej	-	-	1 321	29	1 350	-	-	1 805	39	1 844
Reklasyfikacja do koszyka 1	(460)	311	149	-	-	(303)	280	23	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	78	(251)	173	-	-	113	(239)	126	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 3	85	333	(418)	-	-	151	323	(474)	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	(10)	(341)	181	(169)	(339)	(23)	(66)	(272)	(14)	(375)
Stan na koniec okresu	(1 020)	(1 808)	(6 660)	(3 875)	(13 363)	(909)	(1 876)	(6 517)	(4 048)	(13 350)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	174 944	29 583	5 511	1 529	211 567	162 209	26 362	5 812	1 243	195 626

Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	1 stycznia – 30 września 2021					1 stycznia - 31 grudnia 2020				
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Wartość bilansowa										
Stan na początek okresu	720	755	-	-	1 475	772	609	-	-	1 381
Ujęcie instrumentów w momencie nabycia, powstania, udzielenia	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100
Zmiana wyceny	(1)	1	-	-	-	43	57	-	-	100
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu (z wyłączeniem reklasyfikacji)	(589)	(620)	-	-	(1 209)	(76)	(51)	-	-	(127)
Reklasyfikacja do koszyka 2	-	-	-	-	-	(132)	132	-	-	-
Inne zmiany	1	(3)	-	-	(2)	13	8	-	-	21
Stan na koniec okresu	131	133	-	-	264	720	755	-	-	1 475
Oczekiwane straty kredytowe										
Stan na początek okresu	(4)	(22)	-	-	(26)	(4)	(17)	-	-	(21)
Zmiany z tytułu wyceny lub poziomu ryzyka kredytowego (z wyłączeniem reklasyfikacji)	-	(1)	-	-	(1)	(2)	(2)	-	-	(4)
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	4	19	-	-	23	-	-	-	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	-	-	-	-	-	1	(1)	-	-	-
Inne zmiany	(1)	1	-	-	-	1	(2)	-	-	(1)
Stan na koniec okresu	(1)	(3)	-	-	(4)	(4)	(22)	-	-	(26)

Odpis dotyczący należności od klientów z tytułu kredytów wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujmuje się w kapitale z aktualizacji wyceny i nie pomniejsza on wartości bilansowej aktywów.

Dłużne inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	1 stycznia – 30 września 2021					1 stycznia - 31 grudnia 2020				
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Wartość bilansowa brutto										
Stan na początek okresu	57 850	73	34	-	57 957	35 614	368	34	-	36 016
Ujęcie instrumentów w momencie nabycia, powstania, udzielenia	16 030	-	-	-	16 030	31 790	-	-	-	31 790
Zmiana wyceny	535	-	1	-	536	820	-	-	-	820
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu (z wyłączeniem reklasyfikacji)	(7 855)	-	-	-	(7 855)	(10 834)	(33)	-	-	(10 867)
Aktywa spisane ze sprawozdania z sytuacji finansowej	-	-	(1)	-	(1)	-	-	-	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 1	-	-	-	-	-	299 ¹⁾	(299) ¹⁾	-	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	(206)	206	-	-	-	(38)	38	-	-	-
Zmiana składu grupy	15	-	-	40	55	-	-	-	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	312	1	-	(1)	312	199	(1)	-	-	198
Stan na koniec okresu	66 681	280	34	39	67 034	57 850	73	34	-	57 957
Oczekiwane straty kredytowe										
Stan na początek okresu	(50)	(2)	(34)	-	(86)	(33)	(19)	(34)	-	(86)
Utworzenie odpisów dla instrumentów nowo nabytych, powstałych, udzielonych	(24)	-	-	-	(24)	(20)	-	-	-	(20)
Zmiany z tytułu wyceny lub poziomu ryzyka kredytowego (z wyłączeniem reklasyfikacji)	10	1	(1)	-	10	9	-	-	-	9
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	3	-	-	-	3	11	1	-	-	12
Aktywa spisane ze sprawozdania z sytuacji finansowej	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 1	-	-	-	-	-	(16) ¹⁾	16 ¹⁾	-	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	5	(5)	-	-	-	-	-	-	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	-	-	-	(18)	(18)	(1)	-	-	-	(1)
Stan na koniec okresu	(56)	(6)	(34)	(18)	(114)	(50)	(2)	(34)	-	(86)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	66 625	274	-	21	66 920	57 800	71	-	-	57 871

¹⁾ W wyniku poprawy indywidualnej oceny emitenta dokonano reklasyfikacji obligacji samorządowych do koszyka 1.

Wartość odpisów na oczekiwane straty kredytowe dotyczące transakcji z przyrzeczeniem odsprzedaży wynosi zero.

Dłużne inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	1 stycznia – 30 września 2021					1 stycznia - 31 grudnia 2020				
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Wartość bilansowa										
Stan na początek okresu	63 387	256	-	-	63 643	54 537	156	-	-	54 693
Ujęcie instrumentów w momencie nabycia, powstania, udzielenia	239 453	-	-	-	239 453	405 843	-	-	-	405 843
Zmiana wyceny	(386)	(7)	-	-	(393)	1 054	(1)	-	-	1 053
Zmiana wynikająca z modyfikacji przepływów pieniężnych dotyczących instrumentu	-	-	-	-	-	(12)	-	-	-	(12)
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu (z wyłączeniem reklasyfikacji)	(253 361)	(50)	-	-	(253 411)	(398 632)	(49)	-	-	(398 681)
Reklasyfikacja do koszyka 1	-	-	-	-	-	13	(13)	-	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	(75)	75	-	-	-	(163)	163	-	-	-
Zmiana składu grupy	313	-	-	-	313	-	-	-	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	408	1	-	-	409	747	-	-	-	747
Stan na koniec okresu	49 739	275	-	-	50 014	63 387	256	-	-	63 643
Oczekiwane straty kredytowe										
Stan na początek okresu	(68)	(13)	-	-	(81)	(41)	(2)	-	-	(43)
Utworzenie odpisów dla instrumentów nowo nabytych, powstałych, udzielonych	(19)	-	-	-	(19)	(35)	-	-	-	(35)
Zmiany z tytułu wyceny lub poziomu ryzyka kredytowego (z wyłączeniem reklasyfikacji)	14	(8)	-	-	6	(5)	(10)	-	-	(15)
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	18	-	-	-	18	11	1	-	-	12
Reklasyfikacja do koszyka 1	-	-	-	-	-	(1)	1	-	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	1	(1)	-	-	-	3	(3)	-	-	-
Stan na koniec okresu	(54)	(22)	-	-	(76)	(68)	(13)	-	-	(81)

Odpis dotyczący dłużnych inwestycyjnych (lokacyjnych) aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujmuje się w kapitale z aktualizacji wyceny i nie pomniejsza on wartości bilansowej aktywów.

Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	1 stycznia – 30 września 2021					1 stycznia - 31 grudnia 2020				
	Ko-szyk 1	Ko-szyk 2	Ko-szyk 3	POCI	Razem	Ko-szyk 1	Ko-szyk 2	Ko-szyk 3	POCI	Razem
Wartość bilansowa brutto										
Stan na początek okresu	953	-	-	-	953	1 455	1	-	-	1 456
Ujęcie instrumentów w momencie nabycia, powstania, udzielenia	29 466	-	-	-	29 466	110 971	-	-	-	110 971
Zmiana wyceny	1	-	-	-	1	26	-	-	-	26
Zmiana wynikająca z modyfikacji przepływów pieniężnych dotyczących instrumentu	(355)	-	-	-	(355)	-	-	-	-	-
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu (z wyłączeniem reklasyfikacji)	(26 402)	-	-	-	(26 402)	(111 481)	-	-	-	(111 481)
Zmiana składu grupy	161	-	-	-	161	-	-	-	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	(8)	-	-	-	(8)	(18)	(1)	-	-	(19)
Stan na koniec okresu	3 816	-	-	-	3 816	953	-	-	-	953
Oczekiwane straty kredytowe										
Stan na początek okresu	(1)	-	-	-	(1)	(2)	-	-	-	(2)
Zmiany w okresie	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Stan na koniec okresu	(1)	-	-	-	(1)	(1)	-	-	-	(1)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	3 815	-	-	-	3 815	952	-	-	-	952

Pożyczki	1 stycznia – 30 września 2021					1 stycznia - 31 grudnia 2020				
	Ko-szyk 1	Ko-szyk 2	Ko-szyk 3	POCI	Razem	Ko-szyk 1	Ko-szyk 2	Ko-szyk 3	POCI	Razem
Wartość bilansowa brutto										
Stan na początek okresu	3 318	79	-	-	3 397	4 517	-	-	-	4 517
Ujęcie instrumentów w momencie nabycia, powstania, udzielenia	1 401	-	-	-	1 401	1 173	-	-	-	1 173
Zmiana wyceny	1	1	-	-	2	56	-	-	-	56
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu (z wyłączeniem reklasyfikacji)	(1 319)	(3)	-	-	(1 322)	(2 349)	-	-	-	(2 349)
Reklasyfikacja do koszyka 2	-	-	-	-	-	(79)	79	-	-	-
Stan na koniec okresu	3 401	77	-	-	3 478	3 318	79	-	-	3 397
Oczekiwane straty kredytowe										
Stan na początek okresu	(7)	(6)	-	-	(13)	(27)	-	-	-	(27)
Utworzenie odpisów dla instrumentów nowo nabytych, powstałych, udzielonych	(1)	-	-	-	(1)	(5)	-	-	-	(5)
Zmiany z tytułu wyceny lub poziomu ryzyka kredytowego (z wyłączeniem reklasyfikacji)	2	2	-	-	4	3	-	-	-	3
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	2	-	-	-	2	16	-	-	-	16
Reklasyfikacja do koszyka 2	-	-	-	-	-	6	(6)	-	-	-
Stan na koniec okresu	(4)	(4)	-	-	(8)	(7)	(6)	-	-	(13)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	3 397	73	-	-	3 470	3 311	73	-	-	3 384

Należności	1 stycznia - 30 września 2021	1 stycznia - 31 grudnia 2020
Wartość bilansowa brutto		
Stan na początek okresu	7 333	6 825
Zmiany w okresie	354	508
Stan na koniec okresu	7 687	7 333
Oczekiwane straty kredytowe		
Stan na początek okresu	(1 087)	(1 088)
Zmiany w okresie	33	1
Stan na koniec okresu	(1 054)	(1 087)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	6 633	6 246

9.27 Wartość godziwa

9.27.1. Opis technik wyceny

9.27.1.1. Dłużne papiery wartościowe i pożyczki

Wartości godziwe dłużnych papierów wartościowych określa się na podstawie dostępnych publicznie kwotowań na aktywnym rynku lub wycen publikowanych przez autoryzowany serwis informacyjny, a w przypadku ich braku – przy wykorzystaniu modeli wyceny odnoszonych do publikowanych notowań instrumentów finansowych, stóp procentowych i indeksów giełdowych.

Grupa PZU dokonuje wewnętrznej weryfikacji wycen publikowanych przez autoryzowany serwis informacyjny, porównując je z dostępnymi wycenami z innych źródeł, opierających się na danych obserwowalnych na rynku.

Wartość godziwą pożyczek oraz dłużnych papierów wartościowych, dla których nie istnieje aktywny rynek, wyznacza się metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Współczynniki dyskontowe określa się w oparciu o krzywą rentowności papierów rządowych przesuniętą o *spread* kredytowy. Jest on wyliczany na dzień najnowszej emisji w stosunku do ceny emisyjnej i powoduje równoległe przesunięcie krzywej rentowności papierów rządowych o stałą wartość na całej jej długości lub jako różnica pomiędzy rentownościami notowanych dłużnych papierów wartościowych emitentów o podobnym ratingu i działających w podobnych branżach a rentownością obligacji rządowych (w przypadku papierów denominowanych w euro są to obligacje rządu Niemiec) przemnożona przez współczynnik ustalany na dzień emisji, uwzględniający w krzywej dyskontowej ryzyko specyficzne danego emitenta.

9.27.1.2. Kapitałowe aktywa finansowe

Wartości godziwe kapitałowych aktywów finansowych określa się na podstawie dostępnych publicznie kwotowań na aktywnym rynku, a w przypadku gdy nie są one dostępne – w oparciu o obecną wartość przyszłych, prognozowanych wyników spółek lub modeli wyceny bazujących na dostępnych danych rynkowych.

9.27.1.3. Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych

Wartości godziwe jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych określa się według wartości jednostki uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych publikowanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Wycena ta odzwierciedla udział Grupy PZU w aktywach netto tych funduszy.

9.27.1.4. Instrumenty pochodne

Dla instrumentów pochodnych notowanych na aktywnym rynku za wartość godziwą przyjmuje się cenę zamknięcia notowań na dzień bilansowy.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych nienotowanych na aktywnym rynku, w tym kontraktów terminowych (ang. *forward*) oraz kontraktów zamiany oprocentowania typu IRS określana jest metodą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Do dyskontowania przepływów pieniężnych używane są stawki z krzywych OIS (ang. *overnight indexed swaps*) uwzględniających walutę, w której denominowany jest depozyt zabezpieczający dla danego instrumentu.

Wartość godziwą opcji określa się za pomocą modelu Blacka-Scholesa (opcje typu „*plain vanilla*”) lub jako zdyskontowaną na dzień wyceny wartość oczekiwaną funkcji wypłaty opcji (opcje azjatyckie oraz koszykowe). Wartość oczekiwana funkcji wypłaty wyznaczana jest w drodze modelowania metodą Monte Carlo.

9.27.1.5. Należności od klientów z tytułu kredytów

W celu ustalenia zmiany wartości godziwej należności od klientów z tytułu kredytów (z pominięciem kredytów w rachunku bieżącym) marże osiągnęte na nowo udzielonych kredytach (w miesiącu poprzedzającym datę, na którą sporządza się skonsolidowane sprawozdanie finansowe) porównuje się z marżami na całym portfelu kredytowym. Jeśli marże na nowo przyznawanych kredytach są wyższe niż marże na dotychczasowym portfelu, wartość godziwa portfela kredytów jest niższa od jego wartości bilansowej.

Należności od klientów z tytułu kredytów zostały zaklasyfikowane w całości do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej ze względu na fakt zastosowania modelu wyceny z istotnymi nieobserwowanymi danymi wejściowymi, czyli bieżącymi marżami osiąganymi na nowo udzielanych kredytach.

9.27.1.6. Nieruchomości wyceniane w wartości godziwej

W zależności od charakteru danej nieruchomości, wartość godziwą określa się za pomocą metody porównawczej, dochodowej lub pozostałościowej.

Metodą porównawczą wycenia się wolne grunty pod zabudowę i niektóre mniejsze i mniej wartościowe budynki (takie jak lokale mieszkalne, garaże itp.). Metoda porównawcza zakłada ustalenie wartości godziwej poprzez odniesienie do obserwowalnych cen rynkowych, z uwzględnieniem współczynników korygujących. Współczynniki korygujące uwzględniają przykładowo takie czynniki jak upływ czasu i trend zmian cen rynkowych, lokalizacja, ekspozycja, przeznaczenie w planie zagospodarowania przestrzennego, dostępność komunikacyjna i dojazd, powierzchnia, sąsiedztwo (w tym położenie względem atrakcyjnych obiektów), możliwości inwestycyjne, warunki fizyczne, forma władania itp.

Metoda dochodowa zakłada oszacowanie wartości godziwej nieruchomości na podstawie zdyskontowanej wartości przepływów pieniężnych. W kalkulacji uwzględnia się takie zmienne jak stopa kapitalizacji, poziom czynszów, poziom kosztów eksploatacyjnych, rezerwa z tytułu pustostanów, straty z tytułu zwolnień w płatnościach czynszu i zaległości czynszowych itp. Poziom zmiennych opisanych powyżej różni się w zależności od charakteru i przeznaczenia wycenianej nieruchomości (powierzchnia biurowa, powierzchnia handlowa, powierzchnia logistyczno-magazynowa), jej nowoczesności oraz lokalizacji (dojazd, odległość od centrum, dostępność, ekspozycja itp.), a także parametrów właściwych dla danego rynku lokalnego (m.in. stopy kapitalizacji, stawki czynszu, koszty eksploatacji).

Metodę pozostałościową stosuje się do określenia wartości rynkowej jeżeli nieruchomość ma być objęta pracami budowlanymi. Wartość godziwą nieruchomości określa się jako różnicę wartości nieruchomości po wykonaniu robót budowlanych oraz przeciętnej wartości kosztów tych robót, z uwzględnieniem zysków uzyskiwanych na rynku podobnych nieruchomości.

Nieruchomości wykazywane w wartości godziwej wyceniają licencjonowani rzeczoznawcy majątkowi. Akceptacja każdej z takich wycen jest dodatkowo poprzedzona przeglądem przez pracowników jednostek Grupy PZU w celu eliminacji potencjalnych omyłek i niespójności. Powstające ewentualne wątpliwości wyjaśniane są na bieżąco.

Nieruchomości inwestycyjne wycenia się zgodnie z poniższymi zasadami:

- nieruchomości posiadane przez fundusze inwestycyjne zależne od PZU – wyceniane co 6 miesięcy – na dni kończące każde półrocze i rok obrotowy;
- nieruchomości inwestycyjne posiadane przez spółki Grupy PZU – najbardziej wartościowe pozycje wyceniane są w przypadku stwierdzenia przesłanek o możliwej istotnej zmianie wartości (przeważnie z częstotliwością roczną). Bez względu na wartość, każda nieruchomość inwestycyjna jest wyceniana nie rzadziej niż raz na 5 lat;
- nieruchomości przeznaczone do sprzedaży – wyceniane przed rozpoczęciem ich aktywnej ekspozycji na rynku, zgodnie z wymogami MSSF 5.

9.27.1.7. Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz zobowiązania podporządkowane

Wartość godziwą zobowiązań z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych, w tym zobowiązań podporządkowanych, wyznacza się jako wartość bieżącą oczekiwanych płatności w oparciu o bieżące krzywe procentowe oraz historyczny *spread* kredytowy z daty emisji.

9.27.1.8. Zobowiązania z tytułu depozytów

Ze względu na fakt, że depozyty przyjmuje się w ramach bieżącej działalności na bazie dziennej, a więc ich warunki są zbliżone do aktualnych warunków rynkowych identycznych transakcji, a czas do zapadalności tych pozycji jest krótki, uznaje się, że dla zobowiązań wobec klientów o zapadalności do 1 roku wartość godziwa nie odbiega istotnie od wartości bilansowej. Dla depozytów powyżej 1 roku wartość godziwą ustala się jako kwotę przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych na daną datę bilansową za pomocą stopy rynkowej wolnej od ryzyka powiększonej o marżę.

9.27.1.9. Inne zobowiązania

Zobowiązania z tytułu kontraktów inwestycyjnych na rachunek i ryzyko klienta

Zobowiązania z tytułu kontraktów inwestycyjnych na rachunek i ryzyko klienta wyceniane są zgodnie z wartością godziwą aktywów stanowiących pokrycie zobowiązań funduszu kapitałowego powiązanego z danym kontraktem inwestycyjnym.

Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych

Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych wyceniane są zgodnie z wartością godziwą składników majątku funduszu inwestycyjnego (wg udziału w aktywach netto funduszu inwestycyjnego).

Zobowiązania z tytułu pożyczek papierów wartościowych

Zobowiązania z tytułu papierów wartościowych pożyczonych w celu dokonania krótkiej sprzedaży wyceniane są w wartości godziwej pożyczonych papierów.

9.27.2. Hierarchia wartości godziwej

W oparciu o dane wejściowe wykorzystywane przy ustalaniu wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów i zobowiązań, dla których zaprezentowano wartość godziwą, klasyfikowane są do następujących poziomów:

- Poziom I – aktywa i zobowiązania wyceniane na bazie cen notowanych (nieskorygowanych) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów i zobowiązań. Do tego poziomu zaklasyfikowano:
 - płynne notowane dłużne papiery wartościowe;
 - akcje i certyfikaty inwestycyjne notowane na giełdach;
 - instrumenty pochodne notowane na giełdach;
 - zobowiązania z tytułu pożyczek papierów wartościowych notowanych na giełdach (krótka sprzedaż).
- Poziom II – aktywa i zobowiązania, których wycena opiera się na danych wejściowych innych niż ceny notowane zaliczane do Poziomu I, które są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośredni (bazujący na cenach). Do tego poziomu zaklasyfikowano:
 - notowane dłużne papiery wartościowe wyceniane na podstawie wycen publikowanych przez autoryzowany serwis informacyjny;
 - instrumenty pochodne – m.in. FX Swap, FX Forward, IRS, CIRS, FRA;
 - jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych;
 - nieruchomości inwestycyjne lub nieruchomości przeznaczone do sprzedaży, wycenione przy zastosowaniu metody porównawczej, obejmujące wolne grunty pod zabudowę i niektóre mniejsze i mniej wartościowe budynki (w tym lokale mieszkalne, garaże itp.);
 - zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych;
 - kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta.
- Poziom III – aktywa, których wycena opiera się na danych wejściowych niemożliwych do zaobserwowania na rynkach (dane wejściowe nieobserwowalne). Do tego poziomu zaklasyfikowano:
 - nienotowane dłużne papiery wartościowe oraz niepłynne notowane dłużne papiery wartościowe (w tym nieskarbowe papiery dłużne emitowane przez inne podmioty finansowe, jednostki samorządu terytorialnego, podmioty niefinansowe), wyceniane modelami opartymi na zdyskontowanych przepływach pieniężnych;
 - nieruchomości inwestycyjne lub nieruchomości przeznaczone do sprzedaży, wycenione przy zastosowaniu metody dochodowej lub metody pozostałościowej;
 - należności od klientów z tytułu kredytów oraz zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów;
 - opcje wbudowane w certyfikaty depozytowe wyemitowane przez spółki Grupy PZU oraz opcje zawarte na rynku międzybankowym w celu zabezpieczenia pozycji z tytułu opcji wbudowanych.

W sytuacji gdy do wyceny składnika aktywów lub zobowiązań używane są dane wejściowe klasyfikowane do różnych poziomów hierarchii wartości godziwej, wyceniany składnik przypisuje się do najniższego poziomu, z którego pochodzą dane wejściowe, mające istotny wpływ na całość wyceny.

Na wartość wyceny zakwalifikowanych do poziomu III składników aktywów lub zobowiązań istotny wpływ mają dane wejściowe nieobserwowalne.

Wyceniane aktywa	Dane nieobserwowalne	Charakterystyka	Wpływ na wycenę
Należności od klientów z tytułu kredytów	Marża płynności oraz bieżąca marża ze sprzedaży danej grupy produktowej	Wartości godziwe szacuje się przy zastosowaniu technik wyceny z uwzględnieniem założenia, iż na moment udzielenia kredytu wartość godziwa równa jest wartości bilansowej. Wartość godziwa kredytów bez rozpoznanej utraty wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych przepływów gotówkowych zdyskontowanych na daną datę bilansową pomniejszonych o oczekiwaną stratę kredytową. Stopa dyskontująca przepływy jest odpowiednią stopą rynkową wolną od ryzyka powiększoną o marżę płynności oraz bieżącą marżę ze sprzedaży dla danej grupy produktowej kredytu. Marża wyznaczana jest w podziale na grupy produktowe i termin do zapadalności. Dla celów szacowania wartości godziwej kredytów walutowych wykorzystywana jest marża płynności dla kredytów w złotych skorygowana o kwotowania transakcji fx swap i basis-swap. Wartość godziwa kredytów o rozpoznanej utracie wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych odzysków zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej ponieważ średnie oczekiwane odzyski uwzględniają w pełni element ryzyka kredytowego. W przypadku kredytów nieposiadających harmonogramu spłat (kredyty w rachunku bieżącym, overdrafty oraz karty kredytowe) przyjmuje się, że wartość godziwa równa jest wartości bilansowej.	Korelacja ujemna
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	Marża ze sprzedaży	Wartości godziwe szacuje się przy zastosowaniu technik wyceny z uwzględnieniem założenia, iż na moment przyjęcia depozytu wartość godziwa równa jest wartości bilansowej. Wartość godziwa depozytów terminowych jest równa sumie przyszłych oczekiwanych przepływów gotówkowych zdyskontowanych na daną datę bilansową. Stopa dyskontująca przepływy jest odpowiednią stopą rynkową wolną od ryzyka powiększoną o marżę ze sprzedaży. Marża wyznaczana jest na podstawie depozytów przyjętych w ostatnim kwartale w podziale na grupy produktowe i termin do zapadalności. W przypadku depozytów krótkoterminowych (depozytów bieżących, overnight oraz w rachunku oszczędnościowym) za wartość godziwą przyjęto wartość bilansową.	Korelacja ujemna
Opcje wbudowane w certyfikaty depozytowe wyemitowane przez spółki Grupy PZU oraz opcje zawarte na rynku międzybankowym w celu zabezpieczenia pozycji z tytułu opcji wbudowanych	Parametry modelu	Instrumentami wbudowanymi są proste opcje (<i>plain vanilla</i>) oraz opcje egzotyczne na pojedyncze akcje, indeksy, towary oraz inne wskaźniki rynkowe, w tym indeksy stóp procentowych oraz kursy walutowe i ich koszyki. Wszystkie wydzielone opcje są na bieżąco domykane na rynku międzybankowym. Opcje walutowe wyceniane są w oparciu o model wyceny opcji Garmana-Kohlhagena (a w przypadku opcji barierowych i azjatyckich w oparciu o tzw. rozszerzony model Garmana-Kohlhagena). Opcje egzotyczne wbudowane w umowy depozytowe i ich domknięcia są wyceniane przy pomocy techniki Monte-Carlo przy założeniu modelu geometrycznego ruchu Browna dla czynników ryzyka.	
Niepłynne obligacje i pożyczki	Spready kredytowe	Spready obserwuje się na wszystkich obligacjach (ich seriach) lub pożyczkach tego samego emitenta lub emitenta o podobnej charakterystyce. Te <i>spready</i> obserwowane są w dniach emisji nowych serii obligacji, dniach zawierania nowych umów pożyczek oraz w dniach transakcji rynkowych, których przedmiotem są wierzytelności wynikające z tych obligacji i pożyczek.	Korelacja ujemna
Nieruchomości inwestycyjne oraz nieruchomości przeznaczone do sprzedaży	Stopa kapitalizacji	Stopę kapitalizacji ustala się na podstawie analizy stóp zwrotu osiągniętych w transakcjach dla podobnych nieruchomości.	Korelacja ujemna
	Koszty budowy	Wartość kosztów budowy określa się na podstawie rynkowych kosztów budowy pomniejszonych o koszty poniesione na dzień wyceny.	Korelacja dodatnia
	Miesięczna stawka czynszu za 1m ² odpowiedniego rodzaju powierzchni lub za jedno miejsce parkingowe	Stawki czynszu obserwuje się dla podobnych nieruchomości, podobnej jakości, w podobnych lokalizacjach oraz zbliżonej wielkości wynajmowanej powierzchni.	Korelacja dodatnia

Wyceniane aktywa	Dane nieobserwowalne	Charakterystyka	Wpływ na wycenę
Instrumenty pochodne	Parametry modelu	Opcje walutowe wyceniane są w oparciu o model wyceny opcji Garmana-Kohlhagena (a w przypadku opcji barierowych i azjatyckich w oparciu o tzw. rozszerzony model Garmana-Kohlhagena). Opcje egzotyczne wbudowane w umowy depozytowe i ich domknięcia są wyceniane przy pomocy techniki Monte-Carlo przy założeniu modelu geometrycznego ruchu Browna dla czynników ryzyka.	
Emisje własne oraz pożyczki podporządkowane	Spread emisji ponad krzywą rynkową	W przypadku zastosowania do wyceny historycznego <i>spreadu</i> emisji ponad krzywą rynkową, emisje takie klasyfikuje się do poziomu III hierarchii wartości godziwej.	Korelacja ujemna
Instrumenty kapitałowe nienotowane na aktywnym rynku		Kwotowania serwisów finansowych, obecna wartość przyszłych, prognozowanych wyników spółek lub modele wyceny bazujące na dostępnych danych rynkowych.	

9.27.3. Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej	30 września 2021				31 grudnia 2020			
	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa								
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	25 220	16 068	9 463	50 751	27 673	24 797	11 778	64 248
Instrumenty kapitałowe	269	-	468	737	257	1	347	605
Dłużne papiery wartościowe	24 951	16 068	8 995	50 014	27 416	24 796	11 431	63 643
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	3 202	6 104	455	9 761	3 616	5 709	485	9 810
Instrumenty kapitałowe	902	-	255	1 157	575	1	370	946
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne	140	5 729	22	5 891	134	5 143	21	5 298
Dłużne papiery wartościowe	2 160	375	178	2 713	2 907	565	94	3 566
Należności od klientów z tytułu kredytów	-	-	437	437	-	-	1 662	1 662
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-	-	264	264	-	-	1 475	1 475
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	173	173	-	-	187	187
Pochodne instrumenty finansowe	-	4 751	57	4 808	-	6 246	93	6 339
Nieruchomości inwestycyjne	-	205	2 113	2 318	-	186	2 307	2 493
Zobowiązania								
Instrumenty pochodne	-	5 770	20	5 790	-	6 221	60	6 281
Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych	-	382	-	382	-	265	-	265
Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (<i>unit-linked</i>)	-	277	-	277	-	268	-	268
Zobowiązania z tytułu pożyczek papierów wartościowych (krótka sprzedaż)	403	-	-	403	851	-	-	851

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań zaklasyfikowanych do Poziomu III hierarchii wartości godziwej w okresie zakończonym 30 września 2021	Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy			Instrumenty pochodne - aktywa	Instrumenty pochodne - zobowiązania	Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniane w wartości godziwej		Nieruchomości inwestycyjne
	Kapitałowe	Dłużne	Kapitałowe	Certyfikaty inwestycyjne	Dłużne			przez inne całkowite dochody	przez wynik finansowy	
Stan na początek okresu	347	11 431	370	21	94	93	60	1 475	187	2 307
Nabycie / otwarcie pozycji/ udzielenie	-	2 862	-	-	3 595	1	1	53	-	72
Reklasyfikacje z poziomu II ¹⁾	-	737	-	-	21	-	-	-	-	99
Reklasyfikacje z aktywów przeznaczonych do sprzedaży do nieruchomości inwestycyjnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	157
Zyski lub straty ujęte w rachunku zysków i strat:	-	70	590	-	(7)	14	1	40	2	(53)
- przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	-	83	-	-	1	5	-	40	2	-
- wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	-	3	585	-	-	-	-	-	-	-
- zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych do wartości godziwej	-	(16)	5	-	(8)	9	1	-	-	(53)
Zyski lub straty ujęte w innych całkowitych dochodach	26	(111)	-	-	-	-	-	(21)	-	-
Reklasyfikacje do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(469)
Sprzedaż/rozliczenia/splaty/konwersja	-	(5 243)	(720)	-	(3 525)	(55)	(46)	(1 283)	(16)	-
Reklasyfikacje do poziomu II	-	(751)	-	-	-	-	-	-	-	-
Zmiana składu grupy	85	-	-	-	-	4	4	-	-	-
Różnice kursowe	10	-	15	1	-	-	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	468	8 995	255	22	178	57	20	264	173	2 113

¹⁾ Informacje o reklasyfikacjach zaprezentowano w punkcie 9.27.6.

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań zaklasyfikowanych do Poziomu III hierarchii wartości godziwej w roku zakończonym 31 grudnia 2020	Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy			Instrumenty pochodne - aktywa	Instrumenty pochodne - zobowiązania	Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniane w wartości godziwej		Nieruchomości inwestycyjne
	Kapitałowe	Dłużne	Kapitałowe	Certyfikaty inwestycyjne	Dłużne			przez inne całkowite dochody	przez wynik finansowy	
Stan na początek okresu	246	6 815	226	19	41	118	68	1 381	243	1 828
Nabycie / otwarcie pozycji/ udzielenie	24	16 974	28	2	4 070	6	6	99	-	198
Reklasyfikacje z poziomu II ¹⁾	-	43	4	-	30	-	-	-	-	-
Reklasyfikacje z aktywów przeznaczonych do sprzedaży do nieruchomości inwestycyjnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	296
Zyski lub straty ujęte w rachunku zysków i strat:	-	181	113	-	1	25	19	30	-	229
- przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	-	172	-	-	-	-	-	30	-	-
- wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	-	9	-	-	2	-	-	-	-	-
- zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych do wartości godziwej	-	-	113	-	(1)	25	19	-	-	229
Zyski lub straty ujęte w innych całkowitych dochodach	77	13	-	-	-	-	-	15	-	-
Sprzedaż/rozliczenia/spląty	-	(12 536)	-	-	(4 048)	(56)	(33)	(50)	(56)	(1)
Reklasyfikacje do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(257)
Reklasyfikacje do poziomu II	-	(59)	-	-	-	-	-	-	-	-
Zmiany w umowach leasingu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14
Różnice kursowe	-	-	(1)	-	-	-	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	347	11 431	370	21	94	93	60	1 475	187	2 307

¹⁾ Informacje o reklasyfikacjach zaprezentowano w punkcie 9.27.6.

9.27.4. Aktywa i zobowiązania niewyceniane w wartości godziwej

Wartość godziwa aktywów i zobowiązań, dla których jest ona tylko ujawniana	30 września 2021					31 grudnia 2020				
	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem wartość godziwa	Wartość bilansowa	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem wartość godziwa	Wartość bilansowa
Aktywa										
Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-	-	210 486	210 486	211 567	-	-	193 609	193 609	195 637
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	44 687	12 557	28 244	85 488	82 105	42 591	7 450	22 845	72 886	66 864
Dłużne papiery wartościowe	44 687	7 265	18 279	70 231	66 920	42 591	6 168	15 045	63 804	57 871
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	-	2 181	5 719	7 900	7 900	-	1 000	3 657	4 657	4 657
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	-	3 111	697	3 808	3 815	-	282	670	952	952
Pożyczki	-	-	3 549	3 549	3 470	-	-	3 473	3 473	3 384
Zobowiązania										
Zobowiązania wobec banków	-	1 411	6 320	7 731	7 707	-	2 504	7 140	9 644	9 751
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	-	-	260 066	260 066	260 387	-	-	241 171	241 171	241 975
Zobowiązania z tytułu własnych dłużnych papierów wartościowych ¹⁾	-	6 018	657	6 675	6 651	-	6 423	1 130	7 553	7 532
Zobowiązania podporządkowane ¹⁾	-	2 772	3 685	6 457	6 423	-	2 761	4 038	6 799	6 679
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	-	20	601	621	621	-	744	410	1 154	1 154

¹⁾ Do poziomu II zaklasyfikowano te zobowiązania, na wycenę których nieobserwowalne parametry nie miały istotnego wpływu. Przede wszystkim są to zobowiązania z tytułu obligacji emitowanych przez Pekao.

9.27.5. Zmiany sposobu (metody) ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2021 roku, jak i w 2020 roku nie dokonywano zmian sposobu (metody) ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej, których wartość byłaby istotna z punktu widzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

9.27.6. Przesunięcia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej

W przypadku zmiany sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań, wynikających np. z utraty (lub uzyskania) dostępności notowań obserwowanych na aktywnym rynku przenosi się takie aktywa lub zobowiązania pomiędzy Poziomami I i II.

Składniki aktywów lub zobowiązań są przenoszone pomiędzy poziomami II i III (odpowiednio między poziomami III i II) gdy:

- następuje zmiana modelu wyceny będąca efektem zastosowania nowych czynników nieobserwowalnych (odpowiednio obserwowalnych) lub
- dotychczas stosowane czynniki, których wpływ na wycenę jest istotny przestają być (odpowiednio stają się) obserwowalne na aktywnym rynku.

Przeniesienia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej dokonywane są na koniec każdego kwartału wg wartości na ten dzień.

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2021 roku dokonano następujących przeniesień aktywów pomiędzy poziomami wartości godziwej:

- z Poziomu III do Poziomu II przeniesiono obligacje korporacyjne, które wyceniono przy użyciu rynkowych informacji o cenach porównywalnych instrumentów finansowych oraz obligacje korporacyjne i municypalne, dla których wpływ szacowanych parametrów kredytowych nie wpływał istotnie na wycenę oraz instrumenty pochodne rynku kapitałowego, dla których szacowana korelacja nieistotnie wpływała na wycenę;
- z Poziomu II do Poziomu III przeniesiono obligacje korporacyjne i municypalne, dla których wpływ szacowanych parametrów kredytowych istotnie wpływał na wycenę oraz instrumenty pochodne rynku kapitałowego, dla których szacowana zmienność istotnie wpływała na wycenę;
- z Poziomu I do Poziomu II przeniesiono obligacje rządowe, dla których dokonano wyceny z wykorzystaniem informacji o cenach porównywalnych instrumentów finansowych oraz jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, dla których zaprzestano wyceny na podstawie kwotowań na rynku, ze względu na spadek jego aktywności.

W 2020 roku dokonano następujących przeniesień aktywów pomiędzy poziomami wartości godziwej:

- z Poziomu III do Poziomu II przeniesiono obligacje korporacyjne, które wyceniono przy użyciu rynkowych informacji o cenach porównywalnych instrumentów finansowych, obligacje korporacyjne i municypalne, dla których wpływ szacowanych parametrów kredytowych miał nieistotny wpływ na wycenę;
- z Poziomu II do Poziomu III przeniesiono obligacje korporacyjne i municypalne, dla których wpływ szacowanych parametrów kredytowych na wycenę był istotny, obligacje skarbowe, dla których wpływ szacowanego spreadu do obligacji referencyjnej miał istotny wpływ na wycenę;
- z Poziomu II do Poziomu I przeniesiono obligacje skarbowe, które wyceniono przy pomocy kwotowań z aktywnego rynku;
- z Poziomu I do Poziomu II przeniesiono obligacje rządowe, dla których dokonano wyceny z wykorzystaniem informacji o cenach porównywalnych instrumentów finansowych oraz jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, dla których zaprzestano wyceny na podstawie kwotowań na rynku, ze względu na spadek jego aktywności.

9.28 Zmiany w klasyfikacji aktywów finansowych w wyniku zmiany celu lub wykorzystania tych aktywów

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2021 roku nie dokonano zmiany klasyfikacji aktywów finansowych w wyniku zmiany celu lub wykorzystania tych aktywów.

9.29 Kapitał podstawowy

Kapitał podstawowy ujmuje się w wysokości określonej w statucie jednostki dominującej i zarejestrowanej w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Wszystkie akcje zostały w pełni opłacone.

Stan na 30 września 2021 roku i 31 grudnia 2020 roku

Seria/ emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywile- jowania	Rodzaj ograni- czenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej (w zł)	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
A	na okaziciela	brak	brak	604 463 200	60 446 320	gotówka	23.01.1997	27.12.1991
B	na okaziciela	brak	brak	259 059 800	25 905 980	aport	31.03.1999	01.01.1999
Liczba akcji razem				863 523 000				
Kapitał zakładowy razem					86 352 300			

9.30 Podział zysku jednostki dominującej

Informacje o podziale zysku jednostki dominującej zaprezentowano w punkcie 21.

9.31 Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	30 września 2021			31 grudnia 2020		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	26 077	(2 022)	24 055	25 276	(2 100)	23 176
Rezerwa składek	8 738	(712)	8 026	8 645	(924)	7 721
Rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego	37	-	37	32	-	32
Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	10 954	(1 037)	9 917	10 371	(903)	9 468
- na szkody zgłoszone	4 016	(914)	3 102	3 590	(738)	2 852
- na szkody niezgłoszone (IBNR)	4 647	(103)	4 544	4 573	(146)	4 427
- na koszty likwidacji szkód	2 291	(20)	2 271	2 208	(19)	2 189
Rezerwa na skapitalizowaną wartość rent	6 345	(273)	6 072	6 226	(273)	5 953
Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych	3	-	3	2	-	2
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie	23 476	(1)	23 475	23 195	(1)	23 194
Rezerwa składek	107	(1)	106	106	(1)	105
Rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego	41	-	41	51	-	51
Rezerwa ubezpieczeń na życie	16 353	-	16 353	16 309	-	16 309
Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	611	-	611	613	-	613
- na szkody zgłoszone	164	-	164	175	-	175
- na szkody niezgłoszone (IBNR)	442	-	442	433	-	433
- na koszty obsługi świadczeń	5	-	5	5	-	5
Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych	5	-	5	6	-	6
Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	173	-	173	190	-	190
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	6 186	-	6 186	5 920	-	5 920
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, razem	49 553	(2 023)	47 530	48 471	(2 101)	46 370

9.32 Zobowiązania podporządkowane

	Wartość nominalna (w mln)	Waluta	Oprocentowanie	Data emisji/Data wykupu	Wartość bilansowa 30 września 2021 (w mln zł)	Wartość bilansowa 31 grudnia 2020 (w mln zł)
Zobowiązania zaliczane do funduszy własnych PZU						
Obligacje podporządkowane PZU	2 250	PLN	WIBOR 6M + marża	30 czerwca 2017 / 29 lipca 2027	2 254	2 265
Zobowiązania zaliczane do funduszy własnych Pekao						
Obligacje serii A	1 250	PLN	WIBOR 6M + marża	30 października 2017 / 29 października 2027	1 259	1 254
Obligacje serii B	550	PLN	WIBOR 6M + marża	15 października 2018 / 16 października 2028	555	552
Obligacje serii C	200	PLN	WIBOR 6M + marża	15 października 2018 / 14 października 2033	202	201
Obligacje serii D	350	PLN	WIBOR 6M + marża	4 czerwca 2019 / 4 czerwca 2031	352	350
Obligacje serii D1	400	PLN	WIBOR 6M + marża	4 grudnia 2019 / 4 czerwca 2031	403	401
Zobowiązania zaliczane do funduszy własnych Alior Banku						
Obligacje serii F	322	PLN	WIBOR 6M+ marża	26 września 2014 / 26 września 2024	221	224
Obligacje serii G	193	PLN	WIBOR 6M + marża	31 marca 2015 / 31 marca 2021	-	195
Obligacje serii I oraz I1	183	PLN	WIBOR 6M+ marża	4 grudnia 2015 / 6 grudnia 2021	148	147
Obligacje serii K oraz K1	600	PLN	WIBOR 6M+ marża	20 października 2017 / 20 października 2025	608	604
Obligacje Meritum Bank serii B	67	PLN	WIBOR 6M+ marża	29 kwietnia 2013 / 29 kwietnia 2021	-	68
Obligacje serii EUR001	10	EUR	LIBOR 6M+ marża	4 lutego 2016 / 4 lutego 2022	47	47
Obligacje serii P1A	150	PLN	WIBOR 6M+ marża	27 kwietnia 2016 / 16 maja 2022	152	151
Obligacje serii P1B	70	PLN	WIBOR 6M+ marża	29 kwietnia 2016 / 16 maja 2024	71	70
Obligacje serii P2A	150	PLN	WIBOR 6M+ marża	14 grudnia 2017 / 29 grudnia 2025	151	150
Zobowiązania podporządkowane					6 423	6 679

Niższa wartość bilansowa zobowiązań podporządkowanych w stosunku do wartości nominalnej wynika z faktu, iż część wyemitowanych przez Alior Bank obligacji została objęta przez konsolidowane fundusze inwestycyjne.

9.33 Zobowiązania z tytułu własnych dłużnych papierów wartościowych

Zobowiązania z tytułu własnych dłużnych papierów wartościowych	30 września 2021	31 grudnia 2020
Obligacje	4 766	4 597
Certyfikaty depozytowe	638	1 611
Listy zastawne	1 247	1 324
Zobowiązania z tytułu własnych dłużnych papierów wartościowych, razem	6 651	7 532

9.34 Zobowiązania wobec banków

Zobowiązania wobec banków	30 września 2021	31 grudnia 2020
Depozyty bieżące	210	914
Depozyty jednodniowe	270	1 826
Depozyty terminowe	918	123
Kredyty otrzymane	6 151	6 439
Pozostałe zobowiązania	158	449
Zobowiązania wobec banków, razem	7 707	9 751

9.35 Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów

Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	30 września 2021	31 grudnia 2020
Depozyty bieżące	238 017	210 212
Depozyty terminowe	21 318	30 849
Pozostałe zobowiązania	1 052	914
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów, razem	260 387	241 975

9.36 Inne zobowiązania

Inne zobowiązania	30 września 2021	31 grudnia 2020
Zobowiązania wyceniane w wartości godziwej	1 062	1 389
Zobowiązania z tytułu pożyczek papierów wartościowych (krótka sprzedaż)	403	851
Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (<i>unit-linked</i>)	277	268
Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych	382	265
Zobowiązanie z tytułu rozliczenia nabycia akcji Tomma Diagnostyka Obrazowa Spółka Akcyjna	-	5
Koszty do zapłacenia	1 670	1 963
Zarachowane koszty prowizji agencyjnej	342	359
Zarachowane koszty wynagrodzeń	705	609
Zarachowane koszty reasekuracji	258	731
Pozostałe	365	264
Przychody pobierane z góry	502	395
Pozostałe zobowiązania	12 564	8 687
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	621	1 154
Zobowiązania z tytułu leasingu	1 008	1 064
Zobowiązania z tytułu transakcji na instrumentach finansowych	1 751	1 044
Zobowiązania wobec banków z tytułu dokumentów płatniczych rozliczanych w systemach rozliczeń międzybankowych	1 817	1 140
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	958	915
Zobowiązania z tytułu rozliczeń kart płatniczych	367	354
Rozrachunki publiczno-prawne	199	223
Zobowiązania z tytułu składek na rzecz BFG	616	514
Zobowiązania z tytułu reasekuracji	216	223
Oszacowane zobowiązania pozaubezpieczeniowe	149	143
Zobowiązania wobec pracowników	85	42
Oszacowane zwroty wynagrodzeń w związku z rezygnacją lub odstąpieniem klientów banków od ubezpieczeń zawieranych przy sprzedaży produktów kredytowych	18	30
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	462	611
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	257	355
Zobowiązanie z tytułu urlopów pracowniczych	174	156
Zobowiązania wobec budżetu inne niż z tytułu podatku dochodowego	130	116
Zobowiązania z tytułu darowizn	17	21
Zobowiązania Alior Banku z tytułu ubezpieczeń produktów bankowych oferowanych klientom banku	40	21
Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny	13	14
Zobowiązanie z tytułu zwrotu kosztów kredytu	95	88
Zobowiązania z tytułu likwidacji bezpośredniej	35	31
Zobowiązania wobec akcjonariuszy PZU z tytułu dywidend	3 025	3
Pozostałe	511	425
Inne zobowiązania, razem	15 798	12 434

9.37 Rezerwy

Zmiana stanu rezerw w okresie zakończonym 30 września 2021	Stan na początek okresu	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Inne zmiany	Stan na koniec okresu
Rezerwa na udzielone gwarancje i poręczenia	555	274	-	(328)	2	503
Rezerwa na odprawy emerytalne	323	22	(29)	-	-	316
Rezerwa na roszczenia sporne i potencjalne zobowiązania	80	25	(24)	(4)	3	80
Rezerwa na potencjalne zwroty kosztów kredytów	128	25	(69)	-	-	84
Rezerwa na ryzyko podatkowe	-	91	-	-	2	93
Rezerwa na ryzyko prawne dotyczące kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich	91	6	-	(1)	-	96
Rezerwa na kary nałożone przez UOKiK	39	-	-	-	-	39
Rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	93	120	(135)	(15)	-	63
Rezerwa na świadczenia pośmiertne	32	-	-	-	-	32
Pozostałe	37	9	(3)	(1)	-	42
Rezerwy, razem	1 378	572	(260)	(349)	7	1 348

Zmiana stanu rezerw w okresie zakończonym 31 grudnia 2020	Stan na początek okresu	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Inne zmiany	Stan na koniec okresu
Rezerwa na udzielone gwarancje i poręczenia	358	512	-	(318)	3	555
Rezerwa na odprawy emerytalne	319	42	(31)	(16)	9	323
Rezerwa na roszczenia sporne i potencjalne zobowiązania	80	27	(18)	(4)	(5)	80
Rezerwa na potencjalne zwroty kosztów kredytów	254	144	(270)	-	-	128
Rezerwa na ryzyko podatkowe	-	4	-	(89)	85	-
Rezerwa na ryzyko prawne dotyczące kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich	22	77	-	(8)	-	91
Rezerwa na kary nałożone przez UOKiK	85	11	-	(57)	-	39
Rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	34	144	(85)	-	-	93
Rezerwa na świadczenia pośmiertne	25	5	-	-	2	32
Pozostałe	34	21	(7)	(11)	-	37
Rezerwy, razem	1 211	987	(411)	(503)	94	1 378

Rezerwa na potencjalne zwroty kosztów kredytu

11 września 2019 roku opublikowano wyrok TSUE w sprawie C-383/18. Rozstrzygając sprawę, TSUE orzekł, że artykuł 16 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z 23 kwietnia 2008 roku w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG należy interpretować w ten sposób, że prawo konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu obejmuje wszystkie koszty, które zostały nałożone na konsumenta.

Na podstawie posiadanych interpretacji prawnych Grupa PZU zastosowała liniową formułę rozliczania się z kredytobiorcami z kosztów kredytu, która proporcjonalność odnosi do okresu pomiędzy rzeczywistą datą spłaty kredytu a datą spłaty określoną w umowie i nakazuje równy podział kosztu jednorazowego na poszczególne terminy płatności.

W przypadku przedpłat kredytów konsumenckich i hipotecznych dokonanych przed dniem wyroku TSUE Grupa PZU szacuje kwoty oczekiwanych wypłat zgodnie z MSR 37 i tworzy na ten cel rezerwę, która obciąża pozostałe koszty operacyjne.

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2021 roku zwiększenie rezerwy wyniosło 25 mln zł, natomiast wykorzystanie rezerwy wyniosło 69 mln zł, a jej wartość na 30 września 2021 roku – 84 mln zł (na 31 grudnia 2020 roku: 128 mln zł). Jej wysokość stanowi najlepszy możliwy szacunek oparty na danych historycznych dotyczących wcześniejszych spłat kredytów konsumenckich oraz na obserwowanej historycznej ilości wpływających reklamacji dotyczących proporcjonalnego zwrotu

pro wizji, w tym po orzeczeniu TSUE, jak również uwzględniający oczekiwania w zakresie trendów dotyczących poziomu przyszłych reklamacji. Oszacowanie rezerwy wymagało przyjęcia szeregu założeń eksperckich i wiąże się z istotną niepewnością wynikającą m.in. z trudnej do oszacowania zmienności obserwowanych trendów dotyczących liczby i kwot zgłaszanych reklamacji. Z tego względu kwota rezerwy będzie podlegała aktualizacji w kolejnych okresach w zależności od kształtowania się liczby reklamacji i kwot do zwrotu.

Rezerwa na ryzyko prawne dotyczące walutowych kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich

3 października 2019 roku TSUE wydał orzeczenie w sprawie skutków ewentualnej abuzywności postanowień indywidualnej umowy kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego udzielonego przez jeden z banków. TSUE dokonał wykładni przepisów dyrektywy Rady 93/13/EW z 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich na kanwie umowy kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego. TSUE wskazał skutki uznania ewentualnej abuzywności klauzul przeliczeniowych przez sąd krajowy, nie badając jednocześnie w ogóle ewentualnej abuzywności postanowień umownych. TSUE nie przesądził, że w przypadku ustalenia przez sąd krajowy ewentualnej abuzywności automatycznie nastąpić powinno ustalenie przez sąd nieważności całej umowy. Ocena w tym zakresie pozostaje do rozstrzygnięcia przez sąd krajowy, przy czym TSUE nie wykluczył możliwości uzupełnienia luki powstałej w wyniku abuzywności klauzul przeliczeniowych za pomocą krajowych przepisów dyspozytywnych.

Orzeczenie TSUE stanowi ogólne wytyczne dla polskich sądów powszechnych. Ostateczne rozstrzygnięcia podejmowane przez polskie sądy będą dokonywane na podstawie przepisów UE interpretowanych zgodnie z wyrokiem TSUE, mając na uwadze przepisy prawa krajowego i analizę indywidualnych okoliczności każdej sprawy. Jednocześnie trudno nadal mówić o ukształtowanej linii orzeczniczej w sprawach kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich, co potwierdzają często wzajemnie wykluczające się orzeczenia sądów powszechnych, a także służące rozwiązaniu wątpliwości sądów zapytania prawne do TSUE i Sądu Najwyższego. Należy szczególnie zwrócić uwagę na wniosek zgłoszony 29 stycznia 2021 roku przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego do pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego w kwestii rozstrzygnięcia zagadnień prawnych związanych z walutowymi kredytami hipotecznymi we frankach szwajcarskich, odnoszących się w szczególności do następujących aspektów:

- czy postanowienia abuzywne odnoszące się do sposobu określania kursu waluty w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego mogą być zastąpione przez przepisy prawa cywilnego, bądź zwyczajowego;
- czy w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu denominowanego umowa może wiązać strony w pozostałym zakresie;
- czy w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu umowa może wiązać strony w pozostałym zakresie;
- czy w sytuacji unieważnienia umowy kredytowej zastosowanie znajdzie teoria salda czy teoria dwóch kondykcji;
- co jest momentem określającym rozpoczęcie biegu terminu przedawnienia w przypadku, gdy bank występuje z roszczeniem względem kredytobiorcy o zwrot wypłaconego kredytu;
- czy możliwe jest otrzymanie przez banki i kredytobiorców wynagrodzenia za korzystanie ze środków.

W ocenie Grupy PZU, orzeczenie Sądu Najwyższego w powyższych kwestiach może mieć istotny wpływ na dalsze kształtowanie się linii orzecznictwa sądowego w tym zakresie.

W grudniu 2020 roku Przewodniczący KNF przedstawił propozycję rozwiązania kwestii kredytów frankowych. Zgodnie z tą propozycją banki miałyby zaoferować klientom ugody, zgodnie z którymi kredyt byłby rozliczany w taki sposób, jakby od początku był udzielony w PLN. Oprocentowanie kredytu byłoby uzależnione od stopy WIBOR oraz marży odpowiadającej poziomom marż w PLN oferowanym na rynku w okresie udzielenia kredytu. Spłaty dokonywane historycznie przez kredytobiorcę byłyby zaliczane na poczet spłaty odsetek i kapitału takiego teoretycznego kredytu w PLN, a jego pozostały do spłaty kapitał na dzień zawarcia ugody byłby dalej spłacany przez kredytobiorcę.

Na 30 września 2021 roku przeciwko Grupie PZU toczyło się 1 337 indywidualnych spraw sądowych dotyczących walutowych kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich, które zostały udzielone w latach ubiegłych o łącznej wartości przedmiotu sporu w kwocie 378 mln zł (na 31 grudnia 2020 roku: 592 sprawy, o wartości przedmiotu sporu 160 mln zł). Główna przyczyna sporu wskazywana przez powodów dotyczy kwestionowania zapisów umowy kredytu w zakresie stosowania przez Grupę PZU kursów przeliczeniowych i skutkuje roszczeniami dotyczącymi orzeczenia częściowej lub całkowitej nieważności umów

kredytowych. W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2021 roku Grupa PZU w sprawach z powództwa kredytobiorców otrzymała 52 niekorzystne wyroki sądowe, w tym 6 wyroków mających charakter prawomocny oraz 8 korzystnych wyroków sądowych, w tym 1 wyrok prawomocny, mocą którego sąd umorzył powództwo o ustalenie nieważności umowy kredytu i oddalił powództwo o zapłatę (w 2020 roku: 36 niekorzystnych wyroków sądowych, w tym 3 wyroki mające charakter prawomocny, stwierdzające nieważność umowy kredytu oraz 13 korzystnych wyroków sądowych, w tym 2 wyroki prawomocne oddalające powództwo o ustalenie nieważności umowy kredytu oraz powództwo o zapłatę w związku z nieważnością umowy kredytu).

Na 30 września 2021 roku poziom rezerwy na ryzyko prawne związane z umowami kredytów hipotecznych walutowych we franku szwajcarskim wynosił 488 mln zł (na 31 grudnia 2020 roku: 436 mln zł).

Powyższa kwota obejmuje rezerwę na indywidualne istniejące sprawy sądowe, których stroną jest Grupa PZU oraz rezerwę portfelową na pozostałe umowy walutowych kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich, które są obciążone ryzykiem prawnym związanym z charakterem tych umów.

Grupa PZU uznaje, że ryzyko prawne ma wpływ na oczekiwane przepływy pieniężne z ekspozycji kredytowej, a kwota rezerwy jest różnicą pomiędzy oczekiwanymi przepływami pieniężnymi z danej ekspozycji, a przepływami kontraktowymi w rozumieniu MSSF 9.

W związku z powyższym, w odniesieniu do ekspozycji walutowych kredytów hipotecznych we franku szwajcarskim niespłaconych na 30 września 2021 roku przyjęto podejście, iż kwota rezerwy (obejmująca pozwy istniejące i możliwe przyszłe) ujmowana jest w „Odpisach aktualizujących wartość należności od klientów z tytułu kredytów” (w korespondencji z pozycją „Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych”) do wysokości kwoty ekspozycji kredytowej. Grupa PZU uznaje, że w odniesieniu do portfela kredytów we frankach szwajcarskich nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego od daty początkowego ujęcia i klasyfikuje te kredyty do Koszyka 2.

W przypadku części rezerwy dotyczącej spłaconych walutowych kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich (obejmujących pozwy istniejące i możliwe przyszłe), bądź gdy kwota rezerwy przekracza wartość bilansową netto ekspozycji kredytowej, kwota rezerwy jest ujmowana jako „Rezerwy” (w korespondencji z „Pozostałymi kosztami operacyjnymi”).

Podsumowanie ujęcia rezerwy na ryzyko prawne dotyczące walutowych kredytów hipotecznych w CHF w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz rachunku zysków i strat przedstawiają kolejne tabele.

Pozycje skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej	30 września 2021	31 grudnia 2020
Odpisy aktualizujące wartość należności od klientów z tytułu kredytów	392	345
rezerwa indywidualna	143	65
rezerwa portfelowa	249	280
Inne rezerwy	96	91
rezerwa indywidualna	25	11
rezerwa portfelowa	71	80
Razem	488	436

Pozycje skonsolidowanego rachunku zysków i strat	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	(42)	(47)	(25)	(37)
Pozostałe koszty operacyjne	(8)	(5)	(5)	(9)
Razem	(50)	(52)	(30)	(46)

Zasady oszacowania tych rezerw na 30 września 2021 roku, w tym parametry przyjęte w poszczególnych scenariuszach, były spójne z zasadami stosowanymi na 31 grudnia 2020 roku i zostały opisane szczegółowo w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2020.

Biorąc pod uwagę krótką historię danych dotyczących skali pozwów (w szczególności w zakresie wyroków prawomocnych), istotny poziom skomplikowania różnego rodzaju aspektów prawnych, które mogą wystąpić w odniesieniu do tych umów

kredytowych, a w rezultacie nieukształtowany kierunek możliwych rozstrzygnięć sądowych, szacunki dotyczące powyższej rezerwy wymagały przyjęcia przez Grupę PZU wielu eksperckich założeń w oparciu o profesjonalny osąd.

Kolejne orzeczenia, a przede wszystkim oczekiwana uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego i możliwe rozwiązania sektorowe, które będą się pojawiać na rynku polskim w odniesieniu do walutowych kredytów hipotecznych we franku szwajcarskim mogą mieć wpływ na kwotę rezerwy ustaloną przez Grupę PZU i powodować konieczność zmiany poszczególnych założeń przyjętych w wyliczeniach. W związku z tą niepewnością możliwe jest, że kwota rezerwy ulegnie zmianie w przyszłości.

Grupa PZU przeprowadziła analizę wrażliwości w odniesieniu do istotnych założeń wyliczenia rezerwy, gdzie zmiana poziomu poszczególnych parametrów miałyby następujący wpływ na kwotę rezerwy na ryzyko prawne walutowych kredytów hipotecznych w CHF.

Parametr	Scenariusz	Wpływ na poziom rezerwy
Liczba pozwów	+20%	62
	-20%	(62)
Prawdopodobieństwo przegranej	+10 p.p. (nie więcej niż 100%)	24
	-10 p.p.	(37)
Prawdopodobieństwo scenariusza unieważnienia umowy	+10 p.p. (nie więcej niż 100%)	16
	-10 p.p.	(28)

Rezerwa na udzielone gwarancje i poręczenia

Pozycja zawiera rezerwy tworzone przez banki na potencjalne utraty korzyści ekonomicznych wynikających z ekspozycji pozabilansowych (np. udzielonych gwarancji lub ekspozycji kredytowych).

Rezerwa na kary nałożone przez UOKiK

Kwota 28 mln zł dotyczy kary zwróconej przez UOKiK do Pekao. Ze względu na potencjalne ryzyko wypływu środków w związku z tą sprawą, Grupa PZU utrzymuje rezerwę z tego tytułu.

Kwota 11 mln zł dotyczy kary nałożonej przez Prezesa UOKiK w wyniku decyzji, w której uznał on, że postanowienie stosowane przez Pekao w aneksach do umów, dotyczące zasad ustalania kursów walut obcych stanowi niedozwolone postanowienie umowne. Pekao złożył odwołanie od decyzji Prezesa UOKiK do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i otrzymał odpowiedź Prezesa UOKiK, w którym wniósł on o oddalenie odwołania w całości.

Rezerwa na ryzyko podatkowe

PZU Finance AB, spółka zależna od PZU, w latach 2014-2015 wyemitowała 5-letnie obligacje w kwocie nominalnej 850 mln EUR, które zapadły w lipcu 2019 roku. Wpływy z emisji zostały przekazane do PZU w formie dwóch pożyczek na łączną kwotę 850 mln EUR. Płatności z tytułu pożyczek były dopasowane do płatności z tytułu obligacji pod względem terminu płatności oraz kwoty. PZU spłacił pożyczki wobec PZU Finance AB 28 czerwca 2019 roku.

W 2018 roku, w związku z wątpliwościami dotyczącymi opodatkowania na podstawie ustawy Swedish Conversion Act (2000:46) różnic kursowych w sytuacji, gdzie walutą sprawozdawczą jest euro, PZU Finance AB wystąpiła o indywidualną interpretację do Szwedzkiej Rady ds. Interpretacji Podatkowych (Skatterättsnämnden). 13 marca 2019 roku PZU Finance AB otrzymała interpretację, zgodnie z którą różnice kursowe z tytułu spłaty pożyczki powinny zostać opodatkowane, natomiast różnice kursowe z tytułu spłaty obligacji – nie podlegają opodatkowaniu. W ocenie Grupy PZU interpretacja Rady oznaczałaby stosowanie na terytorium Szwecji odmiennego podejścia wobec spółek raportujących w euro w porównaniu do spółek raportujących w koronach szwedzkich, co byłoby niezgodne z założeniami do ww. ustawy oraz byłoby sprzeczne z art. 63 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) dotyczącym konieczności zapewnienia swobodnego przepływu kapitału w UE lub art. 49 i 54 TFUE dotyczącymi swobody przedsiębiorczości.

3 kwietnia 2019 PZU Finance AB zaskarżyła indywidualną interpretację podatkową Szwedzkiej Rady ds. Interpretacji Podatkowych do Naczelny Sąd Administracyjny (Högsta förvaltningsdomstolen). 4 maja 2020 roku Naczelny Sąd

Administracyjny uchylił indywidualną interpretację i odrzucił wniosek PZU Finance AB uznając, że nie wykazano dostatecznych podstaw do wydania indywidualnej interpretacji podatkowej, w związku z czym interpretacja nie powinna zostać wydana.

Jednocześnie, 27 sierpnia 2020 roku PZU Finance AB złożyła zeznanie podatkowe w ramach postępowania wyjaśniającego za rok 2019 („disclosure procedure”), zgodnie z którym przedstawiła sytuację opisaną powyżej oraz przyjęła do kalkulacji zobowiązania podatkowe, iż różnice kursowe z tytułu spłaty obligacji stanowią koszt uzyskania przychodu. 22 grudnia 2020 roku PZU Finance AB otrzymała decyzję podatkową z urzędu skarbowego potwierdzającą poprawność wyliczenia podatku. Decyzja nie była ostateczna. Z uwagi na realizację zadań dla jakich spółka została powołana, Walne Zgromadzenie 4 maja 2021 roku podjęło decyzję o rozpoczęciu procedury likwidacyjnej spółki PZU Finance AB. 23 czerwca 2021 PZU Finance AB otrzymała wstępną decyzję dotyczącą korekty rozliczenia podatkowego za rok 2019. PZU Finance AB po otrzymaniu ostatecznej decyzji będzie mogła rozpocząć ścieżkę sądową w Szwecji od I instancji w sądzie administracyjnym. W związku z niepewnością co do rozstrzygnięcia kwestii podatkowej Grupa PZU rozpoznała rezerwę na ryzyka podatkowe, której wysokość na 30 września 2021 roku wynosiła 93 mln zł (na 31 grudnia 2020 roku wykazywaną jako zobowiązanie warunkowe w wysokości 92 mln zł), odpowiadającej skutkowi podatkowemu wynikającemu z pomniejszenia kosztów podatkowych o całość salda kwestionowanych różnic kursowych zrealizowanych przy wykupie wyemitowanych obligacji przez PZU Finance AB.

Rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji

Zarząd Pekao poinformował, że 3 marca 2021 roku, zgodnie z postanowieniami ustawy o zasadach rozwiązywania stosunków pracy, podjął uchwałę o zamiarze przeprowadzenia zwolnień grupowych i rozpoczęciu procedury konsultacji w sprawie zwolnień grupowych.

Zamiarem Zarządu Pekao było rozwiązanie umowy o pracę z maksymalnie 1 110 pracownikami oraz zmiana warunków zatrudnienia maksymalnie 1 250 pracownikom w okresie od 24 marca 2021 roku do 30 czerwca 2021 roku.

Całość kosztów związanych z rozwiązaniem umów o pracę i zmianą warunków zatrudnienia pracowników Pekao w ramach zwolnień grupowych oszacowano na 120 mln zł i w tej wysokości utworzono rezerwę restrukturyzacyjną.

9.38 Informacja dodatkowa do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych

Zmiana stanu zobowiązań wynikająca z działalności finansowej w okresie zakończonym 30 września 2021	Stan na początek okresu	Zmiany wynikające z przepływów pieniężnych	Naliczenia i płatności odsetkowe oraz rozliczenia dyskonta i premii	Różnice kursowe	Inne zmiany	Stan na koniec okresu
Kredyty otrzymane	6 439	(300)	-	3	9	6 151
Zobowiązania z tytułu dłużnych papierów wartościowych	7 532	(905)	10	27	(13)	6 651
Obligacje	4 597	144	4	26	(5)	4 766
Certyfikaty depozytowe	1 611	(977)	7	-	(3)	638
Listy zastawne	1 324	(72)	(1)	1	(5)	1 247
Zobowiązania podporządkowane	6 679	(341)	85	-	-	6 423
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	1 154	(533)	-	-	-	621
Zobowiązania z tytułu leasingu	1 064	(221)	20	-	145	1 008
Razem	22 868	(2 300)	115	30	141	20 854

Zmiana stanu zobowiązań wynikająca z działalności finansowej w okresie zakończonym 31 grudnia 2020	Stan na początek okresu	Zmiany wynikające z przepływów pieniężnych	Naliczenia i płatności odsetkowe oraz rozliczenia dyskonta i premii	Różnice kursowe	Inne zmiany	Stan na koniec okresu
Kredyty otrzymane	5 427	716	-	296	-	6 439
Zobowiązania z tytułu dłużnych papierów wartościowych	9 273	(1 816)	67	19	(11)	7 532
Obligacje	3 976	583	40	(1)	(1)	4 597
Certyfikaty depozytowe	3 940	(2 355)	27	1	(2)	1 611
Listy zastawne	1 357	(44)	-	19	(8)	1 324
Zobowiązania podporządkowane	6 700	(162)	138	3	-	6 679
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	599	556	5	-	(6)	1 154
Zobowiązania z tytułu leasingu	1 066	(275)	37	-	236	1 064
Razem	23 065	(981)	247	318	219	22 868

W tabeli poniżej zaprezentowano objaśnienie różnic pomiędzy zmianami stanu pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami stanu tych pozycji wykazywanymi w działalności operacyjnej rachunku przepływów pieniężnych.

Pozycja skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych	Zmiany wynikające z zmian bilansowych ¹⁾	Zmiany wynikające z połączenia jednostek	Razem
Zmiana stanu należności od klientów z tytułu kredytów	(16 120)	12 061	(4 059)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu depozytów	16 809	(13 701)	3 108
Zmiana stanu należności	(53)	228	175
Zmiana stanu zobowiązań	662	(344)	318

¹⁾ w tym m.in. zmiany wynikające ze zmian odpisów na oczekiwane straty kredytowe, odpisów z tytułu utraty wartości oraz różnic kursowych.

10. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań i zobowiązań warunkowych

Tabela prezentuje wartość bilansową zabezpieczenia wg rodzaju zabezpieczanego zobowiązania.

Aktywa finansowe zastawione jako zabezpieczenie zobowiązań i zobowiązań warunkowych	30 września 2021	31 grudnia 2020
Wartość bilansowa aktywów finansowych zastawionych jako zabezpieczenie zobowiązań	11 022	11 671
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	618	1 154
Pokrycie Funduszu ochrony środków gwarantowanych na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	951	980
Pokrycie zobowiązań do zapłaty na fundusz gwarancyjny na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	255	216
Pokrycie zobowiązań do zapłaty na fundusz przymusowej restrukturyzacji (BFG)	430	391
Kredyt lombardowy i techniczny	5 887	5 852
Inne kredyty	477	699
Emisja hipotecznych listów zastawnych	1 738	1 838
Pokrycie Funduszu Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Giełdowych na rzecz Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych	34	43
Transakcje pochodne	592	456
Blokada aktywów w związku z umową technicznego limitu kredytowego w Izbie Rozliczeniowej	40	42
Wartość bilansowa aktywów finansowych zastawionych jako zabezpieczenie zobowiązań warunkowych	-	-
Aktywa finansowe zastawione jako zabezpieczenie zobowiązań i zobowiązań warunkowych, razem	11 022	11 671

11. Aktywa i zobowiązania warunkowe

Aktywa i zobowiązania warunkowe	30 września 2021	31 grudnia 2020
Aktywa warunkowe, w tym:	6	7
- otrzymane gwarancje i poręczenia	6	7
Zobowiązania warunkowe	67 953	65 785
- z tytułu limitów odnawialnych w rachunkach ROR oraz kart kredytowych	4 933	4 830
- z tytułu kredytów i pożyczek w transzach	39 802	39 733
- udzielone poręczenia i gwarancje	9 311	9 826
- roszczenia ubezpieczeniowe sporne	849	771
- inne roszczenia sporne	190	222
- pozostałe, w tym:	12 868	10 403
- gwarantowanie emisji papierów wartościowych	5 141	4 339
- faktoring	5 816	4 136
- limit intra – day	424	425
- akredytywy i promesy	1 339	1 231
- pozostałe	148	272

Udzielenie przez PZU lub jednostki zależne poręczeń kredytu lub pożyczki lub udzielenie gwarancji

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2021 roku, jak i w 2020 roku ani PZU, ani jednostki zależne nie udzieliły poręczeń kredytu lub pożyczki, ani nie udzieliły gwarancji – łącznie jednemu podmiotowi lub jednostce zależnej od tego podmiotu – dla których łączna wartość istniejących poręczeń lub gwarancji byłaby istotna, za wyjątkiem kwestii opisanej poniżej.

2 listopada 2020 roku PZU zawarł z Alior Bankiem Aneks nr 1 do Umowy zlecenia o okresowe udzielanie gwarancji ochrony kredytowej nieruchomości. Dodatkowo PZU zawarł Aneks nr 1 do Umowy ramowej zlecenia o okresowe udzielanie kontrgwarancji. Szczegółowe informacje na ten temat zaprezentowano w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2020.

12. Komentarz do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Składki przypisane brutto w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2021 roku wyniosły 18 250 mln zł wobec 17 291 mln zł w analogicznym okresie roku poprzedniego (+5,5%). Wzrost sprzedaży dotyczył przede wszystkim:

- ubezpieczeń pozakomunikacyjnych, w tym ubezpieczeń od ognia i innych szkód rzeczowych w segmencie klienta korporacyjnego w konsekwencji wznowienia długoterminowej umowy o wysokiej wartości, ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej ogólnej jako efekt zawarcia kilku umów o wysokiej wartości jednostkowej;
- ubezpieczeń OC pozostałych oraz NNW i pozostałych w segmencie klienta masowego w tym głównie ubezpieczeń wypadku w rezultacie rozwoju sprzedaży we współpracy z bankami Grupy do kredytów hipotecznych i pożyczek gotówkowych; ubezpieczeń komunikacyjnych w konsekwencji wzrostu liczby ubezpieczeń Auto Casco przy jednoczesnym wzroście średniej ceny;
- przypisu składki w segmencie ubezpieczeń indywidualnych w tym produktów unit-linked oraz ochronnych oferowanych we współpracy z bankami, a także produktów ochronnych o charakterze kapitałowym i terminowym oferowanych w kanałach własnych;
- portfela grupowych produktów zdrowotnych zawieranych w formie grupowej lub kontynuowanej;
- w spółkach bałtyckich ubezpieczeń zdrowotnych oraz ubezpieczeń majątkowych;

Wzrosty zostały częściowo zniwelowane niższą składką w:

- grupowych ubezpieczeniach NNW w segmencie klienta masowego – w analogicznym okresie 2020 roku objęcie ochroną ubezpieczeniową lekarzy i personelu medycznego na wypadek zakażenia COVID-19;

- obowiązkowych ubezpieczeniach budynków w gospodarstwie rolnym w segmencie klienta masowego wynikający z wysokiej konkurencyjności rynku oraz naturalnej erozji portfela (malejąca liczba gospodarstw);
- produktach grupowych ochronnych w wyniku zwiększonej liczby odejść grup ubezpieczonych (zakładów pracy).

Dochody z działalności lokacyjnej łącznie z kosztami odsetkowymi w III kwartałach 2021 roku oraz III kwartałach 2020 roku wyniosły odpowiednio 6 790 mln zł oraz 5 269 mln zł. Odnotowano wzrost dochodów z lokat wygenerowanych zarówno na działalności bankowej, jak i z wyłączeniem działalności bankowej. W ramach działalności bankowej wzrost wyniku spowodowany był w szczególności niższymi kosztami ryzyka w związku z zawiązaniem dodatkowych rezerw na oczekiwane straty kredytowe. Równocześnie przychody odsetkowe obu banków spadły r/r w wyniku obniżki stóp procentowych.

Dochody z działalności inwestycyjnej, z wyłączeniem działalności bankowej¹, były wyższe niż w III kwartałach 2020 roku głównie na skutek wzrostu wyceny akcji spółki z branży logistycznej w efekcie wejścia na giełdę oraz wysokiego wyniku portfela Private Equity. Jednocześnie zanotowano niższy wynik na instrumentach dłużnych głównie wskutek ujemnego wpływu zmian rentowności oraz różnic kursowych, jak również niższy wynik portfela nieruchomości przede wszystkim ze względu na brak realizacji projektów deweloperskich w portfelu nieruchomości komercyjnych wobec silnych wzrostów wyceny w analogicznym okresie ubiegłego roku.

Odszkodowania i świadczenia netto (z uwzględnieniem zmiany stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych) osiągnęły wartość 11 964 mln zł i ukształtowały się na poziomie o 5,4% wyższym w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego. Na wzrost kategorii odszkodowań i świadczeń netto wpłynęły:

- w ubezpieczeniach na życie wzrost świadczeń z tytułu śmierci ubezpieczonych i współubezpieczonych w 2021 roku, co jest skorelowane z częstością tych zdarzeń w całej populacji zgodnie z danymi GUS;
- wyższe świadczenia na dodatkach związane z leczeniem szpitalnym i operacjami chirurgicznymi oraz trwałym inwalidztwem i uszczerbkiem w ubezpieczeniach grupowych i kontynuowanych, co wynikało z wyjątkowo niskich świadczeń w zeszłym roku w związku z niższą aktywnością związaną z początkiem pandemii;
- wzrost szkodowości w ubezpieczeniach komunikacyjnych będący wypadkową wyższej częstości szkód (stopniowy powrót do naturalnych przebiegów szkodowych po okresie pandemii) w segmencie ubezpieczeń masowych oraz wyższej średniej wypłaty oraz deprecjacji PLN wobec EUR w szkodach walutowych w segmencie ubezpieczeń korporacyjnych.

Jednocześnie odnotowano spadek szkodowości w ubezpieczeniach pozakomunikacyjnych w tym:

- w segmencie klienta masowego - wskutek niższego niż przed rokiem poziomu szkód powodowanych przez zjawiska atmosferyczne, w tym opadów deszczu i gradu;
- w segmencie klienta korporacyjnego w konsekwencji poprawy wskaźnika szkodowości w grupie ubezpieczeń szkód powodowanych żywiołami oraz ubezpieczeniach różnych ryzyk finansowych i gwarancji (w analogicznym okresie 2020 roku kilka zdarzeń o wysokiej wartości jednostkowej)

Koszty akwizycji w III kwartałach 2021 roku wzrosły o 32 mln zł w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego. Wzrost ten był w szczególności efektem zmiany mix-u produktów i kanałów sprzedaży.

Koszty administracyjne Grupy PZU w III kwartałach 2021 roku ukształtowały się na poziomie 5 141 mln zł względem 4 930 mln zł w analogicznym okresie 2020 roku, czyli były o 211 mln zł wyższe w relacji do poprzedniego roku.

Koszty administracyjne segmentu działalności bankowej (bez uwzględnienia korekt z tytułu wyceny aktywów i zobowiązań do wartości godziwej) wzrosły o 195 mln zł (5,4%), w tym w Banku Pekao, głównie w związku z kosztami integracji wynikającymi z przejścia wydzielonej części Idea Banku, odbudową zmiennych kosztów wynagrodzeń oraz rosnącą amortyzacją co jest związane z inwestycjami w transformację Banku. Jednocześnie koszty administracyjne w segmentach działalności ubezpieczeniowej w Polsce ukształtowały się na poziomie o 9 mln zł wyższym od roku ubiegłego. Ich zmiana wynikała w znacznej mierze z rosnących kosztów osobowych w wyniku presji płacowej, intensyfikacji kampanii marketingowych oraz wyższych kosztów utrzymania nieruchomości w wyniku indeksacji cen najmu i mediów.

¹ Działalność bankowa: dane Pekao i Alior Banku

W III kwartałach 2021 roku saldo pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych było ujemne i wynosiło 1 901 mln zł wobec także ujemnego w 2020 roku na poziomie 3 444 mln zł. Wpływ na zmianę poziomu tego wyniku miały następujące czynniki:

- w analogicznym okresie ubiegłego roku efekty jednorazowe: odpis z tytułu utraty wartości firmy powstałej w wyniku nabycia Alior Banku – w wysokości 746 mln zł i Banku Pekao – w wysokości 555 mln zł, oraz odpis aktywów powstałych w wyniku nabycia Alior Banku (tj. znaku towarowego i relacji z klientami) w kwocie 161 mln zł;
- niższy poziom opłat na BFG – spadek z 473 mln zł w III kwartałach 2020 roku do poziomu 351 mln zł w 2021 roku;
- podatek od instytucji finansowych – obciążenie Grupy PZU (łącznie na działalności ubezpieczeniowej oraz bankowej) tym podatkiem w III kwartałach 2021 roku wyniosło 960 mln zł wobec 901 mln zł w analogicznym okresie ubiegłego roku. Wyższe obciążenie dotyczyło w szczególności działalności bankowej i wynikało ze wzrostu aktywów będących podstawą opodatkowania (stawka podatku bankowego nie uległa zmianie);
- zawiązanie rezerwy w wysokości 91 mln zł w związku z ryzykiem podatkowym w PZU Finance AB;
- rozwiązanie w analogicznym okresie ubiegłego roku rezerwy w wysokości 57 mln zł na karę nałożoną na PZU decyzją prezesa UOKiK z 30 grudnia 2011 roku.

Zysk z działalności operacyjnej w III kwartałach 2021 roku osiągnął wartość 5 253 mln zł i był wyższy o 2 575 mln zł (+96,2%) w stosunku do wyniku za analogiczny okres roku poprzedniego. Zmiana ta była spowodowana w szczególności przez:

- wyższe wyniki w segmencie działalności bankowej (+2 959 mln zł), w III kwartałach 2020 roku jednorazowe efekty odpisu z tytułu utraty wartości firmy powstałej w wyniku nabycia Alior Banku (746 mln zł) i Pekao (555 mln zł), odpis aktywów powstałych w wyniku nabycia Alior Banku (tj. znaku towarowego i relacji z klientami) w kwocie 161 mln zł, oraz niższe niż przed rokiem koszty ryzyka związane z zawiązaniem dodatkowych rezerw na oczekiwane straty kredytowe;
- wzrost dochodu na działalności inwestycyjnej w wyniku wzrostu wyceny akcji spółki z branży logistycznej - wejście spółki na giełdę;
- nieznacznie niższy wynik na ubezpieczeniach indywidualnych (-3 mln zł) przy rosnącym portfelu produktów bankowych inwestycyjnych i wyższym poziomie kosztów działalności ubezpieczeniowej;
- spadek rentowności w ubezpieczeniach grupowych i indywidualnie kontynuowanych (-619 mln zł) jako efekt wzrostu szkodowości z tytułu zgonów ubezpieczonych i współubezpieczonych w grupowym portfelu ochronnym oraz w ubezpieczeniach kontynuowanych;
- niższa rentowność w segmencie ubezpieczeń masowych (-276 mln zł) – wpływ spadku składki zarobionej netto, szczególnie odczuwalny na portfelu ubezpieczeń OC komunikacyjnych, przy wyrównanym poziomie kosztu szkód;
- wyższy wynik na ubezpieczeniach w segmencie klienta korporacyjnego (17 mln zł), będący wypadkową niższej szkodowości portfela ubezpieczeń pozakomunikacyjnych, przy jednoczesnym spadku rentowności ubezpieczeń komunikacyjnych.

Zysk netto wzrósł w stosunku do III kwartałów 2020 roku o 2 336 mln zł (+149,9%) do poziomu 3 894 mln zł. Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej wyniósł 2 430 mln zł wobec 1 191 mln zł w 2020 roku (wzrost o 104,0%).

Skonsolidowane kapitały własne według MSSF na 30 września 2021 roku wynosiły 41 715 mln zł wobec 42 159 mln zł na 30 września 2020 roku. Spadek dotyczył kapitałów przypadających udziałowcom jednostki dominującej. Wskaźnik rentowności kapitałów własnych przypadający jednostce dominującej (ROE²) za okres od 1 stycznia 2021 roku do 30 września 2021 roku wyniósł 17,9% i był wyższy o 8,6 p.p. względem analogicznego okresu roku ubiegłego. W stosunku do skonsolidowanych kapitałów własnych wg stanu na 31 grudnia 2020 roku kapitały spadły o 1 688 mln zł. Wartość udziałów niekontrolujących spadła w porównaniu z końcem ubiegłego roku o 351 mln zł do poziomu 24 275 mln zł, a ich zmiana stanowiła wypadkową spadku wyceny instrumentów dłużnych oraz zabezpieczających przepływy pieniężne wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, dywidendy Pekao przypadającej akcjonariuszom niekontrolującym w kwocie 674 mln zł oraz zysku przypisanego akcjonariuszom niekontrolującym w wysokości 1 464 mln zł (wypracowanego przez Alior Bank i Bank Pekao). Kapitały przypadające udziałowcom jednostki dominującej spadły o 1 337 mln zł względem poprzedniego roku – efekt podziału

² Wskaźnik uroczniony, stosowany jako Alternatywne Pomiar Wyników (APM) w rozumieniu Wytycznych ESMA dotyczących Alternatywnych Pomiarów Wyników (ESMA 2015/1415).

zysku PZU, w tym przeznaczenia na wypłatę dywidendy 3 022 mln zł, spadku wyceny instrumentów dłużnych oraz zabezpieczających przepływy pieniężne wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody częściowo skompensowane wypracowanym w III kwartałach 2021 roku wynikiem netto przypisanym jednostce dominującej w wysokości 2 430 mln zł.

Suma kapitałów i zobowiązań na dzień 30 września 2021 roku wzrosła w porównaniu do 31 grudnia 2020 roku o 17 459 mln zł do poziomu 396 433 mln zł. Wzrost dotyczył głównie pozycji zobowiązań wobec klientów z tytułu depozytów (+18 412 mln zł).

Portfel lokat (inwestycyjne aktywa finansowe, nieruchomości inwestycyjne i pochodne instrumenty finansowe) na 30 września 2021 roku wynosił łącznie 149 743 mln zł i był niższy o 11 mln zł w porównaniu do stanu na koniec ubiegłego roku. Spadek wartości lokat dotyczył działalności bankowej w tym portfela dłużnych rządowych papierów wartościowych w Banku Pekao. Z wyłączeniem banków portfel lokat wzrósł w związku z wypracowanym wynikiem inwestycyjnym, jak również napływem środków ze składki w związku z rozwojem biznesu. Należności z tytułu kredytów na 30 września 2021 roku wyniosły 212 004 mln zł, wobec 197 288 mln zł na 31 grudnia 2020 roku.

Największy składnik pasywów na 30 września 2021 roku stanowiły zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów. Wzrost ich salda o 18 412 mln zł do poziomu 260 387 mln zł dotyczył depozytów bieżących klientów. Równocześnie odnotowano spadek depozytów terminowych.

Wartość rezerw techniczno – ubezpieczeniowych na koniec III kwartałów 2021 roku wyniosła 49 553 mln zł i stanowiła 12,5% sumy pasywów. W porównaniu do 31 grudnia 2020 roku stan rezerw wzrósł o 1 082 mln zł. Zmiana związana była głównie ze wzrostem rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia w ubezpieczeniach majątkowych i pozostałych osobowych w tym głównie w grupie ubezpieczeń majątkowych i pozostałych OC, a w ubezpieczeniach na życie wzrost rezerw związany z rozwojem biznesu w produktach bankowych ochronnych.

13. Zarządzanie kapitałem własnym

25 marca 2021 roku Rada Nadzorcza PZU podjęła uchwałę w sprawie zatwierdzenia polityki kapitałowej i dywidendowej Grupy PZU na lata 2021 – 2024 („Polityka”).

Zgodnie z Polityką Grupa PZU dąży do:

- efektywnego zarządzania kapitałem poprzez optymalizację wykorzystania kapitału z perspektywy Grupy PZU;
- maksymalizacji stopy zwrotu z kapitału dla akcjonariuszy podmiotu dominującego w szczególności przy zachowaniu poziomu bezpieczeństwa i utrzymaniu zasobów kapitałowych na cele strategicznego rozwoju poprzez organiczny wzrost oraz akwizycje;
- zapewnienia wystarczających środków finansowych na pokrycie zobowiązań Grupy PZU wobec klientów.

Polityka zarządzania kapitałem opiera się na następujących zasadach:

- zarządzanie kapitałem (w tym kapitałem nadwyżkowym) Grupy PZU na poziomie PZU;
- utrzymanie docelowych współczynników wypłacalności na poziomie 200% dla Grupy PZU, PZU oraz PZU Życie (wg. Wypłacalność II);
- utrzymanie wskaźnika dźwigni finansowej Grupy PZU na poziomie nie wyższym niż 25%;
- zapewnienie środków na rozwój i akwizycje;
- utrzymanie nadwyżki funduszy własnych konglomeratu finansowego ponad wymogi z tytułu adekwatności kapitałowej konglomeratu finansowego;
- brak emisji akcji przez PZU w okresie obowiązywania Polityki.

Zakłada się możliwość wystąpienia tymczasowych odchyłeń rzeczywistego współczynnika wypłacalności powyżej lub poniżej poziomu docelowego.

Polityka dywidendowa Grupy PZU i PZU opiera się na następujących zasadach:

- Grupa PZU dąży do efektywnego zarządzania kapitałem i maksymalizacji stopy zwrotu z kapitału dla akcjonariuszy PZU, w szczególności przy zachowaniu poziomu bezpieczeństwa i utrzymaniu zasobów kapitałowych na cele strategicznego rozwoju poprzez akwizycje;

- wysokość dywidendy proponowanej przez Zarząd PZU, wypłacanej za dany rok obrotowy, ustalana jest na podstawie skonsolidowanego wyniku finansowego Grupy PZU przypisanego właścicielom jednostki dominującej, przy czym:
 - nie więcej niż 20% powiększy zyski zatrzymane (kapitał zapasowy) na cele związane z rozwojem organicznym i innowacjami oraz realizacją inicjatyw wzrostowych;
 - nie mniej niż 50% podlega wypłacie w ramach rocznej dywidendy;
 - pozostała część zostanie wypłacona w ramach rocznej dywidendy lub powiększy zyski zatrzymane (kapitał zapasowy) w przypadku realizacji istotnych nakładów związanych z realizacją założeń Strategii Grupy PZU, w tym w szczególności w ramach transakcji fuzji i przejęć;

z zastrzeżeniem punktów poniżej:

- zgodnie z planami Zarządu PZU oraz własną oceną ryzyk i wypłacalności podmiotu dominującego środki własne podmiotu dominującego oraz Grupy PZU po deklaracji o wypłacie lub wypłacie dywidendy, pozostają na poziomie, który zapewnia spełnienie warunków określonych w polityce kapitałowej;
- przy określeniu dywidendy uwzględniane są rekomendacje organu nadzoru w sprawie dywidendy.

Zewnętrzne wymogi kapitałowe

Zgodnie z ustawą o działalności ubezpieczeniowej, kalkulację wymogu kapitałowego oparto o ryzyka rynkowe, aktuarialne (ubezpieczeniowe), niewypłacalności kontrahenta, katastroficzne i operacyjne. Aktywa, zobowiązania, a w konsekwencji środki własne, stanowiące pokrycie wymogu kapitałowego wycenia się w wartości godziwej. Wymóg kapitałowy kalkulowany jest zgodnie z formułą standardową na poziomie całej Grupy PZU.

Na podstawie art. 412 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej Grupa PZU zobowiązana jest sporządzać i ujawniać roczne sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej na poziomie grupy, zgodnie z zasadami Wypłacalność II. Sprawozdanie za rok 2020, opublikowane 12 maja 2021 roku dostępne jest na stronie <https://www.pzu.pl/relacje-inwestorskie/informacje-finansowe>. Zgodnie z art. 290 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej zakładu ubezpieczeń podlega badaniu przez firmę audytorską.

Niezależnie od powyższego, niektóre jednostki Grupy PZU zobowiązane są do przestrzegania własnych wymogów kapitałowych, nałożonych właściwymi regulacjami prawnymi.

Współczynnik wypłacalności Grupy PZU na 31 grudnia 2020 roku, opublikowany w sprawozdaniu na temat wypłacalności i kondycji finansowej Grupy PZU za 2020 rok wyniósł 236%.

Utrzymywane poziomy współczynnika wypłacalności są zgodne z założonymi w polityce kapitałowej i dywidendowej Grupy PZU.

14. Sprawozdawczość dotycząca segmentów

14.1 Segmenty sprawozdawcze

14.1.1. Kryterium podstawowe podziału

Segmenty operacyjne to części składowe jednostki, dla których dostępne są odrębne informacje finansowe, podlegające regularnej ocenie przez GOOZPDO (w praktyce jest to Zarząd PZU), związanej z alokacją zasobów i oceną wyników działalności.

Podstawowy podział segmentacyjny Grupy PZU oparty jest na kryteriach charakteru działalności, linii produktowych, grup klientów oraz środowiska regulacyjnego. Charakterystykę poszczególnych segmentów zaprezentowano w poniższej tabeli.

Segment	Standardy rachunkowości	Opis segmentu	Kryteria agregacji
Ubezpieczenia korporacyjne (ubezpieczenia osobowe i majątkowe)	PSR	Szeroki zakres produktów ubezpieczeń majątkowych, odpowiedzialności cywilnej i komunikacyjnych, dostosowanych do potrzeb klienta i z indywidualną wyceną ryzyka, oferowanych dużym podmiotom gospodarczym przez PZU, Link4, TUW PZUW.	Agregacji dokonano ze względu na podobieństwo oferowanych produktów, podobnych grup klientów, dla których są oferowane, kanałów dystrybucji oraz funkcjonowania w tym samym środowisku regulacyjnym.
Ubezpieczenia masowe (ubezpieczenia osobowe i majątkowe)	PSR	Szeroki zakres produktów ubezpieczeń majątkowych, wypadkowych, odpowiedzialności cywilnej i komunikacyjnych, oferowanych klientom indywidualnym oraz podmiotom z sektora małych i średnich przedsiębiorstw przez PZU i Link4.	Jak wyżej.
Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane (ubezpieczenia na życie)	PSR	Ubezpieczenia grupowe, kierowane przez PZU Życie do grup pracowników oraz innych grup formalnych (np. związki zawodowe), w ramach których do umowy ubezpieczenia przystępują osoby pozostające w stosunku prawnym z ubezpieczającym (np. pracodawcą, związkiem zawodowym) oraz ubezpieczenia indywidualnie kontynuowane, gdzie ubezpieczający nabył prawo do indywidualnej kontynuacji w fazie grupowej. Oferta PZU Życie obejmuje szeroki zakres ubezpieczeń ochronnych, inwestycyjnych (niebędących kontraktami inwestycyjnymi) i zdrowotnych.	Brak agregacji.
Ubezpieczenia indywidualne (ubezpieczenia na życie)	PSR	Ubezpieczenia oferowane przez PZU Życie klientom indywidualnym, w ramach których umowa ubezpieczenia dotyczy konkretnego ubezpieczonego a ubezpieczony podlega indywidualnej ocenie ryzyka. Oferta PZU Życie obejmuje szeroki zakres ubezpieczeń ochronnych, inwestycyjnych (niebędących kontraktami inwestycyjnymi) i zdrowotnych.	Brak agregacji.
Inwestycje	PSR	Segment obejmuje: 1. działalność lokacyjną w zakresie środków własnych Grupy PZU rozumianych jako nadwyżka lokat nad rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi w PZU, Link4 i PZU Życie, powiększoną o nadwyżkę dochodów osiągniętą ponad stopę wolną od ryzyka z inwestycji odpowiadających wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w produktach ubezpieczeniowych, czyli nadwyżkę dochodów z lokat ponad dochody alokowane według cen transferowych do segmentów ubezpieczeniowych; 2. dochody z innych wolnych środków finansowych w Grupie PZU (w szczególności skonsolidowane fundusze inwestycyjne).	Agregacji dokonano ze względu na podobny, nadwyżkowy charakter przychodów.
Działalność bankowa	MSSF	Szeroki zakres produktów bankowych oferowanych zarówno klientom korporacyjnym, jak i indywidualnym przez Grupę Pekao i Grupę Alior Banku.	Agregacji dokonano ze względu na podobne produkty i usługi oferowane przez spółki oraz identyczne środowisko regulacyjne działania.
Ubezpieczenia emerytalne	PSR	Ubezpieczenia emerytalne II filaru.	Brak agregacji.
Kraje bałtyckie	MSSF	Produkty ubezpieczeń majątkowych i osobowych oraz na życie oferowane przez LD wraz z oddziałem w Estonii, Bałta oraz PZU LT GD.	Agregacji dokonano ze względu na podobne produkty i usługi oferowane przez spółki oraz podobne środowisko regulacyjne działania.
Ukraina	MSSF	Produkty ubezpieczeń majątkowych, osobowych i na życie oferowanych przez PZU Ukraina i PZU Ukraina Życie.	Agregacji dokonano ze względu na podobne środowisko regulacyjne działania.

Segment	Standardy rachunkowości	Opis segmentu	Kryteria agregacji
Kontrakty inwestycyjne	PSR	Produkty PZU Życie nietransferujące istotnego ryzyka ubezpieczeniowego w rozumieniu MSSF 4 i niespełniające definicji umowy ubezpieczeniowej (tj. niektóre produkty z gwarantowaną stopą zwrotu oraz niektóre produkty z funduszem kapitałowym <i>unit-linked</i>).	Brak agregacji.
Pozostałe	PSR/MSSF	Pozostałe produkty i usługi, niezakwalifikowane do żadnego z segmentów powyżej.	

14.1.2. Informacje dotyczące obszarów geograficznych

Grupa PZU stosuje uzupełniający podział segmentacyjny wg kryterium geograficznego, na podstawie którego wyodrębniono następujące obszary geograficzne:

- Polska;
- Kraje bałtyckie;
- Ukraina.

14.2 Rozliczenia pomiędzy segmentami

Wynik netto z inwestycji (różnica pomiędzy zrealizowanymi i niezrealizowanymi przychodami oraz kosztami) wykazywany w ubezpieczeniach korporacyjnych (ubezpieczenia osobowe i majątkowe), ubezpieczeniach masowych (ubezpieczenia osobowe i majątkowe), ubezpieczeniach grupowych i indywidualnie kontynuowanych (ubezpieczenia na życie), ubezpieczeniach indywidualnych (ubezpieczenia na życie) określany jest na podstawie cen transferowych opartych na stopach procentowych z krzywych rentowności skarbowych papierów wartościowych. W przypadku produktów ubezpieczeniowych typu *unit-linked*, z gwarantowaną stopą oraz strukturyzowanych wykazuje się wprost wynik netto z lokat stanowiących pokrycie odpowiadających im rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

14.3 Miara zysku segmentu

Podstawową miarą zysku segmentu w Grupie PZU jest:

- w przypadku segmentów ubezpieczeń korporacyjnych, masowych, grupowych i indywidualnie kontynuowanych oraz indywidualnych – wynik na ubezpieczeniach, będący wynikiem finansowym przed podatkiem oraz pozostałymi przychodami i kosztami operacyjnymi (w tym kosztami finansowania), uwzględniający jednak przychody z inwestycji (odpowiadające wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych) określone wg stopy wolnej od ryzyka. Wynik na ubezpieczeniach jest miarą zbliżoną do zdefiniowanego w PSR wyniku technicznego, z uwzględnieniem różnicy w sposobie ujmowania wyniku netto z inwestycji opisanej w zdaniu poprzednim;
- w przypadku segmentu inwestycje – wynik z lokat spółek Grupy PZU pomniejszony o wynik alokowany do segmentów ubezpieczeniowych i skorygowany o dywidendy otrzymane od jednostek zależnych oraz wycenę metodą praw własności tych jednostek (przeprowadzoną zgodnie z PSR);
- w przypadku kontraktów inwestycyjnych – wynik z działalności operacyjnej, wyliczany w sposób zbliżony do wyniku technicznego zgodnie z PSR;
- w przypadku działalności bankowej oraz zagranicznej działalności ubezpieczeniowej – wynik z działalności operacyjnej według lokalnych standardów rachunkowości w kraju siedziby spółki lub według MSSF, będący wynikiem finansowym przed podatkiem.

14.4 Zastosowane zasady rachunkowości według PSR

14.4.1. PZU

PSR oraz różnice pomiędzy PSR i MSSF w zakresie dotyczącym jednostkowej sprawozdawczości finansowej PZU przedstawiono szczegółowo w jednostkowym sprawozdaniu finansowym PZU za 2020 rok.

Jednostkowe sprawozdanie finansowe PZU za 2020 rok dostępne jest na stronie internetowej PZU pod adresem www.pzu.pl w zakładce „Relacje inwestorskie”.

14.4.2. PZU Życie

Zasady rachunkowości według PSR dotyczące PZU Życie są zbieżne z PSR dotyczącymi PZU.

Specyficzną różnicą dla PZU Życie są zasady dotyczące rachunkowości umów ubezpieczeniowych i kontraktów inwestycyjnych PZU Życie według MSSF.

Podstawową różnicą pomiędzy PSR i MSSF w odniesieniu do rachunkowości umów ubezpieczeniowych i kontraktów inwestycyjnych PZU Życie jest klasyfikacja kontraktów. W PSR nie ma pojęcia kontraktu inwestycyjnego, w konsekwencji wszystkie umowy klasyfikowane są jako umowy ubezpieczeniowe. Wg MSSF klasyfikację umów przeprowadza się zgodnie z wytycznymi zawartymi w MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe, dotyczącymi klasyfikacji produktów jako umowy ubezpieczeniowe (podlegające MSSF 4) bądź kontrakty inwestycyjne (ujmowane zgodnie z MSSF 9 Instrumenty finansowe). W przypadku tych ostatnich przypis składki nie jest rozpoznawany.

14.5 Uproszczenia w nocie segmentowej

W nocie segmentowej zastosowano pewne uproszczenia dopuszczalne przez MSSF 8 Segmenty operacyjne:

- odstąpienie od prezentacji danych o alokacji wszystkich aktywów i zobowiązań do poszczególnych segmentów – wynika z niesporządzania i nieprezentowania Zarządowi PZU takich zestawień. Główną informacją dostarczaną Zarządowi PZU są dane o wynikach danych segmentów i na tej podstawie podejmowane są decyzje zarządcze, w tym o alokacji zasobów. Analiza dotycząca alokowanych do segmentów aktywów i zobowiązań ograniczona jest w głównej mierze do monitoringu spełniania wymogów regulacyjnych;
- prezentacja wyniku netto z inwestycji jedną kwotą jako różnicy pomiędzy zrealizowanymi i niezrealizowanymi przychodami oraz kosztami z inwestycji – wynikające z wewnętrznej oceny wyników segmentów w oparciu o taką łączną miarę wyników inwestycyjnych;
- niealokowanie do segmentu „inwestycje” przychodów i kosztów innych niż dotyczące zrealizowanych i niezrealizowanych przychodów i kosztów z inwestycji – wynikające ze sposobu analizy danych tego segmentu oraz niepraktyczność takiej alokacji.

14.6 Dane ilościowe

Ubezpieczenia korporacyjne (ubezpieczenia majątkowe i osobowe)	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Składki przypisane brutto na zewnątrz	592	2 054	516	1 732
Składki przypisane brutto między segmentami	14	27	5	15
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	606	2 081	521	1 747
Zmiany stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	215	327	267	591
Składki ubezpieczeniowe zarobione brutto	821	2 408	788	2 338
Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	(71)	(368)	(60)	(272)
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	(149)	(280)	(131)	(286)
Składki zarobione netto	601	1 760	597	1 780
Dochody z lokat, w tym:	30	57	28	85
operacje na zewnątrz	30	57	28	85
operacje między segmentami	-	-	-	-
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	11	27	21	49
Przychody, razem	642	1 844	646	1 914
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(384)	(1 124)	(447)	(1 210)
Koszty akwizycji	(131)	(385)	(128)	(381)
Koszty administracyjne	(30)	(99)	(32)	(105)
Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach reasekuratorów	13	41	11	33
Pozostałe	(3)	(41)	(5)	(32)
Wynik na ubezpieczeniach	107	236	45	219

Ubezpieczenia masowe (ubezpieczenia majątkowe i osobowe)	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Składki przypisane brutto na zewnątrz	2 569	7 953	2 367	7 587
Składki przypisane brutto między segmentami	4	(3)	3	15
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	2 573	7 950	2 370	7 602
Zmiany stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	54	(319)	257	173
Składki ubezpieczeniowe zarobione brutto	2 627	7 631	2 627	7 775
Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	(50)	(154)	4	(15)
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	21	58	(31)	(67)
Składki zarobione netto	2 598	7 535	2 600	7 693
Dochody z lokat, w tym:	108	287	135	414
operacje na zewnątrz	108	287	135	414
operacje między segmentami	-	-	-	-
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	20	79	31	76
Przychody, razem	2 726	7 901	2 766	8 183
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(1 717)	(4 711)	(1 682)	(4 753)
Koszty akwizycji	(556)	(1 590)	(502)	(1 490)
Koszty administracyjne	(157)	(486)	(155)	(496)
Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach reasekuratorów	1	26	1	-
Pozostałe	(63)	(221)	(62)	(249)
Wynik na ubezpieczeniach	234	919	366	1 195

Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane (ubezpieczenia na życie)	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Składki przypisane brutto na zewnątrz	1 757	5 267	1 746	5 259
Składki przypisane brutto między segmentami	-	-	-	-
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	1 757	5 267	1 746	5 259
Zmiany stanu rezerw składek oraz rezerwy na ryzyko niewygasłe	(40)	11	-	-
Składki ubezpieczeniowe zarobione brutto	1 717	5 278	1 746	5 259
Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	-	-	-	-
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	-	-	-	-
Składki zarobione netto	1 717	5 278	1 746	5 259
Dochody z lokat, w tym:	157	485	165	458
operacje na zewnątrz	157	485	165	458
operacje między segmentami	-	-	-	-
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	-	1	1	2
Przychody, razem	1 874	5 764	1 912	5 719
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe oraz zmiana stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych netto	(1 220)	(4 222)	(1 226)	(3 581)
Koszty akwizycji	(99)	(284)	(92)	(284)
Koszty administracyjne	(162)	(486)	(149)	(464)
Pozostałe	(10)	(33)	(10)	(32)
Wynik na ubezpieczeniach	383	739	435	1 358

Ubezpieczenia indywidualne (ubezpieczenia na życie)	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Składki przypisane brutto na zewnątrz	434	1 365	476	1 238
Składki przypisane brutto między segmentami	-	-	-	-
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	434	1 365	476	1 238
Zmiany stanu rezerw składek	1	2	1	3
Składki ubezpieczeniowe zarobione brutto	435	1 367	477	1 241
Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	(1)	(1)	-	-
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	-	-	-	-
Składki zarobione netto	434	1 366	477	1 241
Dochody z lokat, w tym:	13	164	130	261
operacje na zewnątrz	13	164	130	261
operacje między segmentami	-	-	-	-
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	-	-	-	1
Przychody, razem	447	1 530	607	1 503
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe oraz zmiana stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych netto	(290)	(1 119)	(475)	(1 136)
Koszty akwizycji	(60)	(164)	(46)	(121)
Koszty administracyjne	(19)	(61)	(19)	(58)
Pozostałe	(2)	(5)	(1)	(4)
Wynik na ubezpieczeniach	76	181	66	184

Inwestycje	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Dochody z lokat, w tym:	(65)	617	37	77
- operacje na zewnątrz	(79)	577	23	31
- operacje między segmentami	14	40	14	46
Wynik z działalności operacyjnej	(65)	617	37	77

Działalność bankowa	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Przychody z tytułu prowizji i opłat	1 212	3 389	1 030	2 935
- operacje na zewnątrz	1 173	3 272	1 003	2 863
- operacje między segmentami	39	117	27	72
Dochody z lokat	1 799	5 325	1 569	4 802
- operacje na zewnątrz	1 799	5 325	1 569	4 802
- operacje między segmentami	-	-	-	-
Przychody, razem	3 011	8 714	2 599	7 737
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(328)	(870)	(276)	(756)
Koszty odsetkowe	(74)	(253)	(185)	(953)
Koszty administracyjne	(1 252)	(3 799)	(1 181)	(3 604)
Pozostałe	(295)	(1 174)	(291)	(2 765) ¹⁾
Wynik z działalności operacyjnej	1 062	2 618	666	(341)

¹⁾ W tym odpisy z tytułu utraty wartości wartości firmy powstałych w wyniku nabycia Alior Banku w kwocie 746 mln zł oraz Pekao w kwocie 555 mln zł.

Ubezpieczenia emerytalne	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Dochody z lokat, w tym:	2	3	1	3
operacje na zewnątrz	2	3	1	3
operacje między segmentami	-	-	-	-
Pozostałe przychody	35	105	28	101
Przychody, razem	37	108	29	104
Koszty administracyjne	(14)	(45)	(8)	(34)
Pozostałe	(1)	(4)	(2)	(4)
Wynik z działalności operacyjnej	22	59	19	66

Ubezpieczenia - kraje bałtyckie	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Składki przypisane brutto na zewnątrz	454	1 363	417	1 252
Składki przypisane brutto między segmentami	-	-	-	-
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	454	1 363	417	1 252
Zmiany stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygaste brutto	12	(29)	7	19
Składki ubezpieczeniowe zarobione brutto	466	1 334	424	1 271
Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	(9)	(56)	(9)	(54)
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygaste brutto	(8)	7	(6)	9
Składki zarobione netto	449	1 285	409	1 226
Dochody z lokat, w tym:	5	32	8	1
operacje na zewnątrz	5	32	8	1
operacje między segmentami	-	-	-	-
Przychody, razem	454	1 317	417	1 227
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(280)	(795)	(257)	(727)
Koszty akwizycji	(96)	(266)	(85)	(254)
Koszty administracyjne	(36)	(108)	(33)	(104)
Pozostałe	1	4	1	3
Wynik na ubezpieczeniach	43	152	43	145

Ubezpieczenia - Ukraina	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Składki przypisane brutto na zewnątrz	100	246	78	222
Składki przypisane brutto między segmentami	-	-	-	-
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	100	246	78	222
Zmiany stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygaste brutto	(7)	(14)	(4)	7
Składki ubezpieczeniowe zarobione brutto	93	232	74	229
Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	(28)	(69)	(25)	(78)
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygaste brutto	(1)	1	(2)	(2)
Składki zarobione netto	64	164	47	149
Dochody z lokat, w tym:	7	20	8	33
operacje na zewnątrz	7	20	8	33
operacje między segmentami	-	-	-	-
Przychody, razem	71	184	55	182
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(26)	(65)	(19)	(55)
Koszty akwizycji	(30)	(81)	(25)	(77)
Koszty administracyjne	(9)	(27)	(8)	(24)
Pozostałe	5	17	6	23
Wynik na ubezpieczeniach	11	28	9	49

Kontrakty inwestycyjne	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Składki przypisane brutto	7	22	6	21
Zmiany stanu rezerw składek	-	-	-	-
Składki ubezpieczeniowe zarobione brutto	7	22	6	21
Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	-	-	-	-
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw składek	-	-	-	-
Składki zarobione netto	7	22	6	21
Dochody z lokat, w tym:	1	11	5	(3)
operacje na zewnątrz	1	11	5	(3)
operacje między segmentami	-	-	-	-
Pozostałe przychody	-	-	-	-
Przychody, razem	8	33	11	18
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe oraz zmiana stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych netto	(5)	(26)	(9)	(12)
Koszty akwizycji	-	-	-	-
Koszty administracyjne	(1)	(2)	-	(2)
Wynik z działalności operacyjnej	2	5	2	4

Pozostałe segmenty	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Dochody z lokat, w tym:	(5)	4	8	18
- operacje na zewnątrz	(5)	4	8	18
- operacje między segmentami	-	-	-	-
Pozostałe przychody	388	1 138	347	927
Przychody, razem	383	1 142	355	945
Koszty	(394)	(1 163)	(339)	(960)
Pozostałe	3	23	4	20
Wynik z działalności operacyjnej	(8)	2	20	5

Uzgodnienia 1 stycznia 2021 – 30 września 2021	Składki zarobione netto	Dochody z lokat	Odszkodowania i świadczenia ubezpieczenio- we netto	Koszty akwizycji	Koszty admini- stracyjne	Wynik z działalności operacyjnej
Ubezpieczenia korporacyjne	1 760	57	(1 124)	(385)	(99)	236
Ubezpieczenia masowe	7 535	287	(4 711)	(1 590)	(486)	919
Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	5 278	485	(4 222)	(284)	(486)	739
Ubezpieczenia indywidualne	1 366	164	(1 119)	(164)	(61)	181
Inwestycje	-	617	-	-	-	617
Działalność bankowa	-	5 325	-	-	(3 799)	2 618
Ubezpieczenia emerytalne	-	3	-	(5)	(45)	59
Ubezpieczenia - kraje bałtyckie	1 285	32	(795)	(266)	(108)	152
Ubezpieczenia - Ukraina	164	20	(65)	(81)	(27)	28
Kontrakty inwestycyjne	22	11	(26)	-	(2)	5
Pozostałe segmenty	-	4	-	-	-	2
Segmenty razem	17 410	7 005	(12 062)	(2 775)	(5 113)	5 556
Prezentacja kontraktów inwestycyjnych	(22)	(7)	26	-	-	-
Oszacowane regresy i odzyski	-	-	6	-	-	6
Wycena instrumentów kapitałowych	-	2	-	-	-	2
Wycena nieruchomości	-	(4)	-	-	(2)	(6)
Eliminacja rezerwy na wyrównanie szkodowości i funduszu prewencyjnego	-	-	-	-	-	3
Odpisy na ZFŚS i koszty aktuarialne	-	-	-	-	(10)	(10)
Korekty konsolidacyjne ¹⁾	(16)	77	66	277	(16)	(298)
Dane skonsolidowane	17 372	7 073 ²⁾	(11 964)	(2 498)	(5 141)	5 253

¹⁾ Korekty konsolidacyjne wynikają przede wszystkim z dywidend wypłacanych pomiędzy poszczególnymi segmentami oraz z różnych standardów rachunkowości, w jakich raportowane są poszczególne segmenty sprawozdawcze (PSR i MSSF) oraz dane skonsolidowane (MSSF).

²⁾ Suma następujących pozycji skonsolidowanego rachunku zysków i strat: „Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej”, „Pozostałe przychody netto z inwestycji”, „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji”, „Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych”, „Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej”.

Uzgodnienia 1 stycznia 2020 - 30 września 2020	Składki zarobione netto	Dochody z lokat	Odszkodowania i świadczenia ubezpieczenio- we netto	Koszty akwizycji	Koszty admini- stracyjne	Wynik z działalności operacyjnej
Ubezpieczenia korporacyjne	1 780	85	(1 210)	(381)	(105)	219
Ubezpieczenia masowe	7 693	414	(4 753)	(1 490)	(496)	1 195
Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	5 259	458	(3 581)	(284)	(464)	1 358
Ubezpieczenia indywidualne	1 241	261	(1 136)	(121)	(58)	184
Inwestycje	-	77	-	-	-	77
Działalność bankowa	-	4 802	-	-	(3 604)	(341) ¹⁾
Ubezpieczenia emerytalne	-	3	-	(4)	(34)	66
Ubezpieczenia - kraje bałtyckie	1 226	1	(727)	(254)	(104)	145
Ubezpieczenia - Ukraina	149	33	(55)	(77)	(24)	49
Kontrakty inwestycyjne	21	(3)	(12)	-	(2)	4
Pozostałe segmenty	-	18	-	-	-	5
Segmenty razem	17 369	6 149	(11 474)	(2 611)	(4 891)	2 961
Prezentacja kontraktów inwestycyjnych	(22)	8	12	-	-	-
Oszacowane regresy i odzyski	-	-	(4)	-	-	(4)
Wycena instrumentów kapitałowych	-	(7)	-	-	-	(7)
Wycena nieruchomości	-	(3)	-	-	(2)	(3)
Eliminacja rezerwy na wyrównanie szkodowości i funduszu prewencyjnego	-	-	-	-	-	(8)
Odpisy na ZFŚS i koszty aktuarialne	-	-	-	-	(10)	(10)
Korekty konsolidacyjne ²⁾	(30)	125	114	145	(27)	(251)
Dane skonsolidowane	17 317	6 272³⁾	(11 352)	(2 466)	(4 930)	2 678

¹⁾ W tym odpisy z tytułu utraty wartości firmy powstałych w wyniku nabycia Alior Banku (746 mln zł) i Pekao (555 mln zł).

²⁾ Korekty konsolidacyjne wynikają przede wszystkim z dywidend wypłacanych pomiędzy poszczególnymi segmentami oraz z różnych standardów rachunkowości, w jakich raportowane są poszczególne segmenty sprawozdawcze (PSR i MSSF) oraz dane skonsolidowane (MSSF).

³⁾ Suma następujących pozycji skonsolidowanego rachunku zysków i strat: „Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej”, „Pozostałe przychody netto z inwestycji”, „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji”, „Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych”, „Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej”.

Podział geograficzny	1 stycznia – 30 września 2021					1 stycznia – 30 września 2020				
	Polska	Kraje bałtyckie	Ukraina	Niealo- kowane	Wartość skonsoli- dowana	Polska	Kraje bałtyckie	Ukraina	Niealo- kowane	Wartość skonsoli- dowana
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto na zewnątrz	16 641	1 363	246	-	18 250	15 817	1 252	222	-	17 291
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto między segmentami	(4)	-	-	4	-	13	-	-	(13)	-
Przychody z tytułu prowizji i opłat	3 459	1	-	-	3 460	3 037	-	-	-	3 037
Dochody z lokat ¹⁾	7 021	32	20	-	7 073	6 238	1	33	-	6 272

¹⁾ Suma następujących pozycji skonsolidowanego rachunku zysków i strat: „Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej”, „Pozostałe przychody netto z inwestycji”, „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji”, „Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych”, „Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej”.

Podział geograficzny	30 września 2021					31 grudnia 2020				
	Polska	Kraje bałtyckie	Ukraina	Niealokowane	Wartość skonsolidowana	Polska	Kraje bałtyckie	Ukraina	Niealokowane	Wartość skonsolidowana
Aktywa trwałe inne niż aktywa finansowe ¹⁾	7 054	277	7	-	7 338	7 116	272	6	-	7 394
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	2 841	-	3	-	2 844	2 509	-	2	-	2 511
Aktywa	393 452	3 619	682	(1 320)	396 433	376 435	3 406	535	(1 402)	378 974

¹⁾ Dotyczy wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych.

14.7 Informacje dotyczące głównych klientów

Ze względu na charakter działalności spółek Grupy PZU nie występują kontrahenci, od których przychody stanowiłyby 10% lub więcej łącznych przychodów Grupy PZU (rozumianych jako składka przypisana brutto).

15. Komentarz do sprawozdawczości według segmentów i działalności inwestycyjnej

15.1 Ubezpieczenia korporacyjne – ubezpieczenia majątkowe i osobowe

W okresie III kwartałów 2021 roku w segmencie ubezpieczeń korporacyjnych, nastąpił wzrost składki przypisanej brutto w stosunku do III kwartałów 2020 roku o 334 mln zł (19,1% r/r). W ramach składki odnotowano:

- wzrost składki z ubezpieczeń od ognia i innych szkód rzeczowych w konsekwencji pozyskania kilku umów o wysokiej wartości jednostkowej, w tym wznowienie długoterminowej (18 miesięcy) umowy ze składką blisko 124 mln zł;
- przyrost składki portfela odpowiedzialności cywilnej;
- wyższą składkę z ubezpieczeń komunikacyjnych (+2,4% r/r) oferowanych zarówno firmom leasingowym, jak i w ubezpieczeniach flot, która była wypadkową spadku w OC komunikacyjnych i wzrostu w Auto Casco – wpływ ożywienia sprzedaży nowych pojazdów oraz odbicia na rynku leasingów po okresie pandemii COVID-19;
- przyrost przypisu składki z portfela ubezpieczeń NNW i pozostałych, w tym różnych ryzyk finansowych w ramach współpracy z bankami Grupy oraz ubezpieczeń choroby w TUV PZUW.

Dane z rachunku zysków i strat - ub. korporacyjne (ub. maj. i os.)	1 stycznia - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2020	zmiana %
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	2 081	1 747	19,1%
Składki zarobione netto	1 760	1 780	(1,1%)
Dochody z lokat	57	85	(32,9%)
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(1 124)	(1 210)	(7,1%)
Koszty akwizycji	(385)	(381)	1,0%
Koszty administracyjne	(99)	(105)	(5,7%)
Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach	41	33	24,2%
Pozostałe	(14)	17	x
Wynik na ubezpieczeniach	236	219	7,8%
wskaźnik kosztów akwizycji (z uwzględnieniem prowizji reasekuracyjnych) ¹⁾	19,5%	19,6%	(0,1) p.p.
wskaźnik kosztów administracyjnych ¹⁾	5,6%	5,9%	(0,3) p.p.
wskaźnik szkodowości ¹⁾	63,9%	68,0%	(4,1) p.p.
wskaźnik mieszany (COR) ¹⁾	89,0%	93,4%	(4,4) p.p.

¹⁾ Wskaźniki liczone do składki zarobionej netto, stosowane jako Alternatywne Pomiar Wyników (APM) w rozumieniu Wytycznych ESMA dotyczących Alternatywnych Pomiarów Wyników (ESMA 2015/1415). Dokładną definicję wskaźników wraz z wyjaśnieniem ich przydatności zaprezentowano w słowniczku w punkcie 1.

Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto spadły o 7,1% r/r, co przy jednoczesnym spadku składki zarobionej netto o 1,1% r/r oznacza poprawę wskaźnika szkodowości o 4,1 p.p. r/r. Spadek wskaźnika szkodowości w segmencie to wypadkowa:

- niższej szkodowości portfela ubezpieczeń pozakomunikacyjnych, która była konsekwencją poprawy wskaźnika szkodowości w grupie ubezpieczeń szkód powodowanych żywiołami oraz ubezpieczeniach różnych ryzyk finansowych i gwarancji (w analogicznym okresie 2020 roku kilka zdarzeń o wysokiej wartości jednostkowej);
- wzrostu wskaźnika szkodowości w grupie ubezpieczeń OC komunikacyjnych jak i znacznego pogorszenia w Auto Casco. Wzrost szkodowości był w znacznej mierze efektem wyższej średniej wypłaty częściowo ograniczonego niższą niż przed rokiem częstością zgłoszeń szkód.

Spadek dochodów z lokat alokowanych według cen transferowych do segmentu w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego wynikał w szczególności ze słabszego umocnienia kursu euro względem złotego w bieżącym okresie, jak również niskiego poziomu stóp rynkowych. Efekt kursowy został przy tym częściowo skompensowany na poziomie łącznego wyniku netto Grupy PZU przez zmianę poziomu zobowiązań ubezpieczeniowych, których pokrycie stanowią aktywa.

Koszty akwizycji (z uwzględnieniem prowizji reasekuracyjnych) wyniosły 344 mln zł i spadły w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku o 4 mln zł (-1,1% r/r) co przy spadku składki zarobionej netto o 1,1% r/r oznacza utrzymanie wskaźnika kosztów akwizycji na wyrównanym poziomie.

Spadek kosztów administracyjnych r/r o 5,7% (-6,0 mln zł) był przede wszystkim efektem niższych kosztów środków ochrony i prewencji związanych z pandemią COVID-19 oraz mniejszym zapotrzebowaniem na usługi doradcze związane ze strategią i projektami regulacyjnym.

Po III kwartałach 2021 roku segment ubezpieczeń korporacyjnych osiągnął 236 mln zł wyniku na ubezpieczeniach, co oznacza wzrost o 7,8% w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego. Wyższy wynik był konsekwencją niższej szkodowości portfela ubezpieczeń pozakomunikacyjnych, w tym ubezpieczeń szkód spowodowanych żywiołami, odpowiedzialności cywilnej oraz różnych ryzyk finansowych częściowo ograniczanej przez spadek rentowności ubezpieczeń komunikacyjnych.

15.2 Ubezpieczenia masowe – ubezpieczenia majątkowe i osobowe

W okresie III kwartałów 2021 roku w segmencie ubezpieczeń masowych, nastąpił wzrost składki przypisanej brutto o 348 mln zł (+4,6% r/r) w stosunku do analogicznego okresu 2020 roku. Zmiana wynikała przede wszystkim z:

- zwiększenia przypisu w ubezpieczeniach NNW i pozostałych (+23,9% r/r), głównie ubezpieczeń wypadku w rezultacie rozwoju sprzedaży ubezpieczeń oferowanych we współpracy z bankami Grupy do kredytów hipotecznych i pożyczek gotówkowych. Przyrost ten był częściowo niwelowany przez spadek składki z grupowych ubezpieczeń NNW – w analogicznym okresie 2020 roku objęcie ochroną ubezpieczeniową lekarzy i personelu medycznego na wypadek zakażenia COVID-19;
- wyższego przypisu składki w ubezpieczeniach komunikacyjnych, który był konsekwencją wzrostu liczby ubezpieczeń Auto Casco oraz wyższej średniej ceny – ożywienie sprzedaży po okresie niższej dostępności wywołanej pandemią COVID-19 zostało częściowo ograniczone przez wciąż niską podaż nowych pojazdów na rynku (szczególnie odczuwalne w kanale dealerskim);
- wyższej składki z ubezpieczeń szkód spowodowanych żywiołami i pozostałych szkód rzeczowych oraz pozostałych OC głównie wskutek wyższej sprzedaży ubezpieczeń mieszkań oraz małych i średnich przedsiębiorstw. Efekt ten był częściowo ograniczany przez spadek składki z obowiązkowych ubezpieczeń budynków w gospodarstwie rolnym wynikający z wysokiej konkurencyjności rynku oraz naturalnej erozji portfela (malejąca liczba gospodarstw rolnych).

Dane z rachunku zysków i strat - ub. masowe (ub. maj. i os.)	1 stycznia - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2020	zmiana %
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	7 950	7 602	4,6%
Składki zarobione netto	7 535	7 693	(2,1%)
Dochody z lokat	287	414	(30,7%)
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(4 711)	(4 753)	(0,9%)
Koszty akwizycji	(1 590)	(1 490)	6,7%
Koszty administracyjne	(486)	(496)	(2,0%)
Provizje reasekuracyjne i udziały w zyskach	26	-	x
Pozostałe	(142)	(173)	(17,9%)
Wynik na ubezpieczeniach	919	1 195	(23,1%)
wskaźnik kosztów akwizycji (z uwzględnieniem prowizji reasekuracyjnych) ¹⁾	20,8%	19,4%	1,4 p.p.
wskaźnik kosztów administracyjnych ¹⁾	6,4%	6,4%	0,0 p.p.
wskaźnik szkodowości ¹⁾	62,5%	61,8%	0,7 p.p.
wskaźnik mieszany (COR) ¹⁾	89,7%	87,6%	2,1 p.p.

¹⁾ Wskaźniki liczone do składki zarobionej netto, stosowane jako Alternatywne Pomiary Wyników (APM) w rozumieniu Wytycznych ESMA dotyczących Alternatywnych Pomiarów Wyników (ESMA 2015/1415). Dokładną definicję wskaźników wraz z wyjaśnieniem ich przydatności zaprezentowano w słowniczku w punkcie 1.

Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto spadły o 0,9% r/r, co przy spadku składki zarobionej netto o 2,1% przekłada się na pogorszenie wskaźnika szkodowości o 0,7 p.p w relacji do III kwartałów 2020 roku.

Zmiana ta kształtowana była głównie przez:

- wzrost szkodowości w ubezpieczeniach komunikacyjnych, głównie Auto Casco, który był wypadkową wyższej częstości szkód (stopniowy powrót do naturalnych przebiegów szkodowych po okresie pandemii) i ograniczenia średniej wypłaty;
- niższą szkodowość w grupie ubezpieczeń pozakomunikacyjnych, w tym od ognia i innych szkód rzeczowych głównie wskutek niższego niż przed rokiem poziomu szkód powodowanych przez zdarzenia atmosferyczne (przymrozki, grad).

Spadek dochodów z lokat alokowanych do segmentu według cen transferowych wynikał w szczególności ze słabszego umocnienia kursu euro względem złotego w bieżącym okresie, jak również niskiego poziomu stóp rynkowych. Efekt kursowy został przy tym częściowo skompensowany na poziomie łącznego wyniku netto Grupy PZU przez zmianę poziomu zobowiązań ubezpieczeniowych, których pokrycie stanowią aktywa walutowe.

Koszty akwizycji (z uwzględnieniem prowizji reasekuracyjnych) w okresie III kwartałów 2021 roku wyniosły 1 564 mln zł i wzrosły w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku o 74 mln zł (+5,0% r/r) co przy spadku składki zarobionej netto o 2,1% oznacza pogorszenie wskaźnika kosztów akwizycji o 1,4 p.p. r/r. Czynnikiem determinującym zmianę poziomu kosztów akwizycji była zmiana mix-u produktów i kanałów sprzedaży, w tym wyższy udział kanałów multiagencyjnego i bankowego przy jednoczesnym spadku udziału w portfelu ubezpieczeń upraw charakteryzujących się niższymi stawkami prowizyjnymi.

Spadek kosztów administracyjnych r/r o 2,0% (-10 mln zł) nastąpił m.in. wskutek wygaszenia pakietu pomocowego dla obszaru sprzedaży oraz niższych kosztów zapewnienia środków ochrony i prewencji związanych z pandemią COVID-19. Efekt był częściowo niwelowany rosnącymi kosztami osobowymi w wyniku presji płacowej oraz intensyfikacją działań marketingowych.

Na spadek wyniku na ubezpieczeniach w segmencie ubezpieczeń masowych o 276 mln zł (-23,1% r/r) w porównaniu do III kwartałów 2020 roku wpłynął spadek składki zarobionej netto, szczególnie odczuwalny na portfelu ubezpieczeń OC komunikacyjnych, przy wyrównanym poziomie kosztu szkód.

15.3 Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane – ubezpieczenia na życie

Składki przypisane brutto były wyższe w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku o 8 mln zł (0,2%), co było przede wszystkim efektem:

- pozyskania kolejnych kontraktów w ubezpieczeniach zdrowotnych zawieranych w formie grupowej lub kontynuowanej (nowi klienci w ubezpieczeniach ambulatoryjnych oraz sprzedaż wariantów produktu lekowego). Na koniec września 2021 roku PZU Życie posiadał w portfelu prawie 2,4 mln aktywnych umów tego rodzaju.

- aktywnej dosprzedaży innych ubezpieczeń dodatkowych w ramach produktów indywidualnie kontynuowanych, w tym we wprowadzonym w II kwartale 2021 roku dodatkowym ubezpieczeniu na wypadek zachorowania na nowotwór złośliwy.

Jednocześnie przychody z produktów grupowych ochronnych pozostawały pod presją zwiększonych odejść ubezpieczonych z grup (zakładów pracy).

Dane z rachunku zysków i strat - ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	1 stycznia - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2020	zmiana %
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	5 267	5 259	0,2%
Ubezpieczenia grupowe (składka okresowa)	3 725	3 725	-
Ubezpieczenia indywidualnie kontynuowane (składka okresowa)	1 542	1 534	0,5%
Składki zarobione netto	5 278	5 259	0,4%
Dochody z lokat	485	458	5,9%
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe oraz zmiana stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych netto	(4 222)	(3 581)	17,9%
Koszty akwizycji	(284)	(284)	-
Koszty administracyjne	(486)	(464)	4,7%
Pozostałe	(32)	(30)	6,7%
Wynik na ubezpieczeniach	739	1 358	(45,6)%
wskaźnik kosztów akwizycji ¹⁾	5,4%	5,4%	-
wskaźnik kosztów administracyjnych ¹⁾	9,2%	8,8%	0,4 p.p.
marża wyniku na ubezpieczeniach ¹⁾	14,0%	25,8%	(11,8) p.p.

¹⁾ Wskaźniki liczone do składki przypisanej brutto, stosowane jako Alternatywne Pomiar Wyników (APM) w rozumieniu Wytycznych ESMA dotyczących Alternatywnych Pomiarów Wyników (ESMA 2015/1415). Dokładną definicję wskaźników wraz z wyjaśnieniem ich przydatności zaprezentowano w słowniczku w punkcie 1.

Wzrost dochodów z działalności lokacyjnej, na którą składają się dochody alokowane według cen transferowych i dochody z produktów inwestycyjnych, był wypadkową poprawy wyników produktów inwestycyjnych, zwłaszcza PPE oraz obniżenia dochodów alokowanych w produktach ochronnych. Dochody z produktów inwestycyjnych nie mają przy tym wpływu na wynik segmentu ubezpieczeń grupowych i indywidualnie kontynuowanych, ponieważ równoważy je zmiana poziomu zobowiązań ubezpieczeniowych.

Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe wraz ze zmianą stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych netto zamknęły się kwotą 4 222 mln zł, co oznacza wzrost r/r o 641 mln zł, tj. 17,9%. Zmiana była w szczególności rezultatem:

- wzrostu świadczeń z tytułu śmierci ubezpieczonych i współubezpieczonych w I połowie 2021 roku co jest skorelowane z częstotścią tych zdarzeń w całej populacji zgodnie z danymi GUS;
- wyższych świadczeń na dodatkach związanych z leczeniem szpitalnym i operacjami chirurgicznymi oraz trwałym inwalidztwem i uszczerbkiem co wynikało z wyjątkowo niskich świadczeń w zeszłym roku w związku z niższą aktywnością związaną z początkiem pandemii,
- rosnących świadczeń medycznych w ambulatoryjnych ubezpieczeniach zdrowotnych ze względu na niską bazę – ograniczona w zeszłym roku dostępność do opieki zdrowotnej spowodowała, że część planowych zabiegów została przesunięta na przyszłe okresy,
- wzrostu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w Pracowniczych Programach Emerytalnych (PPE, produkt III filaru zabezpieczenia emerytalnego), a przyczyną były wyższe w bieżącym roku wyniki z działalności inwestycyjnej w ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych,
- wyższych wypłaconych świadczeń w Pracowniczych Programach Emerytalnych (PPE, produkt III filaru zabezpieczenia emerytalnego) zarówno z tytułu dożycia wieku emerytalnego jak również wyższych wartości wypłat transferowych;

Powyższe efekty zostały częściowo zniesione poprzez:

- wyższe niż ubiegłym roku rozwiązanie rezerw matematycznych w ubezpieczeniach indywidualnie kontynuowanych co było spowodowane wyższymi w bieżącym roku wypłatami z tytułu zgonów ubezpieczonych,

- malejącej wartości świadczeń z tytułu urodzenia dziecka co jest skorelowane z częstością tych zdarzeń w całej populacji zgodnie z danymi GUS,
- wyższe niż przed rokiem tempo konwersji polis umów wieloletnich na roczne umowy odnawialne w ubezpieczeniach grupowych typ P. W efekcie konwersji uwolnionych zostało w 2021 roku 12,0 mln zł rezerw, czyli o 2,6 mln zł więcej niż w analogicznym okresie 2020 roku;

Koszty akwizycji w segmencie ubezpieczeń grupowych i indywidualnie kontynuowanych w trakcie III kwartałów 2021 roku wyniosły 284 mln zł i nie zmieniły się w stosunku do ubiegłego roku.

Wzrost kosztów administracyjnych r/r o 4,7% (+22 mln zł) to głównie efekt rosnących kosztów osobowych w wyniku presji płacowej, intensyfikacji kampanii marketingowych oraz wyższych kosztów utrzymania nieruchomości w wyniku indeksacji cen najmu i mediów. Efekt częściowo kompensowany wykorzystaniem w większym stopniu urlopów (w tym zaległych) przez pracowników, wygaszeniem pakietu pomocowego dla obszaru sprzedaży, niższych kosztów zapewnienia środków ochrony i prewencji związanych z pandemią COVID-19 oraz niższym zapotrzebowaniem na prace remontowe i doposażenie placówek sieci.

Wynik na ubezpieczeniach w segmencie ubezpieczeń grupowych i indywidualnie kontynuowanych po III kwartałach 2021 roku spadł w porównaniu z analogicznym okresem 2020 roku o 619 mln zł (45,6%) do 739 mln zł. Negatywnie na realizowane wyniki wpływał głównie wzrost szkodowości z tytułu zgonów ubezpieczonych i współubezpieczonych w grupowym portfelu ochronnym oraz w ubezpieczeniach kontynuowanych.

15.4 Ubezpieczenia indywidualne – ubezpieczenia na życie

Wzrost składek przypisanych brutto w stosunku do porównywalnego okresu 2020 roku o 127 mln zł (10,3%) do poziomu 1 365 mln zł był rezultatem pozytywnych czynników jak:

- wzrostu portfela ubezpieczonych w produktach ochronnych w kanale bancassurance, głównie w efekcie wdrożenia w połowie ubiegłego roku produktu ubezpieczeniowego we współpracy z Alior Bankiem;
- wyższych wpłat na rachunki ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych w ubezpieczeniach unit-linked oferowanych we współpracy z bankami;
- stale rosnącego poziomu składki dla produktów ochronnych zarówno o charakterze kapitałowym, jak i terminowym, oferowanych w kanałach własnych – poziom sprzedaży i indeksacji składki z umów pozostających w portfelu przekracza poziom storn;
- jednocześnie pozytywne odchylenia zanotowano w przypadku wpłat do produktów z funduszami kapitałowymi oferowanymi w sieci własnej.

Dane z rachunku zysków i strat - ubezpieczenia indywidualne	1 stycznia - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2020	zmiana %
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	1 365	1 238	10,3%
Składki zarobione netto	1 366	1 241	10,1%
Dochody z lokat	164	261	(37,2)%
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe oraz zmiana stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych netto	(1 119)	(1 136)	(1,5)%
Koszty akwizycji	(164)	(121)	35,5%
Koszty administracyjne	(61)	(58)	5,2%
Pozostałe	(5)	(3)	66,7%
Wynik na ubezpieczeniach	181	184	(1,6)%
wskaźnik kosztów akwizycji ¹⁾	12,0%	9,8%	2,2 p.p.
wskaźnik kosztów administracyjnych ¹⁾	4,5%	4,7%	(0,2) p.p.
marża wyniku na ubezpieczeniach ¹⁾	13,3%	14,9%	(1,6) p.p.

¹⁾ Wskaźniki liczone do składki przypisanej brutto, stosowane jako Alternatywne Pomiar Wyników (APM) w rozumieniu Wytocznych ESMA dotyczących Alternatywnych Pomiarów Wyników (ESMA 2015/1415). Dokładną definicję wskaźników wraz z wyjaśnieniem ich przydatności zaprezentowano w słowniczku w punkcie 1.

Spadek dochodów z działalności lokacyjnej, na które składają się dochody alokowane według cen transferowych i dochody z produktów inwestycyjnych, był w szczególności związany z pogorszeniem wyników funduszy w portfelu produktów inwestycyjnych. Dochody z produktów inwestycyjnych nie mają przy tym wpływu na wynik segmentu ubezpieczeń indywidualnych, ponieważ równoważy je zmiana poziomu zobowiązań ubezpieczeniowych.

Wartość odszkodowań i świadczeń ubezpieczeniowych wraz ze zmianą stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych netto ukształtowała się na poziomie 1 119 mln zł, co oznacza spadek tej pozycji o 17 mln zł w porównaniu z analogicznym okresem 2020 roku. Do spadku przyczyniły się niższe w bieżącym roku świadczenia w ubezpieczeniach bankowych inwestycyjnych gdzie zarejestrowano znacznie mniej wniosków o wypłatę wartości wykupu niż w poprzednim roku. Powyższy czynnik był kompensowany rozwojem biznesu w ubezpieczeniach bankowych ochronnych i związanym z tym wzrostem poziomu rezerw matematycznych.

W trakcie III kwartałów 2021 roku koszty akwizycji w segmencie ubezpieczeń indywidualnych wzrosły o 35,5% do poziomu 164 mln zł. Wzrost kosztów wynikał przede wszystkim z wyższej sprzedaży ubezpieczeń ochronnych w kanale bankowym i związanego z tym rosnącego wynagrodzenia pośredników.

Wzrost kosztów administracyjnych r/r o 5,2% (+3 mln zł) to głównie efekt rosnących kosztów osobowych w wyniku presji płacowej, intensyfikacji kampanii marketingowych oraz wyższych kosztów utrzymania nieruchomości w wyniku indeksacji cen najmu i mediów. Efekt został częściowo skompensowany wygaszeniem pakietu pomocowego dla obszaru sprzedaży oraz niższych kosztów zapewnienia środków ochrony i prewencji związanych z pandemią COVID-19.

Wynik operacyjny segmentu spadł w porównaniu z ubiegłym rokiem o 3 mln zł do poziomu 181 mln zł. Był to głównie efekt rozwoju portfela produktów bankowych inwestycyjnych i związanego z tym wyższego wynagrodzenia dla pośredników, niższych przychodów z lokat alokowanych w produktach ochronnych jako efekt spadku stóp procentowych oraz wzrostu kosztów administracyjnych.

15.5 Segment bankowy

Segment działalności bankowej składa się z grup kapitałowych: Pekao oraz Alior Bank.

Działalność bankowa (mln zł)	1 stycznia - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2020	zmiana %
Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat	2 519	2 179	15,6%
Dochody z lokat	5 325	4 802	10,9%
Koszty odsetkowe	(253)	(953)	x
Koszty administracyjne	(3 799)	(3 604)	5,4%
Pozostałe	(1 174)	(2 765)	x
Razem	2 618	(341)	x

W III kwartałach 2021 roku w segmencie działalności bankowej zanotowano zysk z działalności operacyjnej (bez uwzględnienia amortyzacji wartości niematerialnych nabytych w transakcjach przejęcia banków) na poziomie 2 618 mln zł, co oznacza wzrost o 2 959 mln zł w porównaniu do analogicznego okresu 2020 roku. Wynik z wyłączeniem odpisu wartości firmy Alior Bank i Pekao w 2020 roku był wyższy o 1 658 mln zł. Wyższy wynik związany był głównie z niższymi kosztami ryzyka, wyższym wynikiem z tytułu prowizji i opłat oraz niższymi opłatami regulacyjnymi.

W III kwartałach 2021 roku Bank Pekao kontrybuował do zysku z działalności operacyjnej (bez uwzględnienia amortyzacji wartości niematerialnych nabytych w transakcji przejęcia) w segmencie „Działalność bankowa” na poziomie 2 045 mln zł, a Alior Bank na poziomie 573 mln zł.

Kluczowym elementem przychodów segmentu są dochody z lokat, które wzrosły w 2021 roku do 5 325 mln zł r/r (10,9% r/r). Składnikami dochodów z lokat są: przychody z tytułu odsetek, przychody z tytułu dywidend, wynik handlowy oraz wynik z odpisów aktualizujących. Pozytywny wpływ na dochody segmentu miały niższe odpisy na oczekiwane straty kredytowe w 2021 roku oraz niższe koszty odsetkowe.

Na koniec III kwartału 2021 roku portfel należności kredytowych w obu bankach razem wzrósł o 8,4% wobec analogicznego okresu w 2020 roku, a spadek przychodów odsetkowych r/r wynikał głównie z obniżki stóp procentowych (o 140 bps w I półroczu 2020 roku). Koszt odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych wyniósł w 3 kwartałach w Banku Pekao 545 mln zł oraz 745 mln zł w Alior Bank i był niższy rok do roku odpowiednio o 539 mln zł i 757 mln zł.

Rentowność banków w Grupie PZU po III kwartale 2021 roku mierzona wskaźnikiem marży odsetkowej netto wynosiła 2,31% dla Banku Pekao oraz 3,71% w Alior Banku. Różnica w poziomie wskaźników wynika w szczególności ze struktury portfela należności kredytowych. W obu bankach odnotowano spadek marży odsetkowej z uwagi na serię obniżek stóp procentowych w marcu, kwietniu i maju 2020 roku.

Wynik z tytułu prowizji i opłat w segmencie działalności bankowej wyniósł 2 519 mln zł i był wyższy o 15,6% wobec analogicznego okresu ubiegłego roku. Główną przyczyną poprawy dochodów prowizyjnych były rosnąca prowizja z tytułu obsługi rachunków i kart oraz od udzielonych kredytów i leasingu.

Koszty administracyjne segmentu wyniosły 3 799 mln zł i składały się z kosztów Banku Pekao w wysokości 2 714 mln zł oraz 1 085 mln zł w Alior Banku. Wzrost kosztów o 5,4% r/r wynikał głównie ze wzrostu kosztów w Banku Pekao, głównie z powodu kosztów integracji wynikających z przejęcia wydzielonej części Idea Banku, odbudowy zmiennych kosztów wynagrodzeń oraz rosnącej amortyzacji, co jest związane z inwestycjami w transformację Banku.

Ponadto, do wyniku z działalności operacyjnej kontrybuowały pozostałe przychody i koszty operacyjne, których głównym składnikiem są opłaty na BFG (351 mln zł) oraz podatek od innych instytucji finansowych (707 mln zł). W rezultacie wskaźnik Koszty/Dochody³ ukształtował się dla obu banków na poziomie 43%. Wskaźnik ten wyniósł odpowiednio 45% dla Banku Pekao oraz 41% dla Alior Banku.

15.6 Inwestycje

Wynik netto na działalności inwestycyjnej z uwzględnieniem kosztów odsetkowych bez Banku Pekao i Alior Banku był wyższy niż w porównywalnym okresie ubiegłego roku, na co wpływ miały przede wszystkim następujące czynniki:

- wzrost wyceny akcji spółki z branży logistycznej w efekcie wejścia na giełdę;
- wysoki wynik portfela Private Equity w efekcie lepszej sytuacji na rynku technologicznym, gdzie przede wszystkim inwestują fundusze portfelowe.

Wpływ powyższych czynników został częściowo zniwelowany niższym wynikiem instrumentów dłużnych głównie wskutek ujemnego wpływu zmian rentowności oraz różnic kursowych, jak również niższym wynikiem portfela nieruchomości przede wszystkim ze względu na brak realizacji projektów deweloperskich w portfelu nieruchomości komercyjnych wobec silnych wzrostów wyceny w analogicznym okresie ubiegłego roku.

Dochody z działalności operacyjnej segmentu inwestycje (wyłącznie operacje na zewnątrz) były wyższe niż w analogicznym okresie ubiegłego roku przede wszystkim w efekcie wzrostu wyceny akcji spółki z branży logistycznej.

³ Wskaźnik stosowany jako Alternatywne Pomiar Wyników (APM) w rozumieniu Wytycznych ESMA dotyczących Alternatywnych Pomiarów Wyników (ESMA 2015/1415).

15.7 Ubezpieczenia emerytalne

Ubezpieczenia emerytalne	1 stycznia - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2020	zmiana %
Dochody z lokat	3	3	0,0%
Pozostałe przychody	105	101	4,0%
Przychody	108	104	3,8%
Koszty administracyjne	(45)	(34)	32,4%
Pozostałe	(4)	(4)	0,0%
Wynik z działalności operacyjnej	59	66	(10,6)%

Przychody z tytułu działalności podstawowej w segmencie ubezpieczeń emerytalnych po III kwartale 2021 roku i po III kwartale 2020 roku wyniosły odpowiednio 108 mln zł i 104 mln zł. Wyższe o 4 mln zł przychody to głównie wpływ wyższego wynagrodzenia za zarządzanie w związku ze wzrostem aktywów pod zarządzaniem oraz przychody z tytułu rachunku rezerwowego OFE (w 2020 roku nie odnotowano przychodów z tego tytułu).

Koszty administracyjne PTE PZU wzrosły o 11 mln zł r/r (32,4%). Główny wpływ na odchylenie miała dopłata do Funduszu Gwarancyjnego w KDPW za III kwartały 2021 roku (15,95 mln zł) w związku ze wzrostem poziomu aktywów netto.

Na koniec III kwartału 2021 roku łączna wartość aktywów netto wszystkich otwartych funduszy emerytalnych na rynku wyniosła 186,8 mld zł i wzrosła o 25,7% w stosunku do końca 2020 roku. Do wzrostu aktywów przyczyniły się dodatnie wyniki funduszy, które osiągnęły średnią stopę zwrotu na poziomie 27,8% po III kwartałach 2021 roku. Aktywa OFE PZU wzrosły w tym okresie o 26,3%, do poziomu 25,7 mld zł. W okresie od stycznia do września 2021 roku stopa zwrotu OFE PZU wyniosła +29,6%, co było pochodną poprawy koniunktury na krajowym rynku akcji.

15.8 Kraje bałtyckie

Dane z rachunku zysków i strat - segment Kraje bałtyckie	1 stycznia - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2020	zmiana %
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	1 363	1 252	8,9%
Składki zarobione netto	1 285	1 226	4,8%
Dochody z lokat	32	1	x
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(795)	(727)	9,4%
Koszty akwizycji	(266)	(254)	4,7%
Koszty administracyjne	(108)	(104)	3,8%
Pozostałe	4	3	33,3%
Wynik na ubezpieczeniach	152	145	4,8%
kurs walutowy EUR w PLN	4,5585	4,4420	2,6%
wskaźnik kosztów akwizycji ¹⁾	20,7%	20,7%	0,0 p.p.
wskaźnik kosztów administracyjnych ¹⁾	8,4%	8,5%	(0,1) p.p.

¹⁾ Wskaźniki liczone do składki zarobionej netto, stosowane jako Alternatywne Pomiarów Wyników (APM) w rozumieniu Wytycznych ESMA dotyczących Alternatywnych Pomiarów Wyników (ESMA 2015/1415). Dokładną definicję wskaźników wraz z wyjaśnieniem ich przydatności zaprezentowano w słowniczku w punkcie 1.

W ramach działalności w krajach bałtyckich, Grupa PZU oferuje ubezpieczenia majątkowe i pozostałe osobowe oraz ubezpieczenia na życie. Ubezpieczenia majątkowe i pozostałe osobowe świadczone są przez: LD – lidera rynku litewskiego, Balta – lidera na Łotwie oraz oddział LD w Estonii. Sprzedaż ubezpieczeń na życie odbywa się przez PZU LT GD na Litwie.

Udział w litewskim rynku ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych wyniósł na koniec sierpnia 2021 roku 28,8%, natomiast w ubezpieczeniach na życie 6,7%. W łotewskim rynku ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych na koniec pierwszego półrocza ukształtował się na poziomie 29,1%. Na koniec III kwartału na rynku estońskim osiągnął poziom 14,7%.

Z tytułu działalności w krajach bałtyckich, Grupa PZU wygenerowała na koniec III kwartału 2021 roku wynik na ubezpieczeniach w wysokości 152 mln zł wobec 145 mln zł na koniec września ubiegłego roku.

Osiągnięty rezultat ukształtował się pod wpływem następujących czynników:

- wzrostu składki przypisanej brutto. Wyniosła ona 1 363 mln zł i była wyższa w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku o 111 mln zł (tj. 8,9%). Sprzedaż wyższa o 104 mln zł została wygenerowana w ubezpieczeniach majątkowych i pozostałych osobowych głównie na skutek znacznego wzrostu sprzedaży ubezpieczeń zdrowotnych oraz ubezpieczeń majątkowych. W obszarze ubezpieczeń komunikacyjnych odnotowano spadek sprzedaży w regionie. W ubezpieczeniach na życie sprzedaż wzrosła o 7 mln zł;
- wyższej składki zarobionej netto. Osiągnęła ona poziom 1 285 mln zł i była wyższa o 59 mln zł (tj. 4,8%) od wartości osiągniętej na koniec III kwartału ubiegłego roku;
- wyższego dochodu z lokat. Po III kwartale 2021 roku, w efekcie wzrostu wyceny aktywów inwestycyjnych, wynik był wyższy o 31 mln zł w porównaniu do analogicznego okresu minionego roku;
- wzrostu wartości odszkodowań i świadczeń netto. Osiągnęły one poziom 795 mln zł i były wyższe o 9,4% w porównaniu do końca września poprzedniego roku. Wskaźnik szkodowości w ubezpieczeniach majątkowych i pozostałych osobowych ukształtował się na poziomie 60,0% co oznacza wzrost o 0,7 p.p. w stosunku do końca III kwartału 2020 roku. W ubezpieczeniach na życie wartość świadczeń wyniosła 63 mln zł i była wyższa względem analogicznego okresu roku ubiegłego o 29 mln zł;
- wyższych kosztów akwizycji. Wydatki segmentu na ten cel wyniosły 266 mln zł i były o 4,7% wyższe niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Współczynnik kosztów akwizycji liczony do składki zarobionej netto utrzymał się na tym samym poziomie 20,7%;
- wzrostu kosztów administracyjnych. Wyniosły one 108 mln zł i były wyższe o 3,8% w stosunku do porównywalnego okresu minionego roku. Wskaźnik kosztów administracyjnych wyniósł 8,4% co oznacza spadek o 0,1 p.p. w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego.

15.9 Ukraina

Dane z rachunku zysków i strat - segment Ukraina	1 stycznia - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2020	zmiana %
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	246	222	10,8%
Składki zarobione netto	164	149	10,1%
Dochody z lokat	20	33	(39,4)%
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(65)	(55)	18,2%
Koszty akwizycji	(81)	(77)	5,2%
Koszty administracyjne	(27)	(24)	12,5%
Pozostałe	17	23	(26,1)%
Wynik na ubezpieczeniach	28	49	(42,9)%
kurs walutowy UAH w PLN	0,1394	0,1471	(5,2)%
wskaźnik kosztów akwizycji ¹⁾	49,4%	51,7%	(2,3) p.p.
wskaźnik kosztów administracyjnych ¹⁾	16,5%	16,1%	0,4 p.p.

¹⁾ Wskaźniki liczone do składki zarobionej netto, stosowane jako Alternatywne Pomiary Wyników (APM) w rozumieniu Wytycznych ESMA dotyczących Alternatywnych Pomiarów Wyników (ESMA 2015/1415). Dokładną definicję wskaźników wraz z wyjaśnieniem ich przydatności zaprezentowano w słowniczku w punkcie 1.

W ramach działalności na Ukrainie, Grupa PZU ma w swojej ofercie ubezpieczenia majątkowe i pozostałe osobowe oraz ubezpieczenia na życie poprzez spółki: PZU Ukraina i PZU Ukraina Życie.

Udział w ukraińskim rynku ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych wyniósł na koniec pierwszego półrocza 2021 roku 3,5%, natomiast w ubezpieczeniach na życie 11,1%.

Segment Ukraina zakończył III kwartał 2021 roku wynikiem na ubezpieczeniach na poziomie 28 mln zł względem 49 mln zł na koniec września ubiegłego roku.

Zmiana wyniku segmentu miała miejsce na skutek:

- wzrostu składki przypisanej brutto. Wyniosła ona 246 mln zł i wzrosła w stosunku do III kwartału ubiegłego roku o 10,8% (tj. 24 mln zł). W ubezpieczeniach majątkowych i pozostałych osobowych sprzedaż była wyższa względem III kwartału

ubiegłego roku o 17 mln zł przede wszystkim na skutek wzrostu w ubezpieczeniach turystycznych i pozostałych OC - niezbędnych przy ubieganiu się o wizę do Polski, w ubezpieczeniach zielona karta w efekcie znoszenia ograniczeń w ruchu transgranicznym a także w ubezpieczeniach komunikacyjnych. W ubezpieczeniach na życie odnotowano wzrost sprzedaży o 7 mln zł;

- wyższej składki zarobionej netto. Osiągnęła ona wartość 164 mln zł i była wyższa o 15 mln zł (tj. 10,1%) od wartości wygenerowanej na koniec III kwartału ubiegłego roku;
- niższych dochodów z lokat. Wyniosły one 20 mln zł i na skutek obniżenia oprocentowania depozytów spadły o 13 mln zł w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku;
- wzrostu wartości kosztów odszkodowań i świadczeń netto - wyniosły one 65 mln zł. W ubezpieczeniach majątkowych i pozostałych osobowych wartość odszkodowań wzrosła o 11 mln zł, natomiast w ubezpieczeniach na życie nastąpiło obniżenie o 1 mln zł. Wskaźnik szkodowości w ubezpieczeniach majątkowych i pozostałych osobowych ukształtował się na poziomie 40,0% co oznacza wzrost o 10,2 p.p. w stosunku do końca września 2020 roku;
- wyższych kosztów akwizycji. Ukształtowały się one na poziomie 81 mln zł wobec 77 mln zł po III kwartale poprzedniego roku. W ubezpieczeniach na życie wzrosły o 5 mln zł, natomiast w ubezpieczeniach majątkowych i pozostałych osobowych odnotowano spadek o 1 mln zł;
- wzrostu kosztów administracyjnych. Ukształtowały się one na poziomie 27 mln zł. Dla porównania – w analogicznym okresie roku poprzedniego wyniosły one 24 mln zł. Wskaźnik kosztów administracyjnych segmentu wzrósł o 0,4 p.p. i osiągnął wartość 16,5%.

15.10 Kontrakty inwestycyjne

W sprawozdaniu skonsolidowanym kontrakty inwestycyjne ujmowane są zgodnie z wymogami MSSF 9.

Wyniki segmentu kontrakty inwestycyjne prezentowane są według Polskich Standardów Rachunkowości, co oznacza, iż ujęto m.in. składki przypisane brutto, wypłacone świadczenia oraz zmianę rezerw techniczno - ubezpieczeniowych. Powyższe kategorie są eliminowane na poziomie skonsolidowanym.

Składki przypisane brutto pozyskane z kontraktów inwestycyjnych po III kwartałach 2021 były wyższe o 1 mln zł w porównaniu do ubiegłego roku i wyniosły 22 mln zł.

Dane z rachunku zysków i strat - kontrakty inwestycyjne	1 stycznia - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2020	zmiana %
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	22	21	4,8%
Ubezpieczenia grupowe	-	1	x
Ubezpieczenia indywidualne	22	20	10,0%
Składki zarobione netto	22	21	4,8%
Dochody z lokat	11	(3)	x
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe oraz zmiana stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych netto	(26)	(12)	116,7%
Koszty akwizycji	-	-	x
Koszty administracyjne	(2)	(2)	-
Pozostałe	-	-	x
Wynik z działalności operacyjnej	5	4	25,0%
marża wyniku z działalności operacyjnej	22,7%	19,0%	3,7 p.p.

Dochody z działalności lokacyjnej w segmencie kontraktów inwestycyjnych uległy poprawie w stosunku do ubiegłego roku głównie w efekcie wyższej stopy zwrotu z aktywów w produkcie IKZE. Dochody z lokat nie mają przy tym wpływu na wynik segmentu kontrakty inwestycyjne, ponieważ równoważy je zmiana zobowiązań ubezpieczeniowych.

Koszt odszkodowań i świadczeń ubezpieczeniowych wraz ze zmianą stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych netto wzrósł r/r o 14 mln zł do poziomu 26 mln zł przede wszystkim na skutek różnicy w wyniku z działalności lokacyjnej w produktach unit-linked opisanej powyżej. W segmencie kontraktów inwestycyjnych nie jest prowadzona obecnie aktywna akwizycja umów.

Koszty administracyjne wyniosły 2 mln zł, co oznacza brak zmiany w stosunku do ubiegłego roku. Wynik operacyjny segmentu wyniósł 5 mln zł i był wyższy o 1 mln zł względem ubiegłego roku.

16. Wpływ zdarzeń jednorazowych na wyniki operacyjne

W III kwartałach 2021 roku zanotowano wyższy wynik z działalności inwestycyjnej na skutek wejścia na giełdę spółki z branży logistycznej będącej w portfelu funduszu inwestycyjnego zarządzanego przez TFI PZU. Dochód z tego tytułu wyniósł w III kwartałach 2021 roku 518 mln zł.

Dodatkowo w analogicznym okresie 2020 roku rozpoznano jednorazowy efekt odpisu z tytułu utraty wartości firmy powstałej w wyniku nabycia Alior Banku (746 mln zł) i Banku Pekao (555 mln zł), odpis aktywów powstałych w wyniku nabycia Alior Banku (tj. znaku towarowego i relacji z klientami) w kwocie 161 mln zł.

17. Informacje na temat zmian sytuacji gospodarczej i warunków prowadzenia działalności, które mają istotny wpływ na wartość godziwą aktywów i zobowiązań finansowych

17.1 Otoczenie makroekonomiczne

Produkt krajowy brutto

W drugim kwartale 2021 roku PKB wzrósł realnie o 11,2% r/r. Tak wysoka dynamika wynikała zarówno z szybkiego odbicia wzrostu gospodarczego w ujęciu kwartalnym (+1,6% kw/kw po odsezonowaniu) po poluzowaniu ograniczeń sanitarnych, jak i bardzo niskiej bazy analogicznego kwartału ub.r., kiedy spadek PKB związany z pandemią był największy. W największym stopniu do wzrostu gospodarczego w II kwartale bieżącego roku przyczyniły się: spożycie w sektorze gospodarstw domowych, które dodało 7,2 p.p. do dynamiki PKB, przyrost zapasów (+2,8 p.p.) oraz nakładów brutto na środki trwałe (+0,9 p.p.). Dodatnia była także kontrybucja spożycia publicznego (+0,6% p.p.). Dynamikę PKB zmniejszał natomiast eksport netto, który odjął od niej 0,3 p.p. w II kwartale bieżącego roku. (dane GUS)

W III kwartale bieżącego roku kontynuowane było ożywienie aktywności gospodarczej. Wciąż rosła produkcja sprzedana przemysłu, która – pomimo powszechnych w światowym przemyśle zakłóceń w łańcuchach dostaw - w tym okresie była o 10,5% wyższa niż przed rokiem. Wzrosła również w skali roku sprzedaż detaliczna w cenach stałych - w III kwartale bieżącego roku była wyższa o 6,1% niż w analogicznym kwartale ubiegłego roku. W III kwartale odnotowano także niewielki wzrost w skali roku produkcji budowlano–montażowej (dane nieodsezonowane, GUS). Odsezonowana sprzedaż detaliczna obniżyła się jednak nieco w samym III kwartale po mocnym odbiciu w następstwie zniesienia ograniczeń sanitarnych. Obniżył się w III kwartale także poziom odsezonowanej produkcji budowlano-montażowej.

Zgodnie z szybkim szacunkiem PKB w III kwartale bieżącego roku w relacji do analogicznego kwartału przed rokiem był wyższy realnie o 5,1% (dane nieodsezonowane, GUS).

Rynek pracy i konsumpcja

W III kwartale bieżącego roku kontynuowana była poprawa sytuacji na rynku pracy. Wzrost popytu na pracę przy ograniczonej liczbie kandydatów spełniających kryteria pracodawców sprzyjał wysokiej dynamice wynagrodzeń przy niewielkim wzroście przeciętnego zatrudnienia. W III kwartale bieżącego roku nominalne tempo wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 9,6% r/r. Wobec rosnącej inflacji siła nabywcza tak zdefiniowanego wynagrodzenia wzrosła w tym okresie o 3,9% r/r. Jednocześnie tempo wzrostu przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 1,1% r/r. (dane GUS)

Od marca bieżącego roku stopniowo zmniejszało się bezrobocie rejestrowane. W końcu września, podobnie jak w trzech poprzednich miesiącach, liczba zarejestrowanych bezrobotnych oraz stopa bezrobocia rejestrowanego kształtowały się poniżej poziomu sprzed roku. Stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec III kwartału bieżącego roku wyniosła 5,6% (dane GUS).

Kształtowanie się dynamiki sprzedaży detalicznej w III kwartale bieżącego roku, przy prawdopodobnym wzmożeniu wydatków na usługi wskazuje, że konsumpcja gospodarstw domowych mogła wzrosnąć kw/kw i ukształtować się na poziomie o około 4% wyższym niż przed rokiem.

Inflacja, polityka pieniężna, stopy procentowe

Inflacja, mierzona indeksem cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI) w kolejnych kwartałach bieżącego roku rosła. W III kwartale ceny konsumpcyjne były o 5,4% wyższe niż przed rokiem (po wzroście o 4,5% r/r w II kwartale). We wrześniu bieżącego roku ceny wzrosły w tempie 5,9% r/r - najwyższym od dwudziestu lat (dane GUS). Podwyższona inflacja wynika głównie z wyższych niż przed rokiem cen paliw i energii (w tym gazu), wyższych cen żywności oraz globalnych zaburzeń w transporcie i funkcjonowaniu łańcuchów dostaw – owocujących wzrostem cen surowców, komponentów i produktów gotowych. Skorelowany w skali globalnej wzrost „post-pandemicznego” popytu natrafił na problemy z odpowiednim dostosowaniem podaży. Te wstrząsy podażowe mają miejsce w warunkach trwającego ożywienia gospodarczego, w tym wzrostu dochodów i odłożonego popytu gospodarstw domowych.

W pierwszych trzech kwartałach 2021 roku stopa referencyjna Narodowego Banku Polskiego nie uległa zmianie i wynosiła 0,1%. Również inne stopy banku centralnego pozostały w tym okresie na poziomach z końca 2020 roku. NBP nadal prowadził zakupy na rynku wtórnym obligacji skarbowych oraz obligacji z gwarancją skarbu państwa (w tym obligacji PFR i BGK), wspierając płynność krajowego sektora finansowego. Działania te miały służyć przeciwdziałaniu negatywnym skutkom gospodarczym pandemii COVID-19 i wspieraniu ożywienia gospodarczego. Silny wzrost inflacji CPI powyżej celu inflacyjnego NBP (2,5%) od marca tego roku i wyraźnie powyżej górnego ograniczenia celu inflacyjnego (3,5%) od kwietnia tego roku, nie spowodował zmiany stóp procentowych do końca trzeciego kwartału. Banki centralne – nie tylko NBP – stanęły przed dylematem. Wzrost cen wynikający ze wstrząsów podażowych oddziałuje bowiem także negatywnie na wzrost gospodarczy. Biorąc pod uwagę przyczyny podwyższonej inflacji, a jednocześnie uwzględniając niepewność dotyczącą trwałości i skali ożywienia gospodarczego NBP utrzymywał stopy procentowe na niezmiennym poziomie do końca III kwartału. Podkreślał jednak gotowość do podjęcia niezwłocznych działań w przypadku gdyby wymagała tego sytuacja gospodarcza.

Finanse publiczne

Pandemia COVID-19 i działania podjęte przez rząd dla zminimalizowania jej skutków zaowocowały, podobnie jak w innych krajach, wzrostem deficytu sektora finansów publicznych. Deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2020 roku wyniósł 7% PKB wobec 0,7% PKB w 2019 roku (GUS). Według przyjętego w kwietniu 2021 roku zaktualizowanego Programu Konwergencji (APK) deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych zostanie minimalnie obniżony w 2021 roku do 6,9% PKB. W kolejnych latach również będzie spadać (do 2,5% PKB w 2024 roku). Dług sektora finansów publicznych, który w 2020 roku wzrósł do 57,5% PKB wobec 45,7% PKB w 2019 roku (GUS), w 2021 roku ma się zwiększyć do 60% PKB. Natomiast w kolejnych latach będzie się stopniowo obniżać, osiągając 57,9% PKB na koniec 2024 roku (APK). Utrzymanie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2021 roku na podwyższonym poziomie wiąże się z kontynuacją dodatkowego wsparcia rządu w związku z działaniami pomocowymi nakierowanymi na przeciwdziałanie negatywnym skutkom pandemii. Pomimo okresowo zaostrzonych od początku roku 2021 roku przeciw-pandemicznych restrykcji, wykonanie budżetu państwa na koniec września 2021 wykazało rekordowy poziom nadwyżki w wysokości 47,6 mld zł, wobec deficytu około 13,8 mld zł w analogicznym okresie rok wcześniej. Wysoki poziom nadwyżki na koniec trzeciego kwartału był możliwy dzięki wzrostowi dochodów podatkowych. Na koniec września poziom środków złotych i walutowych budżetu wyniósł aż 178,1 mld zł.

Sytuacja na rynkach finansowych

Pandemia COVID-19 oraz rosnące oczekiwania inflacyjne oraz oczekiwania zdynamizowania wzrostu gospodarczego w kraju i na świecie były głównymi czynnikami determinującym sytuację na rynkach finansowych w pierwszych trzech kwartałach 2021 roku. Poprawie nastrojów na rynkach finansowych sprzyjała bezprecedensowa skala stymulacji fiskalnej i monetarnej, uruchomionych w ramach zwalczania negatywnych skutków ekonomicznych pandemii COVID-19. Chociaż ryzyko kolejnych mutacji COVID-19 może potencjalnie ograniczać tempo dalszego ożywienia gospodarczego na świecie, to postęp szczepień oraz dostosowanie gospodarek do funkcjonowania w warunkach ograniczeń sanitarnych ograniczyły skalę niepewności na rynkach finansowych. Głównym czynnikiem ryzyka na rynkach finansowych pozostaje jednak dalsza ewolucja inflacji i przedłużające się zakłócenia w łańcuchach dostaw.

W pierwszych trzech kwartałach 2021 roku wzrosły rentowności polskich rocznych, 2-letnich, 5-letnich i 10-letnich obligacji skarbowych. Roczne rentowności wzrosły z 0,051% do 0,159%, 2-letnie z 0,102% do 0,824%, 5-letnie z 0,471% do 1,571%, a 10-letnie z 1,252% do 2,029% (Refinitiv). Spread w stosunku do 10-letniej obligacji niemieckiej, który na koniec 2020 roku wynosił 183 p.b., na koniec trzeciego kwartału wzrósł do 239,6 p.b. (Refinitiv). Cała polska krzywa dochodowości przesunęła się w górę co było spowodowane oczekiwanym i materializującym się po zniesieniu sanitarnych ograniczeń ożywieniem gospodarczym, rosnącymi oczekiwaniami inflacyjnymi oraz wzrostem rynkowych oczekiwań na podwyżki stóp procentowych w kraju w kolejnych miesiącach i latach. Szczególnie wyraźnie dostosowania krzywej dochodowości zaznaczyły się w segmencie powyżej jednego roku. Wzrostowi rentowności polskich obligacji sprzyjała również sytuacja na rynkach bazowych. Rentowności 10-letnich obligacji skarbowych USA do końca trzeciego kwartału wzrosły z 0,9165% do 1,527%, a niemieckich z -0,575% do -0,195% (Refinitiv).

Kurs euro wyrażony w złotych wzrósł z 4,61 na koniec 2020 roku do 4,63 na koniec trzeciego kwartału 2021 roku (NBP). Głównym czynnikiem utrzymującym złotego na relatywnie słabych poziomach w tym okresie była luźna polityka monetarna NBP, która w kombinacji z systematycznie rosnącą inflacją prowadziła do realnie negatywnych stóp procentowych w Polsce.

Kurs euro wyrażony w dolarach amerykańskich obniżył się z 1,23 na koniec 2020 roku do 1,16 na koniec trzeciego kwartału 2021 roku (kurs krzyżowy euro do dolara wyliczony na podstawie kursów NBP: EUR/PLN i USD/PLN). Umocnienie dolara to efekt szybszego niż w strefie euro wychodzenia z „pandemicznej” recesji, a także nieco bardziej „jastrzębiej” retoryki amerykańskiego banku centralnego, który w czerwcu i wrześniu zrewidował prognozy terminu zainicjowania podwyżek stóp procentowych w USA przesuwając je najpierw z 2024 roku na 2023, a następnie na 2022 rok. Zasygnalizował również rychłe rozpoczęcie dyskusji o stopniowym wycofywaniu się ze skupu aktywów. Atrakcyjność dolara na globalnych rynkach przełożyła się również na jego kurs wobec złotego, który wzrósł z 3,76 na koniec 2020 roku do 3,99 na koniec trzeciego kwartału 2021 roku (NBP).

Kurs franka szwajcarskiego wzrósł z 4,26 na koniec 2020 roku do 4,27 na koniec trzeciego kwartału (NBP). Chociaż w trakcie tego okresu obniżał się nawet w okolice 4,12, to jednak „gołębia” polityka monetarna EBC (sprzyjająca umocnieniu franka wobec euro), przy ciężeniu kursu złotego wobec euro ku 4,60, ostatecznie owocowała osłabieniem złotego wobec franka (gdyż kurs franka wobec złotego jest kursem krzyżowym kursów euro do franka oraz euro do złotego: CHF/PLN = EUR/PLN : EUR/CHF).

Do końca trzeciego kwartału indeks WIG20 wzrósł o 16,45%, indeks WIG o 23,35%, mWIG40 o 32,17%, a sWIG80 o 31,13% (GPW). Poza dynamicznym wzrostem gospodarczym oraz widocznym dostosowaniem krajowej gospodarki do funkcjonowania w warunkach ograniczeń sanitarnych, wzrostem krajowych indeksów giełdowych sprzyjała również luźna polityka monetarna i fiskalna (w tym również duża skala pomocy rządowej dla firm w związku z pandemią COVID-19). Niskie stopy procentowe w warunkach rosnącej inflacji zwiększały atrakcyjność inwestycyjną krajowych rynków giełdowych. Wsparciem dla nich był również wzrost globalnego apetytu na ryzyko, co zwykle sprzyja giełdowym rynkom wschodzącym, w tym polskiemu.

Na globalnych rynkach akcji w pierwszych trzech kwartałach 2021 roku obserwowaliśmy duże wzrosty spowodowane oczekiwaniami ożywienia gospodarczego (perspektywa opanowania pandemii wraz z postępowaniem szczepień przeciwko COVID-19) w warunkach luźnej polityki monetarnej i fiskalnej na świecie oraz inflacji. Od początku 2021 roku do końca września indeks giełdy amerykańskiej S&P500 wzrósł o 14,68% (S&P), niemiecki DAX o 11,22% (Deutsche Boerse). Rosnące rentowności, nie stanowiły hamulca dla indeksów giełdowych. Pewne oznaki spowolnienia wzrostu indeksów giełdowych dało się zauważyć jedynie w Chinach, co było związane z rosnącymi obawami rynków odnośnie skutków stopniowego wygaszania programów wzmoczonej stymulacji gospodarczej (wdrożonych w tym kraju w związku z pandemią COVID-19), problemami chińskich deweloperów oraz obserwowanym częściowym wypadaniem chińskich dostawców z globalnych łańcuchów dostaw. W efekcie indeks Shanghai Composite od początku 2021 roku do końca trzeciego kwartału zanotował wzrost jedynie o około 2,74%.

17.2 Czynniki ryzyka, które mogą mieć wpływ na wyniki finansowe w kolejnych kwartałach

Główne czynniki ryzyka związane są – jak poprzednio – z możliwym przedłużaniem się pandemii COVID-19 oraz ze skalą ograniczenia działalności gospodarczej w wyniku utrzymywania ewentualnych obostrzeń sanitarnych w Polsce i u jej partnerów handlowych. Najważniejszym czynnikiem ryzyka w tym kontekście jest ewentualne pojawienie się nowych wariantów SARS-Cov-2 odpornych na dotychczasowe szczepionki, a także niedostateczne tempo szczepień. Zakłócenia związane z pandemią najmocniej uderzają w sektor usług: transport, handel, usługi restauracyjne i hotelowe oraz szeroko rozumianą branżę kulturalno-rozrywkową.

Ostatnio rośnie ryzyko osłabienia globalnej aktywności gospodarczej związane z przedłużaniem się zakłóceń w łańcuchach dostaw i transporcie oraz silnym wzrostem cen surowców, komponentów i wyrobów gotowych. Szczególnym zagrożeniem byłoby utrzymywanie się silnego wzrostu cen gazu, który jest wykorzystywany szeroko w wielu energochłonnych procesach produkcyjnych. Jego koszt stanowi także istotny element budżetów gospodarstw domowych.

Czynnikiem ryzyka jest także ewentualne utrwalenie się wysokiej inflacji. Inflacja podwyższa bowiem wysokość przyszłych odszkodowań z wystawianych bieżąco polis. Kreuje także problem dla klientów z deprecjacją świadczeń ubezpieczeniowych w produktach długoterminowych.

Poza tym w warunkach ożywienia popytu i poprawiającego się rynku pracy podwyższona inflacja może się „utrwalić”, wymagałaby więc zacieśnienia polityki pieniężnej jeśli takie ryzyko się pojawi. Jeśli banki centralne zareagują zbyt późno, potrzebna będzie mocniejsza reakcja – a tym samym schłodzenie gospodarki, by wzrost inflacji opanować. Z drugiej jednak strony podażowe wstrząsy cenowe mogą hamować wzrost gospodarczy. Jeśli banki centralne źle ocenią sytuację i zbyt szybko i mocno podniosą stopy, mogą zwielokrotnić ryzyko wyhamowania wzrostu PKB.

Wzrost rynkowych stóp procentowych z jednej strony przyczynia się do poprawy stabilności finansowej, ponieważ sprzyja poprawie zyskowności i sytuacji finansowej banków i ubezpieczycieli. Z drugiej jednak strony niesie ze sobą ryzyka dla stabilności finansowej, może bowiem przyczyniać się do pogorszenia portfela kredytowego banków.

W szczególności, obok zdarzeń o charakterze losowym (takich jak: powódzie, huragany, susza), do głównych czynników, które wpływać mogą na sytuację Grupy PZU w kolejnych kwartałach – zwłaszcza w sytuacji ponownego wzmożenia pandemii, czy nasilenia się ograniczeń podażowych oraz presji cenowych – należy zaliczyć::

- wolniejszy od oczekiwań wzrost PKB w Polsce, a w konsekwencji:
 - ograniczenie wydatków gospodarstw domowych oraz sektora przedsiębiorstw, w tym na zakup polis komunikacyjnych (na skutek niższej sprzedaży nowych samochodów), niższa sprzedaż kredytów i związanych z nimi ubezpieczeń kredytobiorców oraz zmniejszenie popytu na ubezpieczenia życiowe w szczególności wskutek ograniczania benefitów oferowanych przez firmy;
 - gorszą sytuację finansową firm skutkującą wzrostem ryzyka kredytowego (w szczególności w segmencie bankowym) i zwiększeniem szkodowości portfela ubezpieczeń finansowych;
 - osłabienie dynamiki nowych kredytów hipotecznych oraz słabsze tempo wzrostu kredytów konsumpcyjnych;
- większe trudności z utrzymaniem portfela ubezpieczonych w ubezpieczeniach grupowych na życie w związku z zawieszeniem/likwidacją działalności firm w zagrożonych branżach;
- przejściowy spadek sprzedaży szczególnie w ubezpieczeniach unit-linked ze względu na ryzyko finansowe i mniejszą dostępność oddziałów bankowych;
- dużą niepewność co do przyszłego zachowania się świadczeń paramedycznych w związku z pandemią COVID-19;
- gorszą koniunkturę na rynkach kapitałowych skutkującą: spadkiem wartości portfela lokat, aktywów w zarządzaniu (TFI PZU, OFE) oraz obniżeniem atrakcyjności produktów, w szczególności z UFK;
- niski poziom stóp procentowych, co wpływa na obniżenie poziomu dochodów z lokat, które w przypadku ubezpieczycieli utrudniają osiągnięcie gwarantowanych stóp zwrotu;
- wzrost cen części zamiennych wpływających na koszty likwidacji szkód na skutek spadków wartości złotego wobec euro (wpływ na segment ubezpieczeń masowych i korporacyjnych);
- pojawienie się kolejnych regulacji bądź obciążeń finansowych zakładów ubezpieczeń.

Ryzyko utrwalenia podwyższonej inflacji i wzrost stóp procentowych mogą z kolei powodować:

- podwyższanie wysokości przyszłych odszkodowań z wystawianych bieżąco polis;
- wzrost ryzyka pogorszenia portfela kredytowego banków (wzrost stóp procentowych).

Inne ryzyka:

- możliwy wzrost kosztów likwidacji szkód w związku z wprowadzeniem dalszych wytycznych KNF dotyczących likwidacji szkód, w szczególności szkód osobowych (wpływ na segment ubezpieczeń masowych i korporacyjnych);
- możliwe spowolnienie dynamiki składki przypisanej brutto głównie w konsekwencji osiągniętej w ostatnich latach rentowności portfela ubezpieczeń komunikacyjnych, a tym samym powrót do aktywnej polityki cenowej oraz rywalizacji o klienta (wpływ na segment ubezpieczeń masowych i korporacyjnych);
- zmiany demograficzne i starzejące się społeczeństwo oraz wynikające z tego zmiany dotychczasowego poziomu śmiertelności, dzietności i zachorowalności, szczególnie na choroby cywilizacyjne;
- stała presja na cenę w ubezpieczeniach grupowych oraz walka o właścicielstwo klienta (w tym jego danych) skutkująca obniżaniem marż dla ubezpieczyciela i jakości oferowanego produktu oraz tworzeniem barier wejścia i wyjścia dla klientów u pośredników niezależnych (wpływ na segment ubezpieczeń grupowych i indywidualnie kontynuowanych);
- zmiany trendów i zachowań klientów w kierunku indywidualizacji oferty i elektronicznego, szybkiego oraz bezpapierowego sposobu zawierania, jak i obsługi ubezpieczeń, co wymusza na zakładach ubezpieczeń konieczność szybkiego dostosowywania się do oczekiwań;
- dostępność personelu medycznego w publicznej służbie zdrowia (wpływ na produkty zdrowotne);
- pojawienie się nowych konkurentów i rozwiązań, m.in. operatorów dużych baz klientów lub tzw. insurtech;
- przygotowanie się powszechnych towarzystw emerytalnych do ewentualnych zmian organizacyjno-prawnych wynikających z przekształcenia otwartych funduszy emerytalnych w fundusze inwestycyjne, a samych towarzystw w towarzystwa funduszy inwestycyjnych (wpływ na segment emerytalny);
- rosnąca presja cenowa na dostosowywanie stawek opłat za zarządzanie do limitów wprowadzonych w ustawie o PPK wynoszących max. 0,5% opłaty za zarządzanie w skali roku oraz 0,1% success fee;
- dodatkowym czynnikiem ryzyka jest potencjalna konieczność tworzenia dodatkowych rezerw na pokrywanie roszczeń klientów z tytułu przegranych procesów dotyczących kredytów frankowych. Po potwierdzeniu przez TSUE, że ostatecznie kompetencje określania nieuczciwych warunków umownych w walutowych umowach kredytowych należą do kompetencji krajowych, kluczowe w tej kwestii będą wyroki polskiego Sądu Najwyższego. Od wyroków Sądu Najwyższego zależy jak ukształtuje się krajowa linia orzecznicza w kwestii kredytów frankowych, a co za tym idzie w jakiej skali banki krajowe będą zmuszone do tworzenia rezerw na pokrycie roszczeń klientów frankowych z tytułu stosowania nieuczciwych klauzul umownych w walutowych kredytach hipotecznych;
- kluczową rolę dla sektora bankowego odgrywa również otoczenie gospodarcze oraz podatkowo-regulacyjne, w tym w szczególności polityka Rady Polityki Pieniężnej w zakresie kształtowania się poziomu stóp procentowych oraz rezerwy obowiązkowej. Bardzo niskie stopy procentowe mają niekorzystny wpływ na wyniki sektora (poprzez wpływ na wynik odsetkowy banków), a przełożenie tego efektu będzie w 2021 roku wciąż odczuwalne. Choć niektóre obciążenia zostały nieco złagodzone w związku z pandemią (m.in. w 2021 r. mniejsze o 30% będą obowiązkowe wpłaty na BFG banków) otoczenie podatkowo-regulacyjne sektora pozostaje restrykcyjne, co może przekładać się na zdolność poszczególnych instytucji do rozwijania akcji kredytowej oraz ich wyniki finansowe.

18. Stanowisko Zarządu dotyczące wcześniej publikowanych prognoz wyników

PZU nie przekazywał do publicznej wiadomości prognoz wyników jednostkowych ani skonsolidowanych.

19. Emisje, wykupy i spłaty dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych

31 marca 2021 roku Alior Bank wykupił w terminie obligacje serii G o wartości nominalnej 193 mln zł, a 29 kwietnia 2021 roku – obligacje serii B (Meritum Bank) o wartości nominalnej 67 mln zł.

20. Niespłacenie lub naruszenie istotnych postanowień umowy kredytu lub pożyczki

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2021 roku ani w PZU, ani w jednostkach zależnych nie zaszły przypadki niespłacenia kredytów lub pożyczek lub naruszeń istotnych postanowień umowy kredytu lub pożyczki, w odniesieniu do których nie podjęto żadnych działań naprawczych do końca okresu sprawozdawczego.

21. Dywidendy

Podziałowi podlega wyłącznie zysk wykazany w jednostkowym sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej sporządzonym zgodnie z PSR.

16 czerwca 2021 roku ZWZ PZU dokonało podziału zysku netto PZU za rok zakończony 31 grudnia 2020 roku, w kwocie 1 919 mln zł powiększonego o kwotę 2 064 mln zł przeniesioną z kapitału zapasowego utworzonego z zysku netto za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku, to jest wynoszącego łączną kwotę 3 983 mln zł, w następujący sposób:

- 3 022 mln zł (to jest 3,50 zł na jedną akcję) przeznaczyć na wypłatę dywidendy;
- 954 mln zł przeznaczyć na kapitał zapasowy;
- 7 mln zł przeznaczyć na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.

Dzień dywidendy przypadał 15 września 2021 roku, a data wypłaty 6 października 2021 roku.

Uchwalony podział zysku jest zgodny z Polityką kapitałową i dywidendową Grupy PZU na lata 2021 – 2024, przyjętą 24 marca 2021 roku oraz uwzględnia zalecenia zawarte w stanowisku KNF w sprawie polityki dywidendowej w 2021 roku z 16 grudnia 2020 roku.

22. Sprawy sporne

Podmioty z Grupy PZU biorą udział w licznych sporach sądowych, arbitrażowych oraz postępowaniach administracyjnych. Do typowych sporów sądowych, w których biorą udział spółki z Grupy PZU należą spory związane z zawartymi umowami ubezpieczeniowymi, spory dotyczące stosunku pracy oraz spory dotyczące zobowiązań umownych. Do typowych postępowań administracyjnych, w których biorą udział spółki z Grupy PZU należą postępowania związane z posiadaniem nieruchomości. Powyższe postępowania i spory mają charakter typowy i powtarzalny, zazwyczaj żadne z nich z osobna nie ma istotnego znaczenia dla Grupy PZU.

Większość sporów z udziałem spółek z Grupy PZU dotyczy czterech spółek: PZU, PZU Życie, Pekao i Alior Banku.

Szacując kwoty rezerw na poszczególne sprawy uwzględnia się wszystkie informacje dostępne na datę przekazania niniejszego raportu okresowego, jednak ich wartość może ulec zmianie w przyszłości. W przypadku jednostek ubezpieczeniowych roszczenia sporne uwzględnia się w procesie tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na szkody znane biorąc pod uwagę prawdopodobieństwo niekorzystnego rozstrzygnięcia sporu oraz szacując wartość prawdopodobnego rozstrzygnięcia.

Na 30 września 2021 roku wartość przedmiotu sporu wszystkich 265 652 (na 31 grudnia 2020 roku: 282 352) spraw toczących się przed sądami, organami właściwymi dla postępowań arbitrażowych lub organami administracji publicznej prowadzonych w podmiotach z Grupy PZU wynosiła łącznie 9 187 mln zł (na 31 grudnia 2020 roku: 8 825 mln zł). W kwocie tej 4 573 mln zł (na 31 grudnia 2020 roku: 4 408 mln zł) dotyczy zobowiązań, a 4 614 mln zł (na 31 grudnia 2020 roku: 4 417 mln zł) wierzytelności spółek z Grupy PZU.

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2021 roku i do dnia przekazania niniejszego raportu okresowego w spółkach z Grupy PZU nie wystąpiły postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczące zobowiązań albo wiarytelności PZU lub jednostki od niego bezpośrednio lub pośrednio zależnej, których jednostkowa wartość byłaby istotna, za wyjątkiem kwestii opisanych w punktach poniżej.

22.1 Uchwały ZWZ PZU w sprawie podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006

Pozwem z 30 lipca 2007 roku wszczęto postępowanie z powództwa Manchester Securities Corporation („MSC”) z siedzibą w Nowym Jorku przeciwko PZU o uchylenie uchwały nr 8/2007 ZWZ PZU z 30 czerwca 2007 roku w sprawie podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006, jako sprzecznej z dobrymi obyczajami i mającej na celu pokrzywdzenie powoda – akcjonariusza PZU.

Zaskarżona uchwała ZWZ PZU podzieliła zysk netto za rok 2006 w kwocie 3 281 mln zł w następujący sposób:

- na kapitał zapasowy przekazano kwotę 3 261 mln zł;
- na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych przekazano kwotę 20 mln zł.

Wyrokiem z 22 stycznia 2010 roku Sąd Okręgowy w Warszawie w całości uchylił ww. uchwałę ZWZ PZU. PZU wykorzystał wszystkie środki odwoławcze, w tym skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego, który 27 marca 2013 roku oddalił tę skargę kasacyjną. Wyrok ten jest prawomocny i nie podlega dalszemu zaskarżeniu.

W ocenie PZU uchylenie ww. uchwały ZWZ PZU nie powoduje po stronie akcjonariuszy powstania roszczenia o wypłatę dywidendy przez PZU.

W związku z uprawomocnieniem się wyroku uchylającego uchwałę nr 8/2007, 30 maja 2012 roku ZWZ PZU podjęło uchwałę o podziale zysku za rok obrotowy 2006 w sposób odpowiadający podziałowi zysku dokonanej uchyloną uchwałą nr 8/2007. Sprzeciw do uchwały z 30 maja 2012 roku zgłosił MSC i został on zaprotokołowany.

20 sierpnia 2012 roku doręczono PZU odpis pozwu wniesionego przez MSC do Sądu Okręgowego w Warszawie, w którym wymieniona spółka domagała się uchylenia uchwały ZWZ PZU z 30 maja 2012 roku o podziale zysku za rok obrotowy 2006, a wartość przedmiotu sporu została określona przez powoda na 5 mln zł. PZU złożył odpowiedź na pozew domagając się oddalenia powództwa w całości.

17 grudnia 2013 roku Sąd Okręgowy wydał wyrok, którym uwzględnił powództwo w całości i zasądził od PZU na rzecz MSC koszty procesu. 4 marca 2014 roku PZU złożył apelację od ww. wyroku, zaskarżając go w całości. Wyrokiem z 11 lutego 2015 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił w całości wyrok Sądu Okręgowego z 17 grudnia 2013 roku, oddalił powództwo MSC i obciążył MSC kosztami procesu. Wyrok Sądu Apelacyjnego jest prawomocny. MSC zaskarżył w całości wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną z 9 czerwca 2015 roku. PZU złożył odpowiedź na skargę kasacyjną. Postanowieniem z 19 kwietnia 2016 roku Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej MSC do rozpoznania. Postanowienie jest prawomocne, nie podlega dalszemu zaskarżeniu na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego i kończy postępowanie w sprawie.

W międzyczasie 16 grudnia 2014 roku MSC wezwał PZU do zapłaty 265 mln zł z tytułu odszkodowania w związku z uchyleniem uchwały nr 8/2007 ZWZ PZU z 30 czerwca 2007 roku w sprawie podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006. PZU odmówił spełnienia świadczenia ze względu na jego bezzasadność.

23 września 2015 roku PZU doręczono odpis pozwu wraz z załącznikami, w sprawie wszczętej przez MSC przeciwko PZU o zapłatę 169 mln zł wraz z odsetkami ustawowymi od 2 stycznia 2015 roku do dnia zapłaty. Powództwo obejmuje żądanie zapłaty odszkodowania z tytułu pozbawienia MSC oraz J.P. Morgan (MSC nabył roszczenie od J.P. Morgan), jako mniejszościowych akcjonariuszy PZU, udziału w zysku za rok obrotowy 2006, w związku z podjęciem 30 czerwca 2007 roku przez ZWZ PZU uchwały nr 8/2007. Sprawa jest prowadzona przed Sądem Okręgowym w Warszawie. 18 grudnia 2015 roku PZU złożył odpowiedź na pozew wnosząc o oddalenie powództwa w całości. 1 kwietnia 2016 roku MSC złożył pismo procesowe, w którym odniósł się do twierdzeń, zarzutów i wniosków PZU oraz powołał nowe dowody w sprawie. 30 czerwca 2016 roku PZU złożył replikę na ostatnie pismo procesowe MSC wraz z wnioskami dowodowymi. Postanowieniem z 21 lipca 2016 roku Sąd skierował sprawę do mediacji, na którą PZU nie wyraził zgody. Na kolejnych rozprawach prowadzone jest postępowanie dowodowe.

Zdaniem Zarządu PZU roszczenia MSC są bezzasadne. W konsekwencji, na 30 września 2021 roku nie dokonano zmian w prezentacji kapitałów PZU, mogących potencjalnie wynikać z uchylenia uchwały 8/2007 ZWZ PZU o podziale zysku za rok obrotowy 2006, w tym pozycji „Kapitał zapasowy” i „Zysk (strata) z lat ubiegłych”, a także nie korygowano środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Inne wezwania do zapłaty dotyczące podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006

13 listopada 2018 roku Sąd Okręgowy w Warszawie doręczył odpis pozwu złożony przez Wspólną Reprezentację SA w restrukturyzacji, która wytoczyła powództwo przeciwko PZU o zapłatę 34 mln zł z odsetkami ustawowymi od 1 października 2015 roku do dnia zapłaty i kosztami procesu. Powództwo obejmuje roszczenie o zapłatę odszkodowania z tytułu pozbawienia akcjonariuszy udziału w zysku za rok obrotowy 2006. Powód twierdzi, że roszczenia odszkodowawcze zostały przeniesione przez akcjonariuszy na Powoda na podstawie umów zleceń wraz z powierniczym przelewem wiarytelności a roszczenie dochodzone pozwem stanowi łączną szkodę wyrządzoną akcjonariuszom. PZU nie uznaje roszczeń ze względu na ich bezzasadność i złożył odpowiedź na pozew wnosząc o oddalenie powództwa w całości. PZU nie wyraził zgody na mediację. Na kolejnych rozprawach prowadzone jest postępowanie dowodowe.

22.2 Zgłoszenie wiarytelności PZU do masy upadłości spółek z Grupy Kapitałowej PBG

PZU jest wierzycielem PBG SA („PBG”) oraz Hydrobudowy Polska SA („Hydrobudowa”) z tytułu wystawionych i zrealizowanych gwarancji ubezpieczeniowych (gwarancji kontraktowych).

W 2012 roku wszczęto postępowania upadłościowe względem PBG oraz Hydrobudowy. 21 września 2012 roku PZU przystąpił do ww. postępowań zgłaszając swoje wiarytelności do mas upadłości tych spółek.

PBG i Hydrobudowa należą do jednej grupy kapitałowej, której podmiotem dominującym jest PBG i wzajemnie poręczyły swoje zobowiązania. Wszystkie wiarytelności, które zgłoszono do masy upadłości Hydrobudowy w kwocie 101 mln zł, w konsekwencji zgłoszono równocześnie do masy upadłości PBG.

8 października 2015 roku Sąd Upadłościowy ogłosił postanowienie, w którym zatwierdził układ zawarty z wierzycielami PBG, a 20 lipca 2016 roku wydał postanowienie o zakończeniu postępowania upadłościowego. Postanowienie jest prawomocne. W wyniku realizacji układu i dokonanej redukcji wiarytelności do poziomu 20,93% należności zgłoszonej, PZU otrzymał 206 139 obligacji PBG o wartości nominalnej 21 mln zł oraz 24 241 560 akcji PBG o wartości nominalnej 24 mln zł. Wartość bilansowa akcji PBG na 30 września 2021 roku wynosiła 1 mln zł (na 31 grudnia 2020 roku: 1 mln zł). Obligacje, których wartość bilansowa została oceniona na zero, zarówno na 30 września 2021 roku, jak i na 31 grudnia 2020 roku były ujmowane wyłącznie w ewidencji pozabilansowej.

Na pierwszej liście wiarytelności, przedstawionej przez syndyka Hydrobudowy sędziemu komisarzowi, została uwzględniona wiarytelność PZU w kwocie 16 mln zł, na czwartej uzupełniającej liście wiarytelności została uwzględniona wiarytelność PZU w kwocie 16 mln zł. Łączna wartość uwzględnionych wiarytelności PZU wynosiła zatem 32 mln zł. W zakresie wiarytelności na kwotę ponad 66 mln zł, 24 października 2018 roku PZU złożył sprzeciw do sędziego komisarza, co do odmowy uznania zgłoszonej wiarytelności. Postanowieniem z 23 stycznia 2020 roku Sąd uwzględnił sprzeciw PZU i podwyższył wiarytelność PZU na czwartej uzupełniającej liście wiarytelności do kwoty 83 mln zł. Lista wiarytelności do masy upadłości Hydrobudowy nie została jeszcze ostatecznie ustalona. Postępowanie upadłościowe względem Hydrobudowy jest w toku, a ustalenie ostatecznej listy wiarytelności stanowi dopiero wstępny etap tego postępowania i poprzedza sporządzenie planu podziału (po przeprowadzeniu likwidacji masy upadłości).

22.3 Pozew zbiorowy przeciwko Alior Bankowi

5 marca 2018 roku osoba fizyczna reprezentująca grupę 84 osób fizycznych i prawnych wniosła przeciwko Alior Bankowi pozew o ustalenie odpowiedzialności Alior Banku za szkodę spowodowaną nienależytym wykonywaniem obowiązków informacyjnych przez Alior Bank wobec klientów oraz nienależytym wykonywaniem umów o świadczenie usług przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych zarządzanych poprzednio przez Fincrea TFI SA, a obecnie Raiffeisen Bank International AG (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce. Postanowieniem z 27 września 2019 roku sąd postanowił rozpoznać sprawę w postępowaniu zbiorowym. Grupa PZU przyjmuje, że prawdopodobieństwo wypływu środków z tego tytułu jest szacowane na poziomie niższym niż 50%, wobec tego na 30 września 2021 roku nie utworzono rezerw w odniesieniu do wniesionego pozwu. Na obecnym etapie nie jest możliwe oszacowanie ewentualnych skutków finansowych dla Alior Banku i Grupy PZU w przypadku innego rozstrzygnięcia przez sąd niż zakładane przez Grupę PZU.

22.4 Postępowanie KNF w przedmiocie nałożenia kary na Alior Bank

Decyzją z 6 sierpnia 2019 roku, wydaną na podstawie art. 167 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 167 ust. 1 pkt 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, KNF nałożyła na Alior Bank karę pieniężną w wysokości 10 mln zł (Alior Bank zapłacił karę). Postępowanie dotyczyło prawidłowości działania Alior Banku i Biura Maklerskiego Alior Banku w zakresie dystrybucji certyfikatów inwestycyjnych funduszy zarządzanych poprzednio przez Fincrea TFI SA, a obecnie Raiffeisen Bank International AG (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce. Po ponownym rozpatrzeniu sprawy (na wniosek Alior Banku), 3 grudnia 2019 roku KNF utrzymał w mocy pierwotną decyzję, którą 3 stycznia 2020 roku Alior Bank zaskarżył do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. 17 czerwca 2020 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wydał wyrok, w którym uchylił decyzję KNF z 3 grudnia 2019 roku, utrzymującą w mocy wcześniejszą decyzję KNF z 6 sierpnia 2019 roku oraz umorzył postępowanie prowadzone przez KNF w tej sprawie. KNF złożyła skargę kasacyjną do Naczelny Sąd Administracyjny. Do dnia przekazania niniejszego raportu okresowego Naczelny Sąd Administracyjny nie rozpatrzył skargi.

23. Ocena pozycji spółek Grupy PZU przez agencje ratingowe

Rating emitenta

PZU i PZU Życie od 2004 podlegają regularnej ocenie przez agencję ratingową S&P Global Ratings (S&P). Rating nadany PZU i PZU Życie jest oceną wynikającą z analizy danych finansowych, pozycji konkurencyjnej, zarządzania i strategii korporacyjnej oraz ratingu kraju. Rating zawiera również perspektywę ratingową (ang. outlook), czyli przyszłą ocenę sytuacji spółki w przypadku zaistnienia określonych okoliczności.

Bieżąca ocena ratingowa

PZU i PZU Życie posiadają ocenę ratingową S&P na poziomie A- z perspektywą stabilną. Ocena została potwierdzona w raporcie analitycznym opublikowanym 3 listopada 2021 roku. Uzasadniając ocenę dla PZU, analitycy S&P wskazali na dwa kluczowe aspekty: utrzymanie przez PZU dobrych wyników finansowych oraz stabilną pozycję kapitałową. Przewidują, że dominująca pozycja rynkowa Grupy PZU, rozpoznawalna marka oraz zdywersyfikowana struktura konglomeratu pozwolą jej na kontynuację wzrostu zarówno na rynkach lokalnych, jak i zagranicznych.

Poniższa tabela prezentuje ostatnie zmiany perspektywy ratingu S&P dla PZU i PZU Życie.

Nazwa zakładu	Rating oraz perspektywa	Ostatnia modyfikacja	Poprzedni rating oraz perspektywa	Ostatnia modyfikacja
PZU				
Rating siły finansowej	A- /Stabilna/	6 kwietnia 2020	A- /Pozytywna/	14 czerwca 2019
Rating wiarygodności kredytowej	A- /Stabilna/	6 kwietnia 2020	A- /Pozytywna/	14 czerwca 2019
PZU Życie				
Rating siły finansowej	A- /Stabilna/	6 kwietnia 2020	A- /Pozytywna/	14 czerwca 2019
Rating wiarygodności kredytowej	A- /Stabilna/	6 kwietnia 2020	A- /Pozytywna/	14 czerwca 2019

Rating Polski

2 kwietnia 2021 roku agencja ratingowa S&P dokonała przeglądu oceny ratingowej Polski i utrzymała ją na poziomie A-/A-2 odpowiednio dla długo- i krótkoterminowych zobowiązań w walucie zagranicznej oraz A/A-1 odpowiednio dla długo- i krótkoterminowych zobowiązań w walucie krajowej. Perspektywa ratingu pozostała na poziomie stabilnym. Jako podstawy utrzymania oceny ratingowej agencja wskazała zdywersyfikowaną gospodarkę, wykwalifikowaną kadrę pracowniczą, bezpieczny poziom długu publicznego i prywatnego, solidną pozycję bilansu zewnętrznego, rozważnie prowadzoną politykę pieniężną ze stabilnym systemem bankowym oraz relatywnie głęboki krajowy rynek kapitałowy.

1 października 2021 roku S&P dokonała okresowego przeglądu ratingu Polski. Ocena pozostała bez zmian. Agencja nie opublikowała nowego raportu.

24. Transakcje z podmiotami powiązanymi

24.1 Zawarcie przez PZU lub jednostki zależne istotnych transakcji z podmiotami powiązanymi na innych warunkach niż rynkowe

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2021 roku ani PZU, ani jednostki zależne nie zawarły żadnych transakcji z podmiotami powiązanymi, jeżeli pojedynczo lub łącznie byłyby one istotne i zostały zawarte na innych warunkach niż rynkowe.

24.2 Pozostałe transakcje z podmiotami powiązanymi

Salda i obroty wynikające z transakcji handlowych pomiędzy Grupą PZU a podmiotami powiązanymi	1 stycznia – 30 września 2021 roku i na 30 września 2021 roku		1 stycznia – 31 grudnia 2020 roku i na 31 grudnia 2020 roku		1 stycznia – 30 września 2020 roku i na 30 września 2020 roku	
	Kluczowy personel kierowniczy	Pozostałe podmioty powiązane ¹⁾	Kluczowy personel kierowniczy	Pozostałe podmioty powiązane ¹⁾	Kluczowy personel kierowniczy	Pozostałe podmioty powiązane ¹⁾
Składka przypisana brutto	-	2	-	3	-	2
w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	-	2	-	3	-	2
w ubezpieczeniach na życie (łącznie z wolumenami z kontraktów inwestycyjnych)	-	-	-	-	-	-
Pozostałe przychody	-	1	-	-	-	-
Koszty	-	12	-	7	-	-
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	-	3	-	3	-	3
Należności od klientów z tytułu kredytów	1	-	-	-	-	-
Należności	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu depozytów	2	14	1	-	-	1
Inne zobowiązania	-	3	-	6	-	1
Aktywa warunkowe	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania warunkowe	-	-	-	-	-	-

¹⁾ Jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności.

Na etapie nabycia akcji, odpowiednio Alior Banku oraz Pekao, PZU złożył do KNF Oświadczenia o zobowiązaniach, o których mowa w art. 25h ust. 3 ustawy Prawo bankowe, zgodnie z którymi, działając jako inwestor strategiczny zapewni m.in.:

- Banki będą zarządzane tak, aby utrzymywać stale płynność, poziom funduszy własnych oraz współczynniki wypłacalności na stabilnym, wymaganym przepisami prawa poziomie, gwarantującym zdolność Banków do wywiązywania się ze swoich zobowiązań;
- odpowiednie wsparcie kapitałowe bez zbędnej zwłoki, w razie zaistnienia groźby spadku lub spadku wskaźników adekwatności kapitałowej lub płynności Banków poniżej poziomu wymaganego przez przepisy prawa i regulacje oraz rekomendacje polskich organów nadzoru bankowego. Każdorazowe wsparcie Banków wymaga jednakże analizy po stronie PZU, nakierowanej na konieczność utrzymania zaufania do PZU, poprzez zachowanie, nawet w sytuacji kryzysowej, wysokiego poziomu wypłacalności PZU i Grupy PZU jako całości;
- w ramach uprawnień przysługujących PZU jako akcjonariuszowi, wszelkie decyzje dotyczące wypłaty dywidend i reinwestycji zysków Banków będą uwzględniać potrzeby rozwoju Banków i ich stabilność, a także bezpieczeństwo

środków finansowych zdeponowanych w Bankach przez ich klientów. W szczególności, w sytuacji, gdy zagrożona będzie płynność lub pozycja kapitałowa Banków, wymagane zgodnie z przepisami prawa lub rekomendacjami właściwych organów nadzoru bankowego adresowanymi do sektora bankowego w Polsce, dywidenda nie będzie wypłacana, a zatrzymane zyski zostaną przeznaczone na podwyższenie funduszy własnych Banków.

25. Pozostałe informacje

25.1 Kontrole UKNF w PZU

W okresie od 27 lipca do 25 września 2020 roku KNF przeprowadziła kontrolę działalności i stanu majątkowego PZU w zakresie likwidacji szkód. 7 stycznia 2021 roku PZU otrzymał zalecenie dotyczące zaniechania naruszania interesów uprawnionych do odszkodowania z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, polegających na stosowaniu w celu ustalania odszkodowania metodą kosztorysową, nieaktualnych, niemiarodajnych danych o stawkach za roboczogodzinę na rynku napraw motoryzacyjnych, nieodpowiadających faktycznym kosztom naprawy z miejsca zamieszkania, siedziby poszkodowanego lub miejsca naprawy pojazdu. 19 lutego 2021 roku PZU poinformował KNF o wykonaniu zalecenia w terminie, a 19 marca 2021 roku przekazał, na wezwanie KNF, dodatkowe dokumenty i wyjaśnienia dotyczące wykonania zalecenia. 19 kwietnia 2021 roku KNF wezwała PZU do przedstawienia dodatkowych dokumentów i wyjaśnień uznając, że przedstawione wcześniej przez PZU dowody nie pozwalają na uznanie zalecenia za wykonane. 30 kwietnia 2021 roku PZU przekazał dodatkowe wyjaśnienia i dokumenty. KNF pozytywnie oceniła kierunek realizacji zalecenia oraz określiła wymagania i terminy przekazania dowodów realizacji. PZU, w okresie od 5 sierpnia do 5 listopada 2021 roku składał comiesięczne raporty z realizacji zalecenia.

25.2 Sprawy dotyczące Alior Leasing sp. z o.o.

W grudniu 2020 roku do Alior Banku i Alior Leasing sp. z o.o. wpłynęło od byłych członków zarządu Alior Leasing sp. z o.o. wezwanie na sąd arbitrażowy ad hoc, przy Krajowej Izbie Gospodarczej w Warszawie z tytułu programu menadżerskiego. 30 czerwca 2021 roku sąd arbitrażowy wydał postanowienie w przedmiocie umorzenia postępowania arbitrażowego ad hoc w sprawie tego powództwa. Postanowienie o umorzeniu jest ostateczne.

Alior Leasing sp. z o.o. zidentyfikowała ryzyko wystąpienia możliwych roszczeń wobec Alior Leasing sp. z o.o. ze strony osób trzecich, które mogą wynikać z działań niektórych pracowników i współpracowników Alior Leasing sp. z o.o. Na dzień przekazania niniejszego raportu okresowego roszczenia z tego tytułu nie zostały zgłoszone. W ocenie Grupy PZU nie występują okoliczności uzasadniające tworzenie rezerwy z tego tytułu.

Grupa PZU odstępuje od ujawnienia dalszych informacji dotyczących wyżej wskazanych możliwych roszczeń ze strony osób trzecich, aby nie osłabiać statusu i pozycji procesowej w przypadku ewentualnego postępowania.

Kwartalna jednostkowa informacja finansowa PZU (wg PSR)

1. Śródroczny bilans

AKTYWA	30 września 2021	30 czerwca 2021	31 grudnia 2020	30 września 2020
I. Wartości niematerialne i prawne, w tym:	288 254	288 368	305 666	295 875
- wartość firmy	-	-	-	-
II. Lokaty	41 076 897	42 026 052	40 207 051	37 486 648
1. Nieruchomości	300 170	304 142	310 722	319 045
2. Lokaty w jednostkach podporządkowanych, w tym:	15 305 421	16 260 618	16 160 447	15 997 299
- lokaty w jednostkach podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	14 645 994	15 642 449	15 457 719	15 241 119
3. Inne lokaty finansowe	25 471 306	25 461 292	23 735 882	21 170 304
4. Należności depozytowe od cedentów	-	-	-	-
III. Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	-	-	-	-
IV. Należności	3 460 789	1 875 753	1 688 726	3 229 719
1. Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	1 296 571	1 505 303	1 388 275	1 409 446
1.1. Od jednostek podporządkowanych	17 629	22 024	1 991	2 310
1.2. Od pozostałych jednostek	1 278 942	1 483 279	1 386 284	1 407 136
2. Należności z tytułu reasekuracji	260 560	136 385	146 099	224 829
2.1. Od jednostek podporządkowanych	222 846	107 807	119 069	140 776
2.2. Od pozostałych jednostek	37 714	28 578	27 030	84 053
3. Inne należności	1 903 658	234 065	154 352	1 595 444
3.1. Należności od budżetu	3 491	2 012	2 523	2 561
3.2. Pozostałe należności	1 900 167	232 053	151 829	1 592 883
a) od jednostek podporządkowanych	1 290 099	11 591	21 034	1 400 074
b) od pozostałych jednostek	610 068	220 462	130 795	192 809
V. Inne składniki aktywów	298 647	306 351	243 012	286 720
1. Rzeczowe składniki aktywów	121 122	120 828	118 555	109 071
2. Środki pieniężne	177 525	185 523	124 457	177 649
3. Pozostałe składniki aktywów	-	-	-	-
VI. Rozliczenia międzyokresowe	2 165 695	2 508 695	2 220 620	1 935 220
1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	-	-	-
2. Aktywowane koszty akwizycji	1 550 779	1 574 859	1 373 662	1 344 916
3. Zarachowane odsetki i czynsze	-	-	-	-
4. Inne rozliczenia międzyokresowe	614 916	933 836	846 958	590 304
VII. Należne wpłaty na kapitał zakładowy	-	-	-	-
VIII. Akcje własne	-	-	-	-
Aktywa, razem	47 290 282	47 005 219	44 665 075	43 234 182

Śródroczny bilans (kontynuacja)

PASYWA	30 września 2021	30 czerwca 2021	31 grudnia 2020	30 września 2020
I. Kapitał własny	16 373 983	15 814 635	17 688 602	16 809 259
1. Kapitał zakładowy	86 352	86 352	86 352	86 352
2. Kapitał zapasowy	7 347 430	7 347 420	8 458 089	8 458 090
3. Kapitał z aktualizacji wyceny	6 670 726	7 627 733	7 225 381	6 834 614
4. Pozostałe kapitały rezerwowe	-	-	-	-
5. Zysk (strata) z lat ubiegłych	-	-	-	-
6. Zysk (strata) netto	2 269 475	753 130	1 918 780	1 430 203
7. Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)	-	-	-	-
II. Zobowiązania podporządkowane	2 253 939	2 265 035	2 265 385	2 253 418
III. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	24 162 962	24 429 576	23 439 515	23 030 132
IV. Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno - ubezpieczeniowych (wartość ujemna)	(1 671 572)	(1 709 188)	(1 732 313)	(1 307 564)
V. Oszacowane regresy i odzyski (wartość ujemna)	(78 093)	(75 438)	(98 213)	(72 554)
1. Oszacowane regresy i odzyski brutto	(80 124)	(77 368)	(101 024)	(75 758)
2. Udział reasekuratorów w oszacowanych regresach i odzyskach	2 031	1 930	2 811	3 204
VI. Pozostałe rezerwy	714 662	794 401	637 045	606 688
1. Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne obowiązkowe świadczenia pracowników	55 145	72 623	53 830	50 666
2. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	630 414	692 077	553 867	535 618
3. Inne rezerwy	29 103	29 701	29 348	20 404
VII. Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	-	-	-	-
VIII. Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	4 566 828	4 395 992	1 185 583	1 152 008
1. Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	409 170	403 969	413 989	377 968
1.1. Wobec jednostek podporządkowanych	20 124	8 427	8 037	5 269
1.2. Wobec pozostałych jednostek	389 046	395 542	405 952	372 699
2. Zobowiązania z tytułu reasekuracji	164 994	188 516	115 677	148 212
2.1. Wobec jednostek podporządkowanych	21 775	7 585	8 920	15 763
2.2. Wobec pozostałych jednostek	143 219	180 931	106 757	132 449
3. Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz pobranych pożyczek	-	-	-	-
4. Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	27 193	12	12	12
5. Inne zobowiązania	3 848 943	3 681 631	557 838	514 414
5.1. Zobowiązania wobec budżetu	194 364	139 154	63 860	142 431
5.2. Pozostałe zobowiązania	3 654 579	3 542 477	493 978	371 983
a) wobec jednostek podporządkowanych	197 510	227 986	235 082	142 523
b) wobec pozostałych jednostek	3 457 069	3 314 491	258 896	229 460
6. Fundusze specjalne	116 528	121 864	98 067	111 402
IX. Rozliczenia międzyokresowe	967 573	1 090 206	1 279 471	762 795
1. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	803 933	952 212	1 208 398	690 516
2. Ujemna wartość firmy	-	-	-	-
3. Rozliczenia międzyokresowe przychodów	163 640	137 994	71 073	72 279
Pasywa, razem	47 290 282	47 005 219	44 665 075	43 234 182

Śródroczny bilans (kontynuacja)

	30 września 2021	30 czerwca 2021	31 grudnia 2020	30 września 2020
Wartość księgowa	16 373 983	15 814 635	17 688 602	16 809 259
Liczba akcji	863 523 000	863 523 000	863 523 000	863 523 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w złotych)	18,96	18,31	20,48	19,47
Rozwodniona liczba akcji	863 523 000	863 523 000	863 523 000	863 523 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w złotych)	18,96	18,31	20,48	19,47

2. Śródroczne zestawienie pozycji pozabilansowych

Pozycje pozabilansowe	30 września 2021	30 czerwca 2021	31 grudnia 2020	30 września 2020
1. Należności warunkowe, w tym:	3 726 720	3 736 132	3 975 736	4 133 986
1.1. Otrzymane gwarancje i poręczenia	2 496	2 700	2 700	2 745
1.2. Pozostałe ¹⁾	3 724 224	3 733 432	3 973 036	4 131 241
2. Zobowiązania warunkowe, w tym:	1 277 656	1 097 701	1 201 063	1 248 939
2.1. Udzielone poręczenia i gwarancje	94 313	92 078	92 890	90 073
2.2. Weksle akceptowane i indosowane	-	-	-	-
2.3. Aktywa z zobowiązaniem odsprzedaży	-	-	-	-
2.4. Inne zobowiązania zabezpieczone na aktywach lub na przychodach	-	-	-	-
3. Zabezpieczenia z tytułu reasekuracji ustanowione na rzecz zakładu ubezpieczeń	-	-	-	-
4. Zabezpieczenia z tytułu reasekuracji ustanowione przez zakład ubezpieczeń na rzecz cedentów	-	-	-	-
5. Obce składniki aktywów nieujęte w aktywach	143 591	143 829	112 171	110 360
6. Inne pozycje pozabilansowe	-	-	-	-
Pozycje pozabilansowe, razem	5 147 967	4 977 662	5 288 970	5 493 285

¹⁾ Pozycja obejmuje głównie: zabezpieczenia otrzymane w formie przewłaszczenia majątku dłużnika, hipoteki na majątku dłużnika, inne należności warunkowe itp.

3. Śródroczny rachunek techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych

Techniczny rachunek ubezpieczeń majątkowych i osobowych	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
I. Składki (1-2-3+4)	3 051 746	8 877 620	3 070 435	9 110 869
1. Składki przypisane brutto	2 796 894	9 603 753	2 549 985	9 013 347
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	93 241	434 185	31 105	225 915
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	(453 152)	125 973	(701 422)	(628 015)
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	(105 059)	(165 975)	(149 867)	(304 578)
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	51 032	156 938	33 074	159 956
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	29 428	99 943	49 905	119 070
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	1 998 049	5 574 456	2 052 947	5 754 248
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	1 882 092	5 063 430	1 855 351	5 245 306
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	1 902 209	5 136 698	1 945 713	5 483 961
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	20 117	73 268	90 362	238 655
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	115 957	511 026	197 596	508 942
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	183 300	616 746	164 973	579 936
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	67 343	105 720	(32 623)	70 994
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	713	3 190	(483)	(518)
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	818 296	2 381 927	766 154	2 341 749
1. Koszty akwizycji, w tym:	667 483	1 919 309	609 754	1 829 911
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	24 080	(177 117)	88 836	(347)
2. Koszty administracyjne	164 323	517 635	165 662	538 063
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	13 510	55 017	9 262	26 225
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	55 602	227 706	57 342	250 815
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-	-	-	-
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	259 546	947 222	277 454	1 043 601

4. Śródroczny ogólny rachunek zysków i strat

Ogólny rachunek zysków i strat	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
I. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych lub ubezpieczeń na życie	259 546	947 222	277 454	1 043 601
II. Przychody z lokat	1 550 268	2 178 918	197 864	1 865 695
1. Przychody z lokat w nieruchomości	1 565	4 791	1 549	4 337
2. Przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych	1 385 226	1 531 381	2 437	1 381 488
2.1. Z udziałów lub akcji	1 382 649	1 524 095	-	1 376 738
2.2. Z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	2 432	6 830	2 285	3 986
2.3. Z pozostałych lokat	145	456	152	764
3. Przychody z innych lokat finansowych	132 144	390 923	111 507	377 263
3.1. Z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	237	772	861	7 592
3.2. Z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	119 139	356 687	100 391	313 200
3.3. Z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	-	-	2	3 525
3.4. Z pozostałych lokat	12 768	33 464	10 253	52 946
4. Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	11	11	-	-
5. Wynik dodatni z realizacji lokat	31 322	251 812	82 371	102 607
III. Niezrealizowane zyski z lokat	64 000	142 968	(41 763)	120 711
IV. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie	-	-	-	-
V. Koszty działalności lokacyjnej	29 487	92 348	14 736	857 835
1. Koszty utrzymania nieruchomości	482	1 730	646	2 348
2. Pozostałe koszty działalności lokacyjnej	8 387	24 686	10 110	29 813
3. Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat ¹⁾	-	-	-	744 973
4. Wynik ujemny z realizacji lokat	20 618	65 932	3 980	80 701
VI. Niezrealizowane straty na lokatach	62 475	153 514	20 145	122 000
VII. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych	51 032	156 938	33 074	159 956
VIII. Pozostałe przychody operacyjne	50 554	148 915	44 203	204 033
IX. Pozostałe koszty operacyjne	118 055	349 230	114 503	374 447
X. Zysk (strata) z działalności operacyjnej	1 663 319	2 665 993	295 300	1 719 802
XI. Zyski nadzwyczajne	-	-	-	-
XII. Straty nadzwyczajne	-	-	-	-
XIII. Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	(79 989)	(160 134)	20 884	(58 169)
XIV. Zysk (strata) brutto	1 583 330	2 505 859	316 184	1 661 633
XV. Podatek dochodowy	66 985	236 384	56 405	231 430
a) część bieżąca	120 864	209 068	93 259	209 104
b) część odroczone	(53 879)	27 316	(36 854)	22 326
XVI. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	-	-	-	-
XVII. Zysk (strata) netto	1 516 345	2 269 475	259 779	1 430 203

¹⁾ Wartość pozycji „Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat” w 2020 roku wynikała w całości z dokonanych odpisów aktualizujących wartość udziałów w jednostkach podporządkowanych (694 158 tys. zł dotyczyło Alior Banku, a 50 815 tys. zł Banku Pekao).

	1 lipca - 30 września 2021	1 stycznia - 30 września 2021	1 lipca - 30 września 2020	1 stycznia - 30 września 2020
Zysk (strata) netto (zannualizowany) ¹⁾	6 015 934	3 034 280	1 033 469	1 910 417
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	863 523 000	863 523 000	863 523 000	863 523 000
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	1,76	2,63	0,30	1,66
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych	863 523 000	863 523 000	863 523 000	863 523 000
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	1,76	2,63	0,30	1,66

¹⁾ Wyczerpanie uwzględniające liczbę dni kalendarzowych w okresie.

5. Śródroczne zestawienie zmian w kapitale własnym

Zestawienie zmian w kapitale własnym	1 stycznia - 30 września 2021	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 30 września 2020
I. Kapitał własny na początek okresu (BO)	17 688 602	14 956 862	14 956 862
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-	-
I.a. Kapitał własny na początek okresu (BO), po uzgodnieniu do danych porównywalnych	17 688 602	14 956 862	14 956 862
1. Kapitał zakładowy na początek okresu	86 352	86 352	86 352
1.1. Zmiany kapitału zakładowego	-	-	-
a) zwiększenia	-	-	-
b) zmniejszenia	-	-	-
1.2. Kapitał zakładowy na koniec okresu	86 352	86 352	86 352
2. Kapitał zapasowy na początek okresu	8 458 089	5 814 241	5 814 241
2.1. Zmiany kapitału zapasowego	(1 110 659)	2 643 848	2 643 849
a) zwiększenia (z tytułu):	953 161	2 643 848	2 643 849
- podziału zysku (ponad wymaganą ustawowo wartość)	953 039	2 643 739	2 643 739
- z kapitału rezerwowego z aktualizacji – tytułem sprzedaży i likwidacji środków trwałych	122	109	110
b) zmniejszenia	2 063 820 ¹⁾	-	-
2.2. Kapitał zapasowy na koniec okresu	7 347 430	8 458 089	8 458 090
3. Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	7 225 381	6 405 257	6 405 257
- zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-	-
3.a. Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu (BO), po uzgodnieniu do danych porównywalnych	7 225 381	6 405 257	6 405 257
3.1. Zmiany kapitału z aktualizacji wyceny	(554 655)	820 124	429 357
a) zwiększenia (z tytułu):	736 135	1 172 538	803 452
- wycena lokat finansowych	731 902	1 000 444	732 894 ²⁾
- zwiększenia z tytułu zbycia instrumentów dostępnych do sprzedaży	4 233	28 198	20 605
- zwiększenia z tytułu rachunkowości zabezpieczeń	-	143 896	49 953
b) zmniejszenia (z tytułu)	1 290 790	352 414	374 095
- wycena lokat finansowych	1 005 922	330 598	355 210
- zmniejszenia z tytułu zbycia instrumentów dostępnych do sprzedaży	157 347	21 707	13 710
- zbycia środków trwałych	122	109	110
- zmniejszenia z tytułu rachunkowości zabezpieczeń	127 399	-	5 065
3.2. Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	6 670 726	7 225 381	6 834 614

Śródroczne zestawienie zmian w kapitale własnym (kontynuacja)

Zestawienie zmian w kapitale własnym	1 stycznia - 30 września 2021	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 30 września 2020
4. Pozostałe kapitały rezerwowe na początek okresu	-	-	-
4.1. Zmiany pozostałych kapitałów rezerwowych	-	-	-
a) zwiększenia	-	-	-
b) zmniejszenia	-	-	-
4.2. Pozostałe kapitały rezerwowe na koniec okresu	-	-	-
5. Zysk (strata) z lat ubiegłych na początek okresu	1 918 780	2 651 012	2 651 012
5.1. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu	1 918 780	2 651 012	2 651 012
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-	-
5.2. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu, po uzgodnieniu do danych porównywalnych	1 918 780	2 651 012	2 651 012
a) zwiększenia	2 063 819	-	-
b) zmniejszenia	3 982 599	2 651 012	2 651 012
- przeniesienia na kapitał zapasowy	953 039	2 643 739	2 643 739
- wypłata dywidendy	3 022 330	-	-
- przeniesienia/odpisy ZFŚS	7 230	7 273	7 273
5.3. Zysk z lat ubiegłych na koniec okresu	-	-	-
5.4. Strata z lat ubiegłych na początek okresu	-	-	-
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-	-
b) korekty błędów	-	-	-
5.5. Strata z lat ubiegłych na początek okresu, po uzgodnieniu do danych porównywalnych	-	-	-
a) zwiększenia	-	-	-
b) zmniejszenia	-	-	-
5.6. Strata z lat ubiegłych na koniec okresu	-	-	-
5.7. Zysk (strata) z lat ubiegłych na koniec okresu	-	-	-
6. Wynik netto	2 269 475	1 918 780	1 430 203
a) zysk netto	2 269 475	1 918 780	1 430 203
b) strata netto	-	-	-
c) odpisy z zysku	-	-	-
II. Kapitał własny na koniec okresu (BZ)	16 373 983	17 688 602	16 809 259

¹⁾ Zmniejszenie wyniku z decyzji ZWZ PZU opisanej w pkt 21 skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

²⁾ Z czego 358 027 tys. zł przypada na odpisy aktualizujące z tytułu trwałej utraty wartości udziałów w jednostkach podporządkowanych (34 842 tys. zł w Alior Banku i 323 185 tys. zł w Banku Pekao).

6. Śródroczny rachunek przepływów pieniężnych

Rachunek przepływów pieniężnych	1 stycznia - 30 września 2021	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 30 września 2020
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
I. Wpływy	10 896 326	14 680 725	10 969 730
1. Wpływy z działalności bezpośredniej oraz reasekuracji czynnej	10 211 856	13 335 849	10 045 274
1.1. Wpływy z tytułu składek brutto	10 060 433	12 943 042	9 711 341
1.2. Wpływy z tytułu regresów, odzysków i zwrotów odszkodowań	125 826	355 253	306 390
1.3. Pozostałe wpływy z działalności bezpośredniej	25 597	37 554	27 543
2. Wpływy z reasekuracji biernej	228 194	353 053	252 710
2.1. Wpłaty reasekuratorów z tytułu udziału w odszkodowaniach	67 504	271 983	192 678
2.2. Wpływy z tytułu prowizji reasekuracyjnych i udziałów w zyskach reasekuratorów	160 421	77 525	57 656
2.3. Pozostałe wpływy z reasekuracji biernej	269	3 545	2 376
3. Wpływy z pozostałej działalności operacyjnej	456 276	991 823	671 746
3.1. Wpływy z tytułu czynności komisarza awaryjnego	286 006	506 274	325 038
3.2. Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych składników aktywów trwałych innych niż lokaty	4 002	1 471	1 286
3.3. Pozostałe wpływy	166 268	484 078	345 422
II. Wydatki	9 861 511	13 226 521	10 069 841
1. Wydatki z tytułu z działalności bezpośredniej oraz reasekuracji czynnej	8 105 932	10 757 353	8 235 913
1.1. Zwroty składek brutto	202 704	192 954	163 803
1.2. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	4 715 498	6 631 019	5 081 451
1.3. Wydatki z tytułu akwizycji	1 500 000	1 793 022	1 343 273
1.4. Wydatki o charakterze administracyjnym	1 134 971	1 489 123	1 140 446
1.5. Wydatki z tytułu likwidacji szkód i windykacji regresów	216 107	285 884	203 958
1.6. Wypłacone prowizje i udziały w zyskach z tytułu reasekuracji czynnej	218 267	226 421	187 290
1.7. Pozostałe wydatki z działalności bezpośredniej oraz reasekuracji czynnej	118 385	138 930	115 692
2. Wydatki z tytułu reasekuracji biernej	815 441	741 687	651 662
2.1. Składki zapłacone z tytułu reasekuracji	815 284	741 399	651 432
2.2. Pozostałe wydatki z tytułu reasekuracji biernej	157	288	230
3. Wydatki z pozostałej działalności operacyjnej	940 138	1 727 481	1 182 266
3.1. Wydatki z tytułu czynności komisarza awaryjnego	135 787	338 507	191 665
3.2. Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych składników aktywów trwałych innych niż lokaty	75 908	76 393	52 525
3.3. Pozostałe wydatki operacyjne	728 443	1 312 581	938 076
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I-II)	1 034 815	1 454 204	899 889

Śródroczny rachunek przepływów pieniężnych (kontynuacja)

Rachunek przepływów pieniężnych	1 stycznia - 30 września 2021	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 30 września 2020
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności lokacyjnej			
I. Wpływy	45 666 783	110 463 723	84 763 318
1. Zbycie nieruchomości	5 707	11 526	10 306
2. Zbycie udziałów, akcji w jednostkach podporządkowanych	-	-	-
3. Zbycie udziałów, akcji w pozostałych jednostkach oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	288 317	50 745	50 745
4. Realizacja dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez jednostki podporządkowane oraz spłata pożyczek udzielonych tym jednostkom	-	7 500	-
5. Realizacja dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez pozostałe jednostki	536 763	1 666 883	940 840
6. Likwidacja lokat terminowych w instytucjach kredytowych	2 617 343	39 683 504	31 037 679
7. Realizacja pozostałych lokat	41 498 609	67 166 315	52 270 108
8. Wpływy z nieruchomości	5 649	7 245	5 425
9. Odsetki otrzymane	402 131	481 701	392 937
10. Dywidendy otrzymane	309 952	1 376 928	45 952
11. Pozostałe wpływy z lokat	2 312	11 376	9 326
II. Wydatki	46 631 519	111 841 827	85 534 406
1. Nabycie nieruchomości	851	2 287	1 198
2. Nabycie udziałów, akcji w jednostkach podporządkowanych	28	67 174	4 200
3. Nabycie udziałów, akcji w pozostałych jednostkach oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	318 776	77 145	43 546
4. Nabycie dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez jednostki podporządkowane oraz udzielenie pożyczek tym jednostkom	-	67 395	47 395
5. Nabycie dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez pozostałe jednostki	1 135 648	4 569 661	2 235 031
6. Nabycie lokat terminowych w instytucjach kredytowych	2 628 086	39 659 091	31 174 763
7. Nabycie pozostałych lokat	42 493 785	67 320 059	51 968 859
8. Wydatki na utrzymanie nieruchomości	36 006	48 092	34 890
9. Pozostałe wydatki na lokaty	18 339	30 923	24 524
III. Przepływy pieniężne netto z działalności lokacyjnej (I-II)	(964 736)	(1 378 104)	(771 088)

Śródroczny rachunek przepływów pieniężnych (kontynuacja)

Rachunek przepływów pieniężnych	1 stycznia - 30 września 2021	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 30 września 2020
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
I. Wpływy	64 486	234 888	212 589
1. Wpływy netto z emisji akcji oraz dopłat do kapitału	-	-	-
2. Kredyty, pożyczki oraz emisja dłużnych papierów wartościowych	64 486	234 888	212 589
3. Pozostałe wpływy finansowe	-	-	-
II. Wydatki	83 771	316 044	293 744
1. Dywidendy	-	153	153
2. Inne, niż wypłata dywidend, wydatki z tytułu podziału zysku	-	-	-
3. Nabycie akcji własnych	-	-	-
4. Spłata kredytów, pożyczek oraz wykup własnych dłużnych papierów wartościowych	37 305	234 895	212 595
5. Odsetki od kredytów, pożyczek oraz wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	46 466	80 996	80 996
6. Pozostałe wydatki finansowe	-	-	-
III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I-II)	(19 285)	(81 156)	(81 155)
D. Przepływy pieniężne netto, razem (A.III+/-B.III+/-C.III)	50 794	(5 056)	47 646
E. Bilansowa zmiana środków pieniężnych, w tym:	53 068	(1 684)	51 508
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	2 274	3 372	3 862
F. Środki pieniężne na początek okresu	124 457	126 141	126 141
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F+/-E), w tym:	177 525	124 457	177 649
- o ograniczonej możliwości dysponowania	59 124	34 186	48 718

7. Wprowadzenie

Niniejsza kwartalna jednostkowa informacja finansowa PZU została sporządzona zgodnie z PSR z przyczyn opisanych w części Wstęp, w której przedstawiono również definicję PSR.

8. Podstawowe zasady (polityka) rachunkowości

Szczegółowe zasady (polityka) rachunkowości zostały zaprezentowane w jednostkowym sprawozdaniu finansowym PZU za 2020 rok.

9. Zmiany zasad (polityki) rachunkowości

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2021 roku nie dokonano zmian zasad (polityki) rachunkowości.

Podpisy osób wchodzących w skład Zarządu PZU:

Imię i nazwisko	Stanowisko / Funkcja	
Beata Kozłowska – Chyła	Prezes Zarządu PZU (podpis)
Tomasz Kulik	Członek Zarządu PZU (podpis)
Ernest Bejda	Członek Zarządu PZU (podpis)
Małgorzata Kot	Członek Zarządu PZU (podpis)
Krzysztof Kozłowski	Członek Zarządu PZU (podpis)
Maciej Rapkiewicz	Członek Zarządu PZU (podpis)
Małgorzata Sadurska	Członek Zarządu PZU (podpis)
Krzysztof Szypuła	Członek Zarządu PZU (podpis)

Osoba odpowiedzialna za sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego:

Katarzyna Łubkowska	Dyrektor Biura Rachunkowości (podpis)
---------------------	---------------------------------	-------------------

Warszawa, 17 listopada 2021 roku